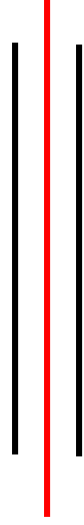

पौवादुङ्गा गाउँपालिका भोजपुर

बस्तुगत विवरण
२०७५/२०७६

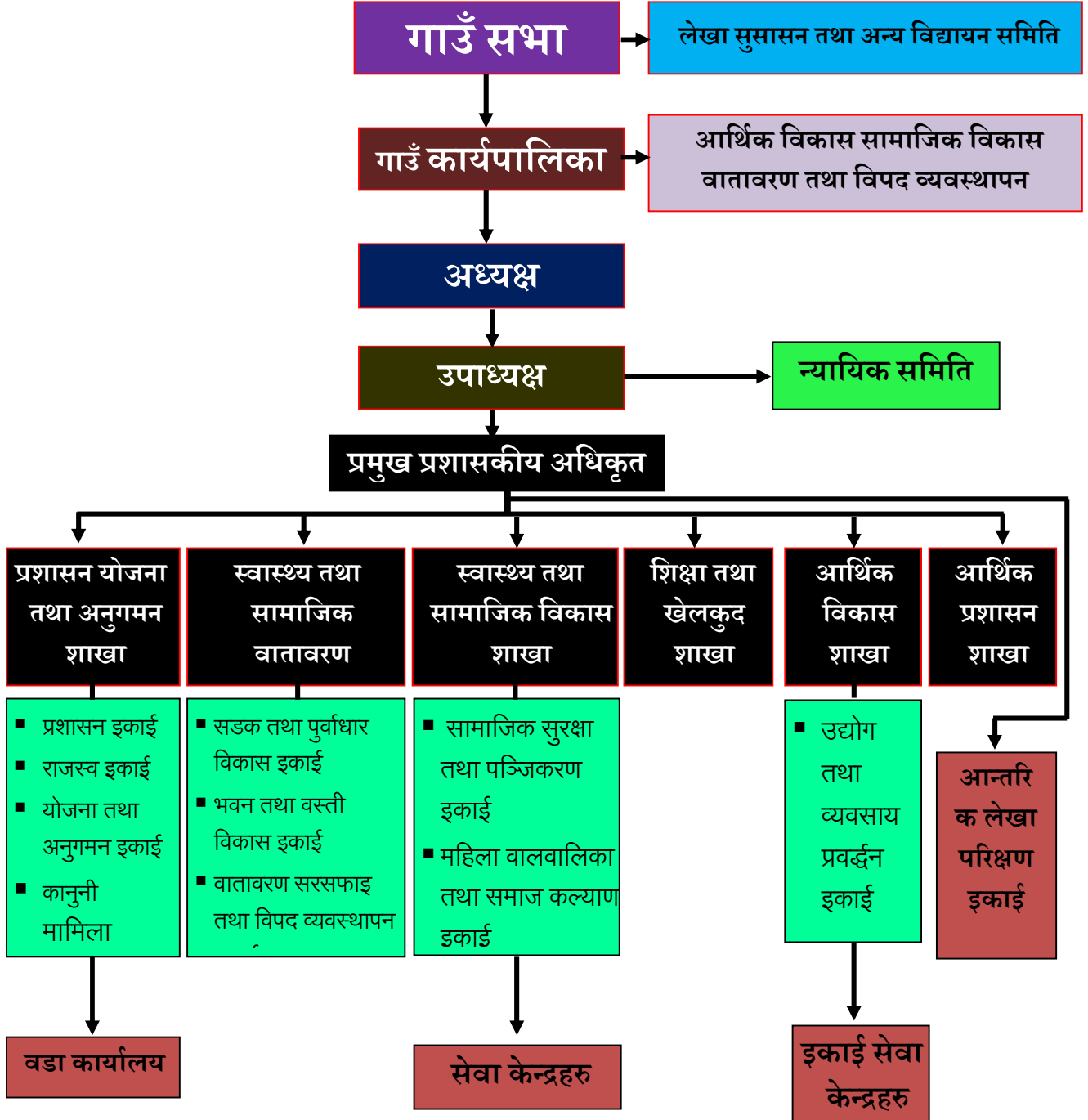
तयार गर्ने
पौवादुङ्गा गाउँपालिका
भोजपुर

पौवादुङ्गा गाउँपालिका

भोजपुर

पौवाद्झा गाउँपालिकाको संगठनात्मक संरचना

पौवादुङ्गा गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिका कार्यालय भोजपुर १ नं प्रदेश नेपाल

मन्तव्य

संघीय शासन व्यवस्थाको सफलताको लागि हरेक स्थानीय सरकार सफल हुनु पर्दछ । सफलताका लागि राम्रो काम, राम्रो कामका लागि राम्रो स्वस्थ्य, राम्रो स्वास्थ्यका लागि रोगको राम्रो पहिचान र राम्रो उपचार जरुरी हुन्छ, नेपालको विकास इतिहास हेर्ने हो भने यहि रोगको सही पहिचान नभएका कारण विकास प्रकृया घस्त्रिदै अगाडी वढेकोछ ।

विकासको लागि माटो सुहाउदो मोडल स्थापित हुन जरुरीछ । जापान वेलायत सिंगापुरले आफ्नो माटो सुहाउदो मोडल विकास गरे र आज यो अवस्थामा पुगेकाछन्, एउटा विरुवा उमार्न करोडौं रुपैया खर्च गर्नु पर्ने खाडी राष्ट्रहरु विश्वका धनाड्य सुचीमा पुगिसके भने प्रकृतिले दिएको अनुपम उपहार नेपाल किन धनाड्य वन्न सक्दैन ? किनकि हामीले रोग पहिचान नै नगरी औषधी मात्र प्रयोग गर्यौं ।

रोग पहिचानका लागि सबै लक्षणहरु केलाउनु पर्छ विश्लेषण गर्नु पर्दछ । हाम्रो देश विकशित नहुनुमा कारणहरु के के हुन त्यो पहिचान गर्नुपर्छ र त्यसलाइ निराकरण गर्नका लागि विदेशि औषधी हैन नेपाली जडिवुटीहरु खोज्नुपर्छ । हामी संग भएको अथाह प्राकृतिक सम्पदाको उपयोग गर्नुपर्छ त्यसको सुरुवात हामीले हाम्रो घर हाम्रो गाउँ वाट गर्नु पर्छ साथै विकास नहुनुको दोष हामी आफुले आफैलाई स्विकार्न सक्नुपर्छ ।

पौवादुङ्गा गाउँपालिकालाई समृद्धि तर्फ अघि वढाउनको लागि यहाका हरेक घरका समस्याहरु र क्षमताहरु केलाउन जरुरीछ । हरेक पौवादुङ्गालीले मैले विकासका लागि के दिन सक्छु भन्ने कुराको यथार्थ चित्रण गर्न जरुरी छ जसकालागि यो गाउँपालिकाले वस्तुगत विवरण तयार गरि जग वसाइसकेकोछ । यहाको वस्तुगत विवरणले हामी ऐले कहाँ कुन अवस्थामा छौ भन्ने प्रस्ट पारेकोछ अर्थात रोग पहिचान भइसकेकोछ अवको वाटो भनेको यो रोगको निदान के हो ? र त्यो कसरी संभव छ ? यी दुई प्रश्नको जवाफ खोज्न हामी सबै लागि परी र जतिसक्दो चाडो रोग मुक्त भइ समृद्धि तर्फ अगाडी वढौ ।

यो गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीमा अति महत्वपूर्ण समय दिएर कार्य सम्पादन गर्ने सगरमाथा विकास संस्था ओख्रे भोजपुरलाई हृदयदेखि नै धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

किरण राई
गाउँपालिका अध्यक्ष

पौवादुङ्गा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिका कार्यालय
भोजपुर
१ नं प्रदेश नेपाल

मन्तव्य

भोजपुर जिल्ला अन्तरगत पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार पार्ने महत्वपूर्ण जिम्मेवारी पाउनुभएकोमा सगरमाथा विकास संस्था ओख्रे भोजपुरलाई बधाई दिन चाहान्छु । आफुले पाएको जिम्मेवारी इमान्दारीताका साथ निर्वाह गर्नु भएको छ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

नाम वाट नै स्वतः प्रष्ट छ कि वस्तुगत विवरण तयार गर्नु भन्नाले कुनै पनि भूगोलको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, राजनितिक, प्रशासनिक, भौगोलिक तथा वातावरणीय आयामका विभिन्न सुचकहरूको आधारमा तथ्य एवम तथ्याङ्क संकलन र सो को विश्लेषण समेतलाई बुझाउछ । त्यस्तो वस्तुगत विवरण ले सम्वन्धित भूगोलको यथार्थ धरातललाई चित्रण गरेको हुन्छ । विकास निर्माण योजना तर्जुमा गर्न, आवधिक योजना तर्जुमा गर्न, क्षेत्रगत रणनीतिहरू तयार गर्न तथा समग्र विकास र समृद्धिका अल्पकालिन तथा दीर्घकालिन रणनीति तय गर्न वस्तुगत विवरण सहयोग सिद्ध हुन्छ र त्यस्ता योजना तथा रणनीतिहरू यथार्थ वस्तुपरक र कार्यान्वयन गर्न योग्य हुन्छन ।

विगत लामो समय सम्म राज्य जनप्रतिनिधिविहिन अवस्थामा गुज्रेको अवस्था र राज्यको नयाँ संरचना अनुरूपको निर्वाचन भई जनप्रतिनिधिले पद वहाली गरेको पनि २ वर्ष पछि वस्तुगत विवरण तयार भएको छ । यस सन्दर्भमा प्रस्तुत वस्तुगत विवरणले यो पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको प्रारम्भिक अवस्थालाई तथ्याङ्क मार्फत जनसमक्ष ल्याउने कार्य गरेको छ भने जनप्रतिनिधिहरूलाई वस्तुगत अवस्थाको जानकारी समेत गराएको छ ।

प्रस्तुत वस्तुगत विवरणले पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वास्तविक धरातलमा आधारित हुने गरि वार्षिक तथा आवधिक योजना तर्जुमा मार्फत विकास र समृद्धिको सपना पुरा गर्न सहयोग पुर्याउन सकोस भन्ने शुभेच्छा प्रकट गर्न चाहान्छु ।

समझना राई
गाउँपालिका उपाध्यक्ष

पौवादुङ्गा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिका कार्यालय
भोजपुर
१ नं प्रदेश नेपाल

शुभकामना

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट देश भरिका स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयार गर्नकालागि ढाँचा उपलब्ध गराए अनुरूप यो पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्ने कार्य अगाडी वढाइएकोछ । गाउँपालिका स्थापना पश्चात प्रथम पटक तयार हुन लागेको वस्तुगत विवरणले गाउँपालिकाको यथार्थतालाई तथ्य र तथ्याङ्क मार्फत उजागर गर्नेछ भन्ने विश्वास लिएकोछु ।

वस्तुगत विवरण तयार गर्नु भनेको विकास योजना तर्जुमा तथा वार्षिक वजेट तर्जुमाको पुर्व आधार तयार गर्नु हो । तथ्य र तथ्याङ्कमा आधारित भई निर्माण हुने भावी योजना कार्यान्वयन योग्य र नतिजामुखी हुने कुरामा दुईमत छैन । यस पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा जनप्रतिनिधिहरु वहाल भएपश्चात ल्याइएको प्रथम नीति कार्यक्रम तथा वजेटलाई वस्तुगत विवरणमा आधारिति वनाउन नसकिएकोता पनि अब उप्रान्त प्रस्तुत हुने नीति कार्यक्रम तथा वजेटलाई तथ्य र तथ्याङ्कमा आधारित वनाउन यस वस्तुगत विवरणले सहयोग पुर्याउनेछ भन्ने विश्वास लिएकोछु ।

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको समग्र भूगोललाई समेटी यस भित्रका विविध आयामहरुलाई सुचकको माध्यमबाट तथ्याङ्क संकलन हुने हुदा क्षेत्रगत योजनाहरु निर्माण गर्न सहज हुनेछ । समाज र समुदाय स्तर सम्म पुगी विकासका प्राथमिकता निर्धारण गर्न यो वस्तुगत विवरण गतिलो हतियार बन्न सक्छ । गाउँपालिका भित्रको भुगोल, वर्ग क्षेत्र र समुदायको आवश्यकता पहिचान गरि सोही अनुरूप नीति कार्यक्रम तथा वजेट तर्जुमा गर्न यसले सहयोग पुर्याउनेछ । समग्र गाउँपालिकाको सन्तुलित विकासकालागि पनि वस्तुगत विवरण उपयोगी हुन सकोस भन्ने शुभेच्छा व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

शालिकराम भट्टराई
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

पौवादुङ्गा गाउँकार्यपालिकाका पदाधिकारीहरु

किरण राई
गा.पा. अध्यक्ष

सम्झना राई
गा.पा. उपाध्यक्ष

रुद्र वहादुर पाण्डे
वार्ड नं १ अध्यक्ष

बम वहादुर राई
वार्ड नं २ अध्यक्ष

तिर्थ वहादुर कार्की
वार्ड नं ३ अध्यक्ष

पुर्ण वहादुर राई
वार्ड नं ४ अध्यक्ष

दल वहादुर राई
वार्ड नं ५ अध्यक्ष

दिपक राई
वार्ड नं ६ अध्यक्ष

गा.का.पा. सदस्य

गा.का.पा. सदस्य

गा.का.पा. सदस्य

गा.का.पा. सदस्य

सगरमाथा विकास संस्था

ओख्रे भोजपुर

स्था: २०५३

दुई शब्द

मुलुकलाई समृद्ध बनाउन हरेक स्थानीय सरकारहरु समृद्ध हुनु जरुरी हुन्छ । जसको लागि अत्यन्तै वस्तुपरक योजनाहरु निर्माण गरि तिनिहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन नै मुख्य उपाय हो । भनिन्छ एउटा मुलुकलाई समृद्ध बनाउन उत्कृष्ट योजनाहरुको निर्माण गर्न जरुरी हुन्छ र त्यो योजना आधा काम सम्पन्न गर्नु सरह हुन्छ ।

कुनै क्षेत्रको विकास गर्न सरल तरिकाले वाटो तय गर्नु जरुरी हुन्छ, जस्को निम्ती सरल ढंगले उपायको खोजी गर्नु पर्दछ । ऐले हामी कहाँ छौ ? अव कहाँ जाने ? र त्यो कसरी सम्भव छ ? यी तीन प्रश्नहरुको सरल जवाफ नै मुलुक वा समाज परिवर्तन गर्ने अचुक र सरल उपाय हुन्छन् । पहिलो प्रश्नको जवाफ वस्तुगत विवरण मार्फत प्राप्त गरिन्छ भने दोश्रो र तेश्रो प्रश्नको जवाफ आवधिक विकास योजना वा गुरु योजना मार्फत प्राप्त गरिन्छ ।

पार्श्वचित्र वा वस्तुगत विवरणहरुको संगालो एउटा यस्तो ऐना हो जुन ऐनावाट स्थानीय निकायको सम्पूर्ण विवरणहरु छलङ्ग रुपमा सहज अवलोकन गर्न सकिन्छ । यसै सन्दर्भमा पौवादुङ्गा गाउँपालिकाले आफ्नो पार्श्व चित्र (वस्तुगत विवरण) बनाउनको लागि परामर्शदाता संस्थाको रुपमा सगरमाथा विकास संस्था ओख्रे भोजपुर लाई छनौट गरि यो पार्श्व चित्र निर्माण गर्ने जुन अवसर प्रदान गर्नु भयो त्यसको लागि पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका सम्पूर्ण पदाधिकारीहरु प्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

यो पार्श्व चित्र निर्माण कार्य त्यति सहज छैन । यस कार्यलाई अत्यन्तै सत्य तथ्य परक बनाउन भर मग्धुर प्रयास गरिएको छ । यसलाइ सम्पन्न गर्न विभिन्न क्षेत्रवाट सवैको साथ सहयोग प्राप्त भएको छ । यो पार्श्व चित्र निर्माणमा तथ्यांक विश्लेषण विज्ञको रुपमा कार्य गर्नु हुने श्री केशवराज ढुंगेललाई विशेष धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । यो प्रोफाइल तयार गर्न समन्वय कर्ताको रुपमा कार्य गर्नु हुने यो संस्थाका कोषाध्यक्ष शान्तिकला राई, तथ्यांक संकलकको रुपमा जिम्मा लिई हरेक वस्तीका घर घर पुगि तथ्यांक संकलन गर्नु हुने तथ्यांक संकलकहरुलाई पनि विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

वस्तुगत विवरण तयार गरेर मात्र पुग्दैन । यो वस्तुगत विवरणको आधारमा सहि विश्लेषण गरेर सहि योजनाहरु निर्माण गरि त्यसको सहि र प्रभावकारी कार्यान्वयनवाट मात्र पौवादुङ्गा गाउँपालिकाले सोचे अनुसारको प्रतिफल प्राप्त गर्न सक्दछ । यो वस्तुगत विवरणमा प्राप्त सुचना र तथ्यांकहरुको सहयोगमा गाउँपालिकाले आवधिक तथा गुरुयोजना निर्माण गरेर अघि बढ्नु अबको आवश्यकता हो । गाउँपालिकाको ध्यान त्यता तर्फ जानेछ भन्दै र्सवाङ्गीण र चौतर्फी विकासको लागि शुभकामाना समेत व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

बलराम राई

अध्यक्ष

प्रकाशकीय

नेपालको संविधान २०७२ ले कल्पना गरे अनुसार स्थानीय निकाय पुनरसंरचना गर्दै अधिकार सम्पन्न स्थानीय तह तयारीको कार्य अगाडी बढिरहेको छ । जस अनुसार भोजपुर जिल्लामा साविकमा कायम रहेका २ नगरपालिका र ५३ गाउँ विकास समितिलाई पुनरसंरचना मार्फत हाल २ नगरपालिका र ७ गाउँपालिका एकाई कायम गरिएको छ । नयाँ भौगोलिक संरचना अनुसार साविकमा गाविस अर्न्तगतका भौगोलिक अवस्थिति लगायत जनसंख्या, आर्थिक, सामाजिक, प्राकृतिक श्रोत र साधनहरु समेतको अवस्थामा परिवर्तन भएको छ ।

अधिकार निक्षेपणका हिसावले यसरी नयाँ कायम भएका स्थानीय तह नै स्थानीय सरकार बनेका छन् । स्थानीय तहको चुनाव समेत सम्पन्न भई नया जन प्रतिनिधिहरुले कार्यभार संम्हाली सकेका छन । करीव १५ वर्ष पछि स्थानीय तहमा आएका जनप्रतिनिधिहरुलाई नया जोस जाँगर सहित चुनाव ताका गरिएका प्रतिवद्धता पुरा गराउनको लागि हालको वर्तमान यथार्थता भित्र रहेर नयाँ योजनाहरु निर्माण गरि संघीयता कार्यान्वयनमा जोड दिनु पर्ने अवस्था रहेको छ । यद्यपी नयाँ संरचनाका स्थानीय निकायहरुमा भरपर्दो, आधिकारिक र पर्याप्त सूचनाहरुको आवश्यकता तथा तथ्याङ्क कहरुको अभिलेख उपलब्ध हुन सकिरहेको थिएन । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ सालको विवरण हाल धेरै परिवर्तन भएको छ । त्यसैले सबै विवरणहरु प्राथमिक रुपमा नै संकलन गरेर ताजा अवस्थाको यथार्थ चित्र प्रस्तुत गर्न यो पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिएकोछ ।

नेपाल सरकार तत्कालीन सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले २०७४/०१/२६ मा सबै स्थानीय तहहरुले आ आफ्नो क्षेत्रका वस्तुगत विवरण तोकिएको ढाँचामा तयार गरी वेभ साईडमा राख्न निर्देशन प्राप्त भएको छ । सो आधारमा उपलब्ध सबै सूचना तथा जानकारीहरुको आधारमा परामर्शदाता संस्था **सगरमाथा विकास संस्था ओख्रे भोजपु** को सहयोगमा यो प्रोफाइल तयार गरिएको छ ।

निर्धारित समय भित्र यो पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको पार्श्व चित्र तयारी गर्न केहि कठिनाई भएपनि हालसम्म तयार भइसकेकोछ यो कार्यकोलागि सहयोग गर्नुहुने गाउँपालिकाका सम्पुर्ण कर्मचारीहरु विभिन्न राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरु,सूचना उपलब्ध गराउनुहुने विभिन्न विषयगत कार्यालयहरु,प्राथमिक तथ्याङ्क संकलन गर्ने गणकहरु,सूचना विश्लेषण गरि निश्कर्ष निकाल्ने विश्लेषकहरु लगायत परियोजना संचालन गर्ने परामर्शदाता सगरमाथा विकास संस्था भोजपुर प्रति हार्दिक आधार व्यक्त गर्दछौ साथै पौवादुङ्गा गाउँपालिका निवासी सम्पुरण दाजुभाई दिदि वहिनिहरुले यसको समुचित प्रयोगमा सहयोग गर्नु हुनेछ भन्ने विश्वास सहित सबैमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछौ ।

वस्तुगत विवरण किन ?

विकास निर्माणका कार्यहरूका निर्दिष्ट लक्ष्य, उद्देश्य र अपेक्षित प्रतिफल प्राप्त गर्नका लागि योजनावद्ध तरिकाले अगाडि बढ्नु पर्ने कुरामा राष्ट्रिय, क्षेत्रीय तथा स्थानीय लगायत जुनसुकै स्तरमा कसैको पनि दुईमत छैन । स्थानीय योजना तयारीको लागि आधारभूत खम्बाको रूपमा सम्बन्धित क्षेत्रको विस्तृत वस्तुगत सूचनाहरूको आवश्यकता जरुरी हुन्छ । तिनै वस्तुगत विवरणका सूचकाङ्कले संकेत गरेअनुसार स्थानीय निकाय तथा स्थानीय सरकार अगाडी बढ्न सके त्यसबाट प्राप्त प्रतिफल दिगो र प्रभावकारी हुन्छ । यसले स्थानीय तहमा सुशासन प्रवर्द्धनमा समेत सहयोग पुग्नेछ । यसका लागि शुरु देखि अन्त्य सम्म स्थानीय जनसहभागिता जुट्न सक्ने पारदर्शी र दिगो विकास प्रकृयाहरूको आवश्यकता टङ्कारो रूपमा देखिएको छ । नेपालको सन्दर्भमा लोकतन्त्रको स्थापनासँग नेपालको संविधान २०७२ ले स्थानीय जनतालाई शासन सञ्चालनमा प्रत्यक्ष र नजिकको हक स्थापना गर्दै राज्यको पुनरसंरचनाको व्यवस्था गरेको छ । जसअनुसार प्रान्तीय संरचनामा साविकको स्थानीय निकायको रूपमा रहेका गाउँविकास समितिहरूको सिमांकनमा हेरफेर गरी नया संरचनामा स्थानीय सरकारको रूपमा अधिकार सम्पन्न गाउँपालिका र नगरपालिकाको अवधारणा अगाडी ल्याएको छ । यस अवस्थामा नया घोषणा भएका गाउँपालिकाहरूको प्रशासनिक व्यवस्थापन सहज पाउँदै बस्तुनिष्ठ योजना तयारीका लागि घरधुरी स्तरको तथ्याङ्क र सूचनाहरू अद्यावधिक भई नसकेकोले सोही खाडल पुर्ति गर्ने उद्देश्यले आवश्यक प्राथमिक र द्वितीय स्तरका सूचनाहरू संकलन गरी त्यसैको आधारमा यो गाउँपालिका स्तरको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ ।

यो प्रोफाइलमा नेपाल सरकार तत्कालिन संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको मिति २०७४ वैशाख २६ गतेको परिपत्र अनुसारको ढाँचामा रहेर उपलब्ध भएका र सान्दर्भिक सबै तालिकाहरूलाई अधिकतम तालमेल मिलाउने प्रयास गरिएको छ । वस्तुगत विवरण तयारीको लागि सबै वडामा रहेका समग्र सूचना तथा सामाजिक, आर्थिक लगायत अन्य क्षेत्रको बस्तुगत अवस्थाबारे जानकारी आवश्यक पर्ने भएकोले गाउँपालिका स्तरमा वस्तुगत अवस्थालाई संकलन गरी विश्लेषण गरिएको छ । वस्तुगत अवस्थाले संकेत गरेका सुचकाङ्कका आधारमा आगामी स्थानीय स्तरका योजनाहरू प्रस्ताव गर्न सहज हुनेछ ।

यो पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीका उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेकाछनः

- विकास प्रकृयाको लागि महत्वपूर्ण तीन प्रश्नहरू "ऐले म कहाँ छु ?" "अव म कहाँ जाने ?" र "त्यो कसरी संभव छ ?" मध्ये पहिलो प्रश्नको वास्तविक जवाफ खोज्ने ।
- पौवादुङ्गा गाउँपालिका, भोजपुरको सबै घरधुरीमा पुगी आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, प्राकृतिक र मानवीय सम्पत्तीको लेखाजोखा गर्ने ।
- पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वर्तमान यथार्थतालाई जस्ताको तस्तै प्रस्तुत गर्ने ।
- योजना तर्जुमा बजेट बाँडफाडका लागि आधार तयार गर्ने ।
- संभावना भएजति सबै सुचनाको जातीय लिङ्गीय र क्षेत्रीय हिसावले विश्लेषण गर्ने ।
- हरेक तथ्याङ्कको समाजशास्त्रीय, ग्रामिण विकास र लैङ्गिक सामाजिक हिसावले विश्लेषण गर्ने ।
- आवधिक विकास योजनाको लागि मार्ग प्रस्तुत गर्ने ।
- गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा प्रकृयमा आवश्यक पर्ने सबै सुचनाहरू गाउँपालिका स्तरमा नै अद्यावधिक गर्ने ।
- पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा आउने पर्यटकहरूलाई समग्र गाउँपालिकाको आवश्यक सूचना एकै स्थानमा उपलब्ध गराउने ।
- दातृ निकायहरू समक्ष माग प्रस्तुत गर्न आवश्यक आधार स्तम्भ तयार गर्ने ।

विषय सुची

१. गाउँपालिकाको परिचय.....	१
१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमी.....	१
१.२. नामाकरण.....	१
२.भौगोलिक स्वरूप तथा सिमाना.....	१
३. स्थानीय चाडपर्व तथा जात्रा मेलाहरुको विवरण.....	२
४. पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण.....	३
५. सामुदायिक वनको विवरण.....	४
६. जनसंख्या वितरणको अवस्था.....	६
६.१. वार्ड अनुसार घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण.....	६
६.२. उमेरका आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	६
६.३. मातृभाषाका आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	७
६.४. धर्मका आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	७
६.५. जातका आधारमा घरधुरीको विवरण.....	८
६.६. जातका आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	९
६.७. थरका आधारमा घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण.....	११
६.८. जातीय तथा लिङ्गीय आधारमा घरमुलीको विवरण.....	२७
६.८.१. प्रचलनका आधारमा घरमुलीको विवरण.....	२७
६.८.२. कारोवारका आधारमा घरमुलीको विवरण.....	२८
६.९. अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण.....	२९
६.१०. घरको छानो तथा गारो सम्बन्धी विवरण.....	३०
६.११. घर सम्म पुग्ने वाटो सम्बन्धी विवरण.....	३१
६.१२. स्वामित्वका आधारमा घरधुरीको विवरण.....	३१
६.१३. एकल जनसंख्याको विवरण.....	३२

६.१४. पेशाका आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	३३
७.१५. विशेष सीपयुक्त जनसंख्याको विवरण.....	३५
६.१६. वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी विवरण.....	३५
६.१७. चर्पी उपयोग सम्बन्धी विवरण	३६
६.१८. परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण.....	३७
६.१९. दीर्घरोगी सम्बन्धी विवरण	३७
६.२०. खानेपानीको श्रोत सम्बन्धी विवरण	३८
६.२०.१. खानेपानीको मुख्य श्रोत सम्बन्धी विवरण.....	३८
६.२०.२. खानेपानीको सहायक श्रोत सम्बन्धी विवरण.....	३९
६.२१. खाना पकाउने चुल्हो सम्बन्धी विवरण	४०
६.२२. खाना पकाउने इन्धन सम्बन्धी विवरण.....	४०
६.२३. उज्यालोको लागि वत्ती प्रयोग सम्बन्धी विवरण	४१
६.२४. सेवासुविधा उपलब्धता सम्बन्धी विवरण	४१
६.२५. सेवासुविधा उपयोग सम्बन्धी विवरण.....	४२
६.२६. जीविकोपार्जन सम्बन्धी विवरण.....	४३
६.२६.१. वैदेशिक रोजगार विना जीविकोपार्जन सम्बन्धी विवरण.....	४३
६.२६.२. वैदेशिक रोजगार सहित जीविकोपार्जन सम्बन्धी विवरण.....	४५
७. घरजग्गामा महिलाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण	४९
८. परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा सम्बन्धी विवरण	५०
९. सिंचाइ सुविधा उपलब्धता सम्बन्धी विवरण	५०
१०. घरपालुवा पशुपंक्षी सम्बन्धी विवरण.....	५२
११. आर्थिक सम्पन्नता सम्बन्धी विवरण	५३
१२. शिक्षा सम्बन्धी विवरण.....	५४
१२.१. स्कूल नगएका र विचैमा कक्षा छोडेका वालवालिकाको विवरण	५५
१२.२. निराक्षर जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	५५

१२.३.साक्षरता दर सम्बन्धी विवरण.....	५६
१३. वार्षिक आम्दानि सम्बन्धी विवरण	५७
१४. वार्षिक उत्पादन सम्बन्धी विवरण	५९
१५. वार्षिक उत्पादनको खपत सम्बन्धी विवरण.....	६०
१६. वार्षिक खर्च सम्बन्धी विवरण.....	६१
१७. विरामी हुदा पहिलो उपचार सम्बन्धी विवरण.....	६३
१८. प्राकृतिक प्रकोप सम्बन्धी विवरण.....	६४
१९. नजिकको स्वास्थ्य संस्था पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण.....	६५
२०. नजिकको प्रहरी चौकी पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण	६६
२१. नजिकको बैंक पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण	६६
२२. नजिकको बजार पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण.....	६७
२३. कुपोषण लागेका वालवालिका सम्बन्धी विवरण.....	६८
२४. अकाल मृत्यु सम्बन्धी विवरण.....	६८
२५. फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण	६९
२६. सामुदायिक संगठनमा आवद्धता सम्बन्धी विवरण.....	७०
२७. वातावरण तथा सरसफाई सम्बन्धी विवरण.....	७०
२८. बैंक तथा वित्तीय सम्बन्धी विवरण	७१
२९. धार्मिक स्थल सम्बन्धी विवरण	७१
३०. विद्यालय.....	७२
३०.१. विद्यालयको संख्यात्मक विवरण	७२
३०.२.विद्यालयमा शौचालय सम्बन्धी विवरण.....	७२
३०.३.तहगत शिक्षक सम्बन्धी विवरण	७३
३०.४. शिक्षक तथा विद्यार्थी अनुपात सम्बन्धी विवरण.....	७४
३१. सडक सञ्जाल सम्बन्धी विवरण	७५
३२. व्यापारिक केन्द्र सम्बन्धी विवरण.....	७९

३३. खेल मैदान सम्बन्धी विवरण.....	७९
३४. बालबालिका सम्बन्धी विवरण.....	७९
३४.१.पार्क तथा बालउद्यान सम्बन्धी विवरण.....	७९
३४.२. बाल क्लब सम्बन्धी विवरण.....	८०
३४.३. बाल क्लब तथा बाल समुहले प्रतिनिधित्व गरेका संघ संस्थाको विवरण	८०
३४.४. कामदारको रुपमा घरबाट बाहिर गएका बालबालिकाको विवरण.....	८०
३४.५. १८ वर्ष भन्दा कम उमेरमा विवाह गरेका बालबालिकाको विवरण	८१
३४.६. परिवार विहिन बालबालिकाको विवरण.....	८१
३५. महिला हिंसा सम्बन्धी विवरण	८१
३६. गाउँपालिका कार्यालय देखि वार्ड कार्यालयको दुरी सम्बन्धी विवरण.....	८२
३७. सरकारी कार्यालय सम्बन्धी विवरण	८२
३७.१. कृषि सेवाकेन्द्र तथा समुह को कार्यालय सम्बन्धी विवरण.....	८३
३७.२. पशु सेवाकेन्द्र तथा समुह को कार्यालय सम्बन्धी विवरण	८३
३७.३. हुलाक सेवाकेन्द्रको कार्यालय भवन सम्बन्धी विवरण	८३
३७.४. गाउँपालिकाको कार्यालय भवन सम्बन्धी विवरण.....	८३
३७.५. गाउँपालिकाको कार्यालयको अचल सम्पत्ति सम्बन्धिविवरण.....	८४
३७.६. पुल पुलेसा सम्बन्धी विवरण	८४
३८. व्यापार व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	८४
३९. हवाई सेवा सम्बन्धी विवरण	८६
४०. पशुवधशाला सम्बन्धी विवरण.....	८७
४१.शव दाह संस्कार सम्बन्धी विवरण	८७
४२.व्यवसायिक पकेटक्षेत्र सम्बन्धी विवरण	८७
४३. होटल सम्बन्धी विवरण	८७
४४. सुरक्षा निकाय सम्बन्धी विवरण.....	८८
४५. वन्य जन्तु तथा चराचुरङ्गी सम्बन्धी विवरण.....	८८

४६. रुख तथा जडिवुटी सम्बन्धी विवरण	८९
४८. जल सम्पदा सम्बन्धी विवरण	९०
४९. वाली प्रणाली सम्बन्धी विवरण	९१
५०. स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण	९१
५१. रेडियो स्टेसन सम्बन्धी विवरण	९२
५२. गाउँपालिकामा कार्यरत गैह्र सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण	९२
५३. सार्वजनिक शौचालय सम्बन्धी विवरण	९२
५४. गाउँपालिकामा कार्यरत राजनैतिक दल सम्बन्धी विवरण	९२
५५. गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण	९३
५६. गाउँपालिकामा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको विवरण	९३
५७. समग्र अवस्था र निष्कर्ष	९५

१. गाउँपालिकाको परिचय

१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमी

पौवादुङ्गा गाउँपालिका भोजपुर जिल्लाको पुर्वि भागमा रहेको गाउँपालिका हो । नेपालको संघीय शासन प्रणाली अन्तर्गत राज्य पुनरसंरचनामा स्थानीय तहको नयाँ सिमांकन गर्दा यो गाउँपालिका साविकका ६ वटा गाविसहरू श्यामशिला, तिवारी भञ्ज्याङ, च्याङ्ग्रे, वास्तिम, सानोदुम्मा र तुलोदुम्मा मिलेर स्थापना भएको हो । यो गाउँपालिका जातिगत तथा सांस्कृतिक रूपमा बिशिष्टता र बिबिधता बोकेको गाउँपालिका हो । यो गाउँपालिकामा मुख्य रूपमा राई र त्यसपछि क्रमश क्षेत्री, तामाङ, नेवार, वाहुन, कामी, दमाई, मगर, सार्की, घर्ती, शेर्पा, लिम्बु, सुनुवार, माझी सन्यासी जातीको बसोबासरहेको छ । स्थानीय जीवनशैली, परम्परागत संस्कृति, प्राकृतिक स्रोत-साधन, पर्यटनको प्रचुर संभावना, तथा जडिबुटीको पर्याप्तता पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको प्रमुख विशेषता हो । पर्यटन प्रबर्द्धन तथा आर्थिक समृद्धिको आधारको रूपमा अरुण डाँडा, चिवाचुङ डाँडा, शिवालय पार्क, च्याङ्ग्रे पोखरी, सन्तानेश्वर महादेव, शिर्शिरे डाँडा आदि पर्यटकीय स्थलहरू रहेका छन्। प्रमुख आर्थिक केन्द्रहरू श्यामसिला, तिवारीभञ्ज्याङ, च्याङ्ग्रे र मानेडाँडा आदि रहेका छन्। अधिकांश वडा कार्यलयहरूलाई ग्रामीण सडकले छोएको यस गाउँपालिकाको मुख्य पेशा कृषि हो । यहाँ धान, गहुँ, मकै, कोदो, फापर आदि अन्नबाली र अम्रीसो, अलैंची, अदुवा आदि नगदेबालीहरू उत्पादन हुने गर्दछ।

क्षेत्रफलका हिसावले यो गाउँपालिका भोजपुर जिल्लाका ९ वटा स्थानीय तह मध्ये सवैभन्दा सानो गाउँपालिका हो । गाउँपालिकाको सिमाना पुर्वमा अरुण नदि, पश्चिममा भोजपुर नगरपालिका, उत्तरमा अरुण गाउँपालिका र दक्षिणमा रामप्रसाद राई गाउँपालिका र हतुवागढी गाउँपालिका रहेका छन्। यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल ११८.८ वर्ग कि.मि. रहेको छ।

१.२. नामाकरण

यस गाउँपालिकाको नामाकरण को सम्वन्ध पृथ्वीनारायण शाहको एकिकरण कालदेखि जोडिन्छ तत्कालिन समयमा राज्य एकीकरण गर्दा भोजपुरमा जम्मा ५ वटा थुमहरू थिए जसमा हतुवा थुम, सित्तेल थुम, खिखामाछा थुम, फालि थुम र पौवा थुम पर्दछन् । पौवाथुम अन्तर्गत हालका १६ वटा गाविसहरू समेटिन्थे । जस अन्तर्गत साबिकको तिवारीभञ्ज्याङ गाविसको वडा नं ७, ८, ९ खेसाडमा यो थुमको केन्द्र रहेको थियो र लोपोन्मुख दुडमाली भाषीहरूले बोलिने दुडमाली भाषा अन्तर्गत (दुडमा) भन्नाले पिउनु भन्ने जनाउँछ। यी २ वटा नाम पौवा+दुडमा मिलाएर पौवादुडमा गाउँपालिकाको नामकरण गरिएको हो ।

२. भौगोलिक स्वरूप तथा सिमाना

उत्तर दक्षिण फैलिएर उत्तर पश्चिमि मोहोडा भएको यो गाउँपालिका २७ डिग्रि २ मिनेट देखि २७ डिग्रि १२ मिनेट उत्तरी अक्षांश सम्म र ८७ डिग्रि ५ मिनेट देखि ८७ डिग्रि १३ मिनेट पुर्वी देशान्तर सम्म फैलिएको छ । यो गाउँपालिकाको पुर्वमा भोजपुर जिल्लाकै अरुण गाउँपालिका र धनकुटा जिल्ला पर्दछ भने पश्चिममा भोजपुर

नगरपालिका र रामप्रसाद राई गाउँपालिका पर्दछ । त्यसैगरि यो गाउँपालिकाको उत्तर तर्फ भोजपुर नगरपालिका र अरुण गाउँपालिकाको केहि भाग पर्दछ भने दक्षिण तर्फ हतुवागढी गाउँपालिका पर्दछ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको भूवनावटको वारेमा विविधता पाइन्छ । यस गाउँपालिकामा खोला नदि किनारमा वलौटे किसिमको माटो पाइन्छ भने भिरालो पन पाखो वारी भिरालो जमिनमा फलाम मिश्रित रातो माटो र उच्चाइ वढ्दै जादा पहेलो माटो देख्न पाइन्छ र यसको भूवनावट उपत्यका जस्तो देखिन्छ । किन भने यहाँ वरपर अग्ला डाँडा काडाले छोएको हुनाले उपत्यका संग मेल खाने भूवनोट रहेको छ । यो गाउँपालिकाको उत्तरमा हडरायो खोला दक्षिणमा अरुण र पिरखुवा खोला पूर्वमा अरुण नदि र पश्चिममा अरुण डाँडाले घेरेको प्राकृतिक रुपमा रमणीय ठाउँ रहेको छ । यस पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको माथिल्लो भेगमा धेरै जाडो र तल्लो भेगमा गर्मी हुने खालको भूवनावट रहेको छ । यस गाउँपालिकामा आलु मकै देखि लिएर वेशीमा २ कमाईमा धान उत्पादन गर्न सकिन्छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको भूवनावट हेर्दा माछाको आकार जस्तो देखिन्छ ।

३. स्थानीय चाडपर्व तथा जात्रा मेलाहरुको विवरण

धार्मिक सहिष्णुता तथा सांस्कृतिक विविधताको विशिष्ट पहिचान बोकेको पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा जातजाति अनुसार चाडपर्व तथा मेलाहरुमा समेत अनेकतामा एकता देख्न सकिन्छ । बिशेषगरी ब्राम्हणक्षेत्री, आदिवासी जनजाति, दलित तथा अल्पसंख्यक समुदायहरुले सबै चाडपर्वहरु मिलेर मनाउने वा सहयोग गर्ने गरेको अवस्था छ । उल्लेखित जातीहरु मध्ये यो गाउँपालिकामा राई जातीको वाहुल्यता रहेको छ । कुल जनसंख्याको ३९% जनसंख्या राई जातीको रहेको छ भने अन्य जातीहरुमा क्षेत्री वाहुन दलित अन्य जनजातीहरु रहेकाछन । यहाँ विभिन्न जातीका विशेष चाडहरु, हिन्दु सनातन संस्कृतिका पर्वहरु साथै राइजातीले मनाउने प्रमुख चाड उधौली उभौली र क्रिश्चियन धर्मावलम्बीहरुले मनाउने क्रिसमस समेत धुमधाम संग मनाइने गरिन्छ । प्रमुख चाडहरुमा दशैं, तिहार, उभौली, उधौली, तीज, रामनवमी, शिवरात्री, माघे संक्रान्ती, कुशेऔशी, बौद्धपुर्णमा, आदि मनाउने गरिन्छ । भने परम्परागत संस्कृतिमा राई जातीको चण्डी नाच प्रसस्त मात्रामा नाच्ने गरिन्छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिका भित्र मनाइने पर्व, मेला तथा नाचको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	मुख्य चाडपर्व / मेला नाचको नाम	मनाउने महिना / दिन	मनाउने प्रमुख जाती वा धर्मावलम्बी	कैफियत
१	दशैं	असोज, कार्तिक	हिन्दु	
२	तिहार	असोज, कार्तिक	असोज, कार्तिक	
३	क्रिसमस	पौष	क्रिष्चियन	
४	माघेसक्रान्ती	माघ	हिन्दु	
५	उधौली	मंसिर र वैशाख	किराँत	
६	होली	फागुन र चैत्र	हिन्दु र बौद्ध	
७	चैते दशैं	चैत्र	हिन्दु	

क्रस	मुख्य चाडपर्व / मेला नाचको नाम	मनाउने महिना / दिन	मनाउने प्रमुख जाती वा धर्मावलम्बी	कैफियत
८	उभौली	वैशाख	किराँत	
९	साउने सक्रान्ती	श्रावण	हिन्दु	
१०	ल्होसार	माघ	वौद्ध	
११	तीज	भाद्र	हिन्दु	
१२	जनै पुर्णीमा	भाद्र	हिन्दु	
१३	कृष्ण जन्माष्टमी	भाद्र	हिन्दु	

श्रोत: गाउँपालिकाको अभिलेख तथा वुजुकहरू

४. पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिका पर्यटकीय हिसावले महत्वपूर्ण गाउँपालिका हो । यो गाउँपालिकामा रहेका पर्यटकीय स्थानहरूको प्रचार प्रसारको अभावकवा कारण वाह्य पर्यटकहरू त आउन सकेका छैनन तर आन्तरिक पर्यटक भने आउने क्रम दिन प्रतिदिन वढ्दै गइरहेकोछ । पछिल्लो समयमा भएको सूचना संचारको विकासले गर्दा यहाका विभिन्न स्थानहरूको प्रचार प्रसार हुनथाले पछि आन्तरिक पर्यटकहरू वढ्न थालेका हुन । हाल पौवादुङ्गा गाउँपालिका मा आन्तरिक पर्यटकहरूले अवलोकन गरेका पर्यटकीय स्थानको विवरण संक्षिप्त रुपमा तल प्रस्तुत गरिएकोछ

क्र स	पर्यटकीय स्थलको नाम	वार्ड नं	महत्व	औषत आउने पर्यटक		कैफियत
				स्वदेशी	विदेशी	
१	अरुण डाँडा	१	मनोरम प्राकृतिक सौन्दर्यता	२०००	०	
२	चुवाचुड डाँडा	२	मनोरम प्राकृतिक सौन्दर्यता	४००	०	
३	च्याङ्ग्रे पोखरी	३	एतिहासिक च्याङ्ग्रे, पोखरी सहित गाउँपालिकाको मनोरम दृश्य	३०००	०	
४	किरातेश्वर महादेव	४	धार्मिक तथा सास्कृतिक महत्व	५००	०	
५	सन्तानेश्वर महादेव सिरसिरे डाँडा	५	धार्मिक तथा सास्कृतिक साथै मनोरम प्राकृतिक सुन्दरता र अरुण नदीको नागदेवी बगर	१५००	०	
६	सिरसिरे डाँडा	५	धार्मिक तथा सास्कृतिक महत्व	२००	०	

श्रोत: गाउँपालिका तथा अन्य वुजुकहरू

५. सामुदायिक वनको विवरण

भोजपुर जिल्लामा वन क्षेत्र प्रसस्त रहेको छ । त्यसमापनि यो पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा उल्लेखनीय रूपमा वन क्षेत्र रहेकोछ । खोच औल देखि उच्च पहाडी क्षेत्र भएको हुनाले पनि यो गाउँपालिकामा विशेषगरी साल सल्लो खयर उत्तीस कटुस लागयत रुख भएका वनहरु प्रसस्त रहेकाछन । हाल सम्म यहाँ ४२ वटा सामुदायिक वनहरु गठन गरी समुदायलाई हस्तान्तरण गरिएकोछ । हाल सम्म हस्तान्तरित सामुदायिक वनको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	सामुदायिक वनको नाम	वार्ड नं	क्षेत्रफल	घरधुरी र जनसंख्या			कैफियत
				घरधुरी	महिला	पुरुष	
१	बाघखोरपारी	२	५.५२	८०	२००	२४५	
२	जौखरी घोडाखरी	२	२१.५०	१४०	४५०	४३२	
३	छोकीमाला	२	२३.९२	४७	६०	५५	
४	कोटडाडा हस्तेपाखा	२	१३.१०	१८०	३१४	३६१	
५	हामफाला	२	४२.८७	४८	१४८	१६६	
६	कालीकोटे	२	३.००	४०	११३	१३८	
७	जडेलेपञ्चकन्या	२	३.००	३५	११९	११७	
८	आईतवारे	२	१.३६	२८	७५	७१	
९	सिंहदेवी	२	१.६९	३३	१०३	१००	
१०	जलकन्या	२	२.९४	६२	८६	१००	
११	कालीखोला	३	६३.३६	९१	२९७	२९५	
१२	काँल्ले ढाड	३	१.६२	२४	७०	६२	
१३	रिजालवारी	३	५.६२	१४	३७	४२	
१४	पानीटयाडकी	३	४.४४	२६	७६	८४	
१५	पञ्चकन्या	३	१०.७५	७८	१२८	१३४	
१५	सिंहदेवी	३	२०.३१	५९	१८३	१५८	
१६	रमिते जौवारी	३	२९.०६	४०	१४१	१४९	
१७	सल्लेरी	३	८.३२	७६	१४५	१६६	
१८	जाल्पादेवी	३	१६.६४	५४	१४०	१४९	
१९	तिरतिरेपाखा	३	३.१२	३२	४९	४८	
२०	लामी डाँडा	३	१४.७५	५९	१५४	१५८	

क्रस	सामुदायिक वनको नाम	वार्ड नं	क्षेत्रफल	घरधुरी र जनसंख्या			कैफियत
				घरधुरी	महिला	पुरुष	
२१	ओखलढुंगा	३	६३.३६	७३	२०८	२१५	
२२	तिनधारे	३	५.८४	२०	७९	६७	
२३	सिद्धकाली	४	१८९.२१	१५७	३१३	३२१	
२४	गुफानागी	४	४२.१८	२०९	६२५	६१५	
२५	पहिरेपानी	४	१.२०	४८	२२६	१२०	
२६	नसुवा कर्कले	४	७३.००	४०	१२१	१२९	
२७	मालिका	४	९१.५३	४८	१२८	१३१	
२८	दिर्घे भञ्ज्याङ	५	९.६३	८०	२०२	१९५	
२९	सिंहदेवी पञ्चकन्या	४	२५९.५४	१०५	३३०	३४८	
३०	भिरकोट थुम्की पानी पाखा	४	३०.९२	१२९	२८७	२८२	
३१	मालिकादेवी	६	१८.७८	१६७	२३८	२४४	
३२	खोलीटार	६	१३७.६७	११२	२१	५२	
३३	सिरिसे	६	५.१६	९०	२८७	२८५	
३४	संखावेल	६	१६४.२५	२८९	३६६	४२३	
३५	कटहरे	१	२७.५८	४३	१४३	१४७	
३६	रमिते सल्लेरी	१	३५.००	८४			
३७	महादेव स्थान	१	८.५६	४८	१४८	१७०	
३८	वनेली छरछरे	१	८.३०	७३	२१५	२४०	
३९	रानीवन	१	१२.४०	४८	१५७	१७४	
४०	गोपिनी	१	२८.३६	२१९	११३	११८	
४१	देउराली	१	४.३२	४७	१०४	११२	
४२	सन्सारी डाँडा	१	१.७२	३०	८३	५८	
	जम्मा	१०२	१३९७.७८	२६८२	६०७४	५८९१	

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय भोजपुर

६. जनसंख्या वितरणको अवस्था

६.१. वार्ड अनुसार घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा कुल ६ वटा वडाहरू रहेकाछन तत्कालिन श्यामशिला, तिवारी भन्ज्याङ, च्याङ्ग्रे, बास्तिम, सानोदुम्मा र तुलोदुम्मा गरी ६ वटा गाउँ विकास समिति मिलेर यो गाउँ पालिका बनेको हो । यो गाउँपालिकामा हाल २९३२ घरधुरी रहेकाछन भने भने जनसंख्या १५२३६ रहेकोछ । यो गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल ११८.८७ वर्ग किमि रहेकोछ, भोजपुर जिल्लाका ९ वटा स्थानीय तह मध्ये क्षेत्रफलका हिसावले यो सबैभन्दा सानो स्थानीय तह हो । यो गाउँपालिकामा जनघनत्व भने प्रति वर्ग किलोमिटर १२८ रहेको छ जुन नेपालको राष्ट्रिय औषत (२००) भन्दा ७२ ले न्युन हो । क्षेत्रफल आधारमा सबैभन्दा तुलो वार्ड नं ४ मा जनघनत्व प्रति वर्ग किमि १०० रहेको भने सबैभन्दा सानो वडा नं १ मा १९८ रहेकोछ । यो गाउँपालिकामा महिला पुरुष अनुपात ०.९६ (१०० पुरुष वरावर ९६ जना महिला) रहेको छ । समग्रतामा यो गाउँपालिकामा महिला भन्दा पुरुष को संख्या २८६ ले बढी रहेकोछ । परिवारको औषत आकार ५.२ प्रति घरधुरी रहेकोछ । परिवारको आकारमा सबैभन्दा धेरै ५.६ वार्ड नं ३ मा रहेको छ भने सबैभन्दा कम ४.८ वार्ड नं १ मा रहेकोछ । माथि उल्लेखित जनसंख्या सम्बन्धीवार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

वार्ड नं	घरधुरी संख्या	जनसंख्या			क्षेत्रफल (वर्ग किमि)	जन घनत्व	परिवारको औषत आकार	महिला पुरुष अनुपात
		महिला	पुरुष	जम्मा				
१	५१३	१२१८	१२५४	२४७२	१२.५१	१९८	४.८	०.९७
२	५४२	१३९५	१४६९	२८६४	१६.५९	१७३	५.३	०.९५
३	५४२	१४९२	१५४७	३०३९	१८.९१	१६१	५.६	०.९६
४	४५४	११६९	११७४	२३४३	२३.५३	१००	५.२	१.००
५	४७१	११९६	१२५८	२४५४	२१.८८	११२	५.२	०.९५
६	४१०	१००५	१०५९	२०६४	२५.४५	८१	५.०	०.९५
जम्मा	२९३२	७४७५	७७६१	१५२३६	११८.८७	१२८	५.२	०.९६

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.२. उमेरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

उमेरका आधारमा पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई मुख्य हिसावले भिन्न भिन्न उमेर समुह को जनसंख्या गणना गरिएको छ । त्यस्तै आर्थिक हिसावले सकृय उत्पादनमुलक जनसंख्या र आश्रित जनसंख्या पनि गणना गरिएको छ । यसका संगसंगै सामाजिक सुरक्षाका हिसावले जेष्ठ नागरिकहरूको संख्या समेत गणना गरिएकोछ । यो गाउँपालिकामा हालको कुल जनसंख्या १५२३६ मध्ये ६३ % अर्थात ९५५३ जनसंख्या आर्थिक रुपमा सकृय रहेको छ (१५ देखि ५९ वर्ष सम्मको) भने ३७ % अर्थात ५६८३ जनसंख्या आश्रित रहेकोछ जुन राष्ट्रिय औषत (३७%) संग वरावर हो । हाल यो गाउँपालिकामा कुल जनसंख्याको ४.४ % अर्थात ६७४ जना जेष्ठ नागरिक रहेकाछन । माथि उल्लेखित विवरण लाई तालिकामा तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	१ वर्ष सम्म	२-५ वर्ष सम्म	५-१४ वर्ष सम्म	१५-५९ वर्ष सम्म	६०-६९ वर्ष सम्म	७० वर्ष माथिका	आश्रित जनसंख्या		आर्थिकरूपले सकृय	
							जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत
१	५०	२०३	४५८	१५२५	१७४	११२	९४७	३८%	१५२५	६२%
२	७९	२३३	५१६	१८०३	१८३	१२९	१०६१	३७%	१८०३	६३%
३	७१	२५७	५६४	१९२७	१७३	११८	१११२	३७%	१९२७	६३%
४	२७	२०३	४२७	१४६३	१४३	१०७	८८०	३८%	१४६३	६२%
५	५२	२११	४९२	१४९८	१४९	१०४	९५६	३९%	१४९८	६१%
६	२३	१३८	३२७	१३३७	१५८	१०४	७२७	३५%	१३३७	६५%
जम्मा	३०२	१२४५	२७८४	९५५३	९८०	६७४	५६८३	३७%	९५५३	६३%

श्रोत: घरघुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

माथि उल्लिखित विवरणलाई विश्लेषण गर्दा यो गाउँपालिकाको कोरा जन्मदर १.९८% रहेकोछ भने जनसंख्या वृद्धिदर - ०.१५ % रहेकोछ ।

६.३. मातृभाषाका आधारमा जनसंख्याको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा मुख्य रूपमा राई, क्षेत्री, नेवार, तामाङ शेर्पा वाहुन कामी दमाई, सार्की तथा मगर जातीहरुको बसोबास रहेकोछ भने यसका अतिरिक्त लिम्बु सन्यासी माझी र थारुको पनि बसोवास रहेकोछ । उल्लेखित जातीहरुमध्ये राइ, तामाङ, लिम्बु, मगर, नेवार र शेर्पा जातीको आ-आफ्नो मातृभाषा रहेको छ तर पनि दैनिक वोलिचालिको हिसावले नेपाली भाषा नै प्रमुख रूपमा रहेकोछ । मातृभाषाका आधारका पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको जनसंख्या तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	नेपाली	दुडमाली	तामाङ	नेवारी	मगर	शेर्पा	लिम्बु	मैथिली	जम्मा
१	८९०	७७१	४५९	१५९	०	१६७	२२	४	२४७२
२	१६२४	९२८	८७	१२५	८६	१४	०	०	२८६४
३	१८८१	३८७	२४७	२८७	२३३	४	०	०	३०३९
४	१०६१	९०५	१७२	१६६	३९	०	०	०	२३४३
५	८४५	१०४६	५१०	०	५३	०	०	०	२४५४
६	७३	१८७२	११०	०	०	०	९	०	२०६४
जम्मा	६३७४	५९०९	१५८५	७३७	४११	१८५	३१	४	१५२३६

श्रोत: घरघुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.४. धर्मका आधारमा जनसंख्याको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने प्राय सबै जातजातीका मानिसहरु हिन्दु धर्म मान्ने गर्दछन । पछिल्लो समयमा सबै जातजातीका केही युवाहरुमा क्रिश्चियन धर्ममा प्रति पनि आस्था रहेको पाइएकोछ । यो तथ्याङ्क

संकलनको हिसावमा गणकले तथ्याङ्क संकलन गर्न जाँदा विवरण दिने व्यक्तिको सुचनाका आधारमा यो विवरण तयार गरिएकोछ । एउटै घरमा एक भन्दा बढी धर्मावलम्बी भएमा यसमा गणना गरिएको छैन । हाल पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा रहेका २९३२ घरधुरी मध्ये १६७७ घरधुरी हिन्दु, ३४८ घरधुरी बौद्ध, ८९६ घरधुरी किराँत र ११ घरधुरी क्रिस्चियन धर्मावलम्बी रहेकाछन । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

धर्म	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्ड नं हरु						जम्मा	कैफियत
	एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ		
हिन्दु	३२७	४९४	४२७	२५१	१६३	१५	१६७७	
बौद्ध	१२३	५	६०	३५	१०१	२४	३४८	
किराँत	६०	४३	५३	१६७	२०३	३७०	८९६	
क्रिस्चियन	३	२	२	१	२	१	११	
जम्मा	५१३	५४२	५४२	४५४	४७१	४१०	२९३२	

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.५. जातका आधारमा घरधुरीको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा कुल १६ जातका मानिसहरु वसोवास गर्दछन । यो गाउँपालिकामा जातका आधारमा सबैभन्दा बढी घरधुरी राई जातीको रहेकोछ । कुल घरधुरीको ३९% घरधुरी राई जातीको मात्र रहेकोछ । त्यसपछि दोश्रोमा क्षेत्री जातीको घरधुरी संख्या रहेकोछ । कुल २९३२ घरधुरी मध्ये यो जातीका २८% अर्थात ८०७ घरधुरी रहेकाछन । तेश्रोमा तामाङ जातीका घरधुरी रहेकाछन जुन ११% अर्थात ३३७ घरधुरी रहेको छ भने चौथोमा नेवार जाती रहेको छ जसको ४% अर्थात १३१ घरधुरी रहेकोछ त्यसै गरी बाहुन जातीको पनि ४% अर्थात १०९ घरधुरी रहेकोछ । यसपछि कामी,दमाइ, र मगर को ३/३ प्रतिशत घरधुरी रहेकाछन । यसका अतिरिक्त घर्ती र शेर्पाको १/१ प्रतिशत घरधुरी रहेकोछ । १ प्रतिशत भन्दा कम घरधुरी भएका जातीहरुमा लिम्बु सन्यासी सुनुवार थारु र माझि जाती पर्दछन । यो गाउँपालिकाको जातीय आधारमा घरधुरीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	जातजाती	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरु						जम्मा	प्रतिशत
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ		
१	राई	१५३	१७७	७५	१७४	२०८	३७०	११५७	३९%
२	क्षेत्री	१३६	२३३	२३२	१०४	१००	२	८०७	२८%
३	तामाङ	११०	१८	४६	३९	१०१	२३	३३७	११%
४	नेवार	३०	२५	४४	३२			१३१	४%
५	बाहुन	१६	३८	३८	१०	७		१०९	४%
६	कामी	१६	१२	२८	२४	१०	३	९३	३%

क्र स	जातजाती	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा	प्रतिशत
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ		
७	दमाई	८	९	२४	२४	२२		८७	३%
८	मगर		२०	३८	९	९		७६	३%
९	सार्की		२	८	२७	३	३	४३	१%
१०	घर्ती	३	६	६	११	१०	३	३९	१%
११	शेर्पा	३३	२	१				३६	१%
१२	लिम्बु	४					२	६	०%
१३	सुनुवार	३		२				५	०%
१४	सन्यासी						४	४	०%
१५	थारु	१						१	०%
१६	माझी					१		१	०%
	जम्मा	५१३	५४२	५४२	४५४	४७१	४१०	२९३२	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.६. जातका आधारमा जनसंख्याको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा जातका आधारमा माथि उल्लेखित घरधुरीमा रहेको जनसंख्या विश्लेषण गर्दा बाहुन मगर, दमाइ सार्की जातीमा महिला संख्या पुरुषको तुलनामा बढी रहेको छ भने बाँकी सबै जातीमा महिलाको संख्या कम रहेकोछ भने समग्रमा पुरुषको संख्या २८६ संख्याले बढी रहेकोछ । पारिवारको आकारमा सबैभन्दा बढी नेवार जातीमा ५.६ रहेको छ भने सबैभन्दा कम घर्ती जातीमा ४.४ रहेकोछ (१ प्रतिशत भन्दा कम जनसंख्या भएका घरधुरीको परिवारको आकार हिसाव गरिएको छैन) । यो गाउँपालिकाको औषत परिवारको आकार भने ५.२ प्रतिघरधुरी रहेको छ जुन नेपालको राष्ट्रिय औषत ४.६ प्रति घरधुरी भन्दा ०.६ प्रति घरधुरीले बढी हो । जसको विस्तृत विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

क्र स	जातजाती	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा	प्रतिशत
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ		
१	राई	७७१	९२८	३८७	९०५	१०४६	१८७२	५९०९	३९%
२	क्षेत्री	६७३	१२७८	१२८१	५५४	५५४	१३	४३५३	२९%
३	तामाङ	४५९	८७	२४७	१७२	५१०	११०	१५८५	१०%
४	नेवार	१५९	१२५	२८७	१६६			७३७	५%
५	बाहुन	८८	२१६	२०८	४४	४१		५९७	४%

पौवादुङ्गा गाउँपालिका भोजपुर पार्श्व चित्र ०७५/०७६

क्र स	जातजाती	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा	प्रतिशत
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ		
६	कामी	७१	५३	१६०	१४१	६३	१४	५०२	३%
७	दमाई	४२	४८	१३३	१२७	१२२		४७२	३%
८	मगर		८६	२३३	३९	५३		४११	३%
९	सार्की		७	४८	१४३	१९	१५	२३२	२%
१०	घर्ती	९	२२	४४	५२	४२	४	१७३	१%
११	शेर्पा	१६७	१४	४				१८५	१%
१२	लिम्बु	२२					९	३१	०%
१३	सुनुवार	७		७				१४	०%
१४	सन्यासी						२७	२७	०%
१५	थारु	४						४	०%
१६	माझी					४		४	०%
	जम्मा	२४७२	२८६४	३०३९	२३४३	२४५४	२०६४	१५२३६	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

माथि उल्लेखित विवरणलाई लिङ्गीय तथा महिला पुरुष अनुपात र जातीय आधारमा पारिवारिक आकार सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

क्र स	जातजाती	जनसंख्या			अनुपात	परिवारको औषत आकार
		महिला	पुरुष	जम्मा		
१	राई	२८८८	३०२१	५९०९	०.९६	५.१
२	क्षेत्री	२११३	२२४०	४३५३	०.९४	५.४
३	तामाङ	७८५	८००	१५८५	०.९८	४.७
४	नेवार	३६७	३७०	७३७	०.९९	५.६
५	बाहुन	३०२	२९५	५९७	१.०२	५.५
६	कामी	२४३	२५९	५०२	०.९४	५.४
७	दमाई	२४३	२२९	४७२	१.०६	५.४
८	मगर	२२०	१९१	४११	१.१५	५.४
९	सार्की	१२१	१११	२३२	१.०९	५.४

क्र स	जातजाती	जनसंख्या			अनुपात	परिवारको औषत आकार
		महिला	पुरुष	जम्मा		
१०	घर्ती	७४	९९	१७३	०.७५	४.४
११	शेर्पा	८०	१०५	१८५	०.७६	५.१
१२	लिम्बु	१६	१५	३१	१.०७	५.२
१३	सुनुवार	८	६	१४	१.३३	२.८
१४	सन्यासी	११	१६	२७	०.६९	६.८
१५	थारु	२	२	४	१.००	४.०
१६	माझी	२	२	४	१.००	४.०
	जम्मा	७४७५	७७६१	१५२३६	०.९६	५.४१

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.७. थरका आधारमा घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा १६ जातीको बसोबास रहेको कुरा माथि उल्लेख गरि सकिएकोछ । उल्लेखित १७ जाती भित्र १३६ थरका मानिसहरु बसोबास गर्छन । यो गाउँपालिकामा सबै भन्दा बढी जनसंख्या र घरधुरी भएको क्षेत्री जाती, सबै भन्दा धेरै थर भएको जाती मा पनि पर्दछ । यहा कुल ३३ थरीका क्षेत्री हरु बसोबास गर्दछन भने २३ थरका कामी बसोबास गर्दछन । त्यसै गरी १२ थरी मगर १० थरी बाहुन र ७ थरी ठकुरी बसोबास गर्दछन । अन्य जातीहरुमा ८ थरी दमाई, ६ थरी सार्की ५ थरी सन्यासी रहेका छन यीनका अतिरिक्त अन्य जातीहरुमा पनि एक वा दुई थरी मानिसहरु रहेकाछन । थरका आधारमा विभिन्न जातीहरुको घरधुरी र जनसंख्याको विस्तृत विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

क्षेत्री जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरु						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	कटुवाल	२	१	२	२२	२८	०	५५
२	कार्की	४५	७६	६८	३८	१६	०	२४३
३	खड्का	६	३०	२३	७	३२	२	१००
४	खत्री	१८	२७	५२	२	४	०	१०३
५	थापा	१	१	२२	०	३	०	२७
६	पाण्डे	४०	०	१०	०	०	०	५०
७	भण्डारी	२	१७	०	०	०	०	१९

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
८	सोडारी	१	०	०	०	०	०	१
९	वस्नेत	७	०	१	३	८	०	१९
१०	बुढाथोकी	६	०	०	४	०	०	१०
११	वोहोरा	८	३७	३३	०	०	०	७८
१२	अधिकारी	०	३	१	०	०	०	४
१३	खनाल	०	४	०	०	०	०	४
१४	कोईराला	०	३	२	०	०	०	५
१५	चौहान	०	३	०	०	०	०	३
१६	ढकाल	०	६	०	०	०	०	६
१७	पौडेल	०	१४	०	२५	०	०	३९
१८	तिवारी	०	१०	१	०	०	०	११
१९	दाहाल	०	१	०	०	०	०	१
२०	फुयल	०	०	११	०	०	०	११
२१	पोदार	०	०	१	०	०	०	१
२२	आचार्य	०	०	०	०	०	०	०
२३	बिष्ट	०	०	४	०	०	०	४
२४	सुवेदी	०	०	१	०	१	०	२
२५	धमला	०	०	०	१	०	०	१
२६	भट्टराई	०	०	०	१	०	०	१
२७	राउत	०	०	०	१	०	०	१
२८	कठायत	०	०	०	०	१	०	१
२९	केसी	०	०	०	०	४	०	४
३०	बरुवाल	०	०	०	०	१	०	१
३१	पोखरेल	०	०	०	०	२	०	२

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
	जम्मा	१३६	२३३	२३२	१०४	१००	२	८०७

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

क्षेत्री जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	कटुवाल	१०	६	५	११८	१७१	०	३१०
२	कार्की	२१३	४१९	३५३	१९५	८३	०	१२६३
३	खड्का	३४	१९१	१०९	२८	१६२	१३	५३७
४	खत्री	१०५	१३२	३०८	१२	२१	०	५७८
५	थापा	१	७	११८	०	१९	०	१४५
६	पाण्डे	२०५	०	५३	०	०	०	२५८
७	भण्डारी	७	९६	०	०	०	०	१०३
८	सोडारी	७	०	०	०	०	०	७
९	वस्नेत	३१	०	५	१५	५४	०	१०५
१०	बुढाथोकी	३२	०	०	१५	०	०	४७
११	वोहोरा	२८	१८७	२०३	०	०	०	४१८
१२	अधिकारी	०	१७	९	०	०	०	२६
१३	खनाल	०	२४	०	०	०	०	२४
१४	कोईराला	०	२६	१४	०	०	०	४०
१५	चौहान	०	२३	०	०	०	०	२३
१६	ढकाल	०	३२	०	०	०	०	३२
१७	पौडेल	०	६९	०	१५२	०	०	२२१
१८	तिवारी	०	४७	६	०	०	०	५३
१९	दाहाल	०	२	०	०	०	०	२
२०	फुयल	०	०	५६	०	०	०	५६

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
२१	पोदार	०	०	५	०	०	०	५
२२	आचार्य	०	०	०	०	०	०	०
२३	बिष्ट	०	०	३१	०	०	०	३१
२४	सुवेदी	०	०	६	०	४	०	१०
२५	धमला	०	०	०	७	०	०	७
२६	भट्टराई	०	०	०	७	०	०	७
२७	राउत	०	०	०	५	०	०	५
२८	कठायत	०	०	०	०	३	०	३
२९	केसी	०	०	०	०	१८	०	१८
३०	बरुवाल	०	०	०	०	८	०	८
३१	पोखरेल	०	०	०	०	११	०	११
	जम्मा	६७३	१२७८	१२८१	५५४	५५४	१३	४३५३

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

राई जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	खन्डुङ	४	०	०	०	०	०	४
२	खेम्बुले	१	०	०	०	०	०	१
३	चाम्लिङ	३	०	०	३	०	३३	३९
४	छाङ्छा	१७	१	०	०	०	०	१८
५	छाम्लुङ	१	०	०	०	०	०	१
६	छिछाङछा	२	०	०	०	०	०	२
७	दिछाङछा	२	०	०	०	०	०	२
८	दुङ्गाली	१	०	१	०	०	०	२

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
९	बान्तवा	१११	०	२	१५४	१४५	२९४	७०६
१०	मुङ्गेन	१	०	०	०	०	०	१
११	राई	६	१७६	६८	५	६३	४२	३६०
१२	शिकारी	२	०	०	०	०	०	२
१३	साम्पाङ	१	०	०	१	०	१	३
१४	सुनुवार	०	०	०	०	०	०	०
१५	हाङछा	१	०	०	०	०	०	१
१६	माङपाङ	०	०	१	०	०	०	१
१७	हाङबाङ	०	०	१	३	०	०	४
१८	बाबपाङ	०	०	२	०	०	०	२
१९	चासुमहाङ	०	०	०	१	०	०	१
२०	तम्ला	०	०	०	२	०	०	२
२१	दिलाङछा	०	०	०	१	०	०	१
२२	रुम्दाली	०	०	०	४	०	०	४
	जम्मा	१५३	१७७	७५	१७४	२०८	३७०	११५७

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

राई जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	खन्डुङ	२०	०	०	०	०	०	२०
२	खेम्बुले	३	०	०	०	०	०	३
३	चाम्लिङ	१३	०	०	१३	०	१७८	२०४
४	छाङछा	६५	५	०	०	०	०	७०
५	छाम्लुङ	४	०	०	०	०	०	४
६	छिछाङछा	४	०	०	०	०	०	४

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
७	दिछाडछा	१२	०	०	०	०	०	१२
८	दुङ्गाली	१४	०	४	०	०	०	१८
९	बान्तवा	५९३	०	६	८०१	७०७	१४५८	३५६५
१०	मुङ्गेन	१०	०	०	०	०	०	१०
११	राई	१९	९२३	३६१	२३	३३९	२२८	१८९३
१२	शिकारी	६	०	०	०	०	०	६
१३	साम्पाड	४	०	०	६	०	८	१८
१४	सुनुवार	०	०	०	०	०	०	०
१५	हाडछा	४	०	०	०	०	०	४
१६	माडपाड	०	०	४	०	०	०	४
१७	हाडबाड	०	०	२	२०	०	०	२२
१८	बाबपाड	०	०	१०	०	०	०	१०
१९	चासुमहाड	०	०	०	६	०	०	६
२०	तम्ला	०	०	०	५	०	०	५
२१	दिलाडछा	०	०	०	५	०	०	५
२२	रुम्दाली	०	०	०	२६	०	०	२६
	जम्मा	७७१	९२८	३८७	९०५	१०४६	१८७२	५९०९

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

बाहुन जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	पराजुली	४	०	०	०	०	०	४
२	अधिकारी	५	०	६	०	०	०	११
३	दाहाल	३	१	०	०	५	०	९
४	भट्टराई	४	२	६	५	१	०	१८

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
५	कोइराला	०	१	६	०	०	०	७
६	ढकाल	०	३	०	०	०	०	३
७	तिवारी	०	२९	०	०	०	०	२९
८	धमला	०	१	०	०	०	०	१
९	बोहोरा	०	१	०	०	०	०	१
१०	आचार्य	०	०	६	०	०	०	६
११	काफ्ले	०	०	१	०	०	०	१
१२	सुवेदी	०	०	४	०	०	०	४
१३	तिम्सिना	०	०	१	०	०	०	१
१४	पाण्डे	०	०	२	०	०	०	२
१५	पौडेल	०	०	१	०	०	०	१
१६	फुयल	०	०	१	०	०	०	१
१७	रिजाल	०	०	२	०	०	०	२
१८	घिमिरे	०	०	०	४	०	०	४
१९	शर्मा	०	०	०	१	०	०	१
२०	पोखरेल	०	०	०	०	१	०	१
२१	सापकोटा	०	०	२	०	०	०	२
	जम्मा	१६	३८	३८	१०	७	०	१०९

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

बाहुन जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	पराजुली	२८	०	०	०	०	०	२८
२	अधिकारी	२८	०	२९	०	०	०	५७
३	दाहाल	१६	४	०	०	२५	०	४५

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
४	भट्टराई	१६	९	३९	१९	९	०	९२
५	कोइराला	०	११	२९	०	०	०	४०
६	ढकाल	०	१९	०	०	०	०	१९
७	तिवारी	०	१६३	०	०	०	०	१६३
८	धमला	०	६	०	०	०	०	६
९	बोहोरा	०	४	०	०	०	०	४
१०	आचार्य	०	०	३२	०	०	०	३२
११	काफ्ले	०	०	९	०	०	०	९
१२	सुवेदी	०	०	२०	०	०	०	२०
१३	तिम्सिना	०	०	९	०	०	०	९
१४	पाण्डे	०	०	१३	०	०	०	१३
१५	पौडेल	०	०	१	०	०	०	१
१६	फुयल	०	०	४	०	०	०	४
१७	रिजाल	०	०	१२	०	०	०	१२
१८	घिमिरे	०	०	०	२०	०	०	२०
१९	शर्मा	०	०	०	५	०	०	५
२०	पोखरेल	०	०	०	०	७	०	७
२१	सापकोटा	०	०	११	०	०	०	११
	जम्मा	८८	२१६	२०८	४४	४१	०	५९७

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

तामाङ जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	घिसिङ	२२	०	०	०	१	६	२९
२	मोक्तान	३५	०	०	०	०	०	३५

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
३	ल्हो	८	०	०	०	०	०	८
४	बल	५	०	०	०	०	०	५
५	पाख्रिन	२	०	०	०	०	०	२
६	बम्जन	१७	०	०	०	०	७	२४
७	लामा	१	०	०	०	०	०	१
८	तामाङ	७	१८	४५	३९	१००	६	२१५
९	योन्जन	६	०	०	०	०	२	८
१०	स्याङ्गो	१	०	०	०	०	०	१
११	ग्यावा	६	०	१	०	०	०	७
१२	गोले	०	०	०	०	०	२	२
	जम्मा	११०	१८	४६	३९	१०१	२३	३३७

श्रोत: घरघुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

तामाङ जातीको थरका आधारमा जनसंख्या विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	घिसिङ	८७	०	०	०	३	३३	१२३
२	मोक्तान	१४९	०	०	०	०	०	१४९
३	ल्हो	३७	०	०	०	०	०	३७
४	बल	११	०	०	०	०	०	११
५	पाख्रिन	१३	०	०	०	०	०	१३
६	बम्जन	६३	०	०	०	०	२८	९१
७	लामा	२	०	०	०	०	०	२
८	तामाङ	३१	८७	२३९	१७२	५०७	२८	१०६४
९	योन्जन	२२	०	०	०	०	७	२९
१०	स्याङ्गो	६	०	०	०	०	०	६

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
११	ग्यावा	३८	०	८	०	०	०	४६
१२	गोले	०	०	०	०	०	१४	१४
	जम्मा	४५९	८७	२४७	१७२	५१०	११०	१५८५

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

शेर्पा जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	शेर्पा	१७	२	१	०	०	०	२०
२	गजी	६	०	०	०	०	०	६
३	खमाची	२	०	०	०	०	०	२
४	लक्सिङ	२	०	०	०	०	०	२
५	पिनासा	१	०	०	०	०	०	१
६	लोम	१	०	०	०	०	०	१
७	लामा	१	०	०	०	०	०	१
८	च्यावा	२	०	०	०	०	०	२
९	गर्जा	१	०	०	०	०	०	१
	जम्मा	३३	२	१	०	०	०	३६

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

शेर्पा जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	शेर्पा	८५	१४	४	०	०	०	१०३
२	गजी	३१	०	०	०	०	०	३१
३	खमाची	८	०	०	०	०	०	८
४	लक्सिङ	१०	०	०	०	०	०	१०

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
५	पिनासा	५	०	०	०	०	०	५
६	लोम	५	०	०	०	०	०	५
७	लामा	४	०	०	०	०	०	४
८	च्यावा	१६	०	०	०	०	०	१६
९	गर्जा	३	०	०	०	०	०	३
	जम्मा	१६७	१४	४	०	०	०	१८५

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

दमाई जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	रणपहेली	२	०	०	०	०	०	२
२	दर्जी	६	५	१७	३	६	०	३७
३	परियार	०	४	०	१	११	०	१६
४	पाँचकोटी	०	०	१	१	०	०	२
५	दमाई	०	०	४	४	०	०	८
६	दर्नाल	०	०	२	०	३	०	५
७	दास	०	०	०	२	०	०	२
८	नेपाली	०	०	०	१३	०	०	१३
९	सुन्दास	०	०	०	०	२	०	२
	जम्मा	८	९	२४	२४	२२	०	८७

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

दमाई जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	रणपहेली	१०	०	०	०	०	०	१०

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
२	दर्जी	३२	२४	८९	१६	२३	०	१८४
३	परियार	०	२४	०	७	७५	०	१०६
४	पाँचकोटी	०	०	७	५	०	०	१२
५	दमाई	०	०	२६	१८	०	०	४४
६	दर्नाल	०	०	११	०	१६	०	२७
७	दास	०	०	०	१२	०	०	१२
८	नेपाली	०	०	०	६९	०	०	६९
९	सुन्दास	०	०	०	०	८	०	८
	जम्मा	४२	४८	१३३	१२७	१२२	०	४७२

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

मगर जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	पुलामी	०	३	०	०	०	०	३
२	मगर	०	९	३२	९	९	०	५९
३	आले	०	२	०	०	०	०	२
४	थापा	०	४	०	०	०	०	४
५	यसमाली	०	१	०	०	०	०	१
६	सारु	०	१	०	०	०	०	१
७	खप्तरी	०	०	४	०	०	०	४
८	लुंगेली	०	०	२	०	०	०	२
	जम्मा	०	२०	३८	९	९	०	७६

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

मगर जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	पुलामी	०	८	०	०	०	०	८
२	मगर	०	४४	२०२	३९	५३	०	३३८
३	आले	०	९	०	०	०	०	९
४	थापा	०	१५	०	०	०	०	१५
५	यसमाली	०	७	०	०	०	०	७
६	सारु	०	३	०	०	०	०	३
७	खप्तरी	०	०	२४	०	०	०	२४
८	लुंगेली	०	०	७	०	०	०	७
	जम्मा	०	८६	२३३	३९	५३	०	४११

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

कामी जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	विक	१५	११	२५	२०	१	२	७४
२	सुनार	१	०	३	०	०	०	४
३	पहाडी	०	१	०	०	०	०	१
४	खाती	०	०	०	१	४	०	५
५	लकान्द्री	०	०	०	३	०	०	३
६	कामी	०	०	०	०	२	०	२
७	रसाइली	०	०	०	०	३	१	४
	जम्मा	१६	१२	२८	२४	१०	३	९३

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

कामी जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरु						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	विक	६९	४६	१४४	११६	३	१२	३९०
२	सुनार	२	०	१६	०	०	०	१८
३	पहाडी	०	७	०	०	०	०	७
४	खाती	०	०	०	७	२५	०	३२
५	लकान्द्री	०	०	०	१८	०	०	१८
६	कामी	०	०	०	०	१४	०	१४
७	रसाइली	०	०	०	०	२१	२	२३
	जम्मा	७१	५३	१६०	१४१	६३	१४	५०२

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

सार्की जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरु						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	सार्की	०	१	६	१५	१	१	२४
२	तोलाङ्गे	०	१	०	०	०	०	१
३	पहाडी	०	०	२	४	०	०	६
४	मग्राती	०	०	०	२	०	०	२
५	विसंखे	०	०	०	५	०	०	५
६	वोगटी	०	०	०	१	०	०	१
७	रम्तेल	०	०	०	०	२	२	४
	जम्मा	०	२	८	२७	३	३	४३

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

सार्की जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरु						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	सार्की	०	५	३६	८३	५	८	१३७

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
२	तोलाङ्गे	०	२	०	०	०	०	२
३	पहाडी	०	०	१२	२१	०	०	३३
४	मग्राती	०	०	०	१०	०	०	१०
५	विसंखे	०	०	०	२५	०	०	२५
६	वोगटी	०	०	०	४	०	०	४
७	रम्तेल	०	०	०	०	१४	७	२१
	जम्मा	०	७	४८	१४३	१९	१५	२३२

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

नेवार जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	श्रेष्ठ	३०	२५	४२	११	०	०	१०८
२	प्रधान	०	०	१	२१	०	०	२२
३	शाक्य	०	०	१	०	०	०	१
	जम्मा	३०	२५	४४	३२	०	०	१३१

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

नेवार जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	श्रेष्ठ	१५९	१२५	२७४	६०	०	०	६१८
२	प्रधान	०	०	४	१०६	०	०	११०
३	शाक्य	०	०	९	०	०	०	९
	जम्मा	१५९	१२५	२८७	१६६	०	०	७३७

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

लिम्बु जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	सुब्बा	३	०	०	०	०	२	५
२	तुम्सा	१	०	०	०	०	०	१
	जम्मा	४	०	०	०	०	२	६

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

लिम्बु जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र स	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	सुब्बा	१९	०	०	०	०	९	२८
२	तुम्सा	३	०	०	०	०	०	३
	जम्मा	२२	०	०	०	०	९	३१

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

माथि उल्लेखित जातका अतिरिक्त एक एक थर भएका जातिहरूको थरका आधारमा घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण एकै टेबलमा तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

एक एक मात्र थर भएका जातहरूको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्रस	जात	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा घरधुरी
			एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	घर्ती	भुजेल	३	६	६	११	१०	३	३९
२	सुनुवार	सुनुवार	३	०	२	०	०	०	५
३	माझी	माझी	०	०	०	०	१	०	१
४	थारु	चौधरी	१	०	०	०	०	०	१
५	सन्यासी	गिरी	०	०	०	०	०	४	४
	जम्मा		७	६	८	११	११	७	५०

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

एक एक मात्र थर भएका जातहरूको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्रस	जात	थर	पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका वार्डहरू						जम्मा घरधुरी
			एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	
१	घर्ती	भुजेल	९	२२	४४	५२	४२	४	१७३
२	सुनुवार	सुनुवार	७	०	७	०	०	०	१४
३	माझी	माझी	०	०	०	०	४	०	४
४	थारु	चौधरी	४	०	०	०	०	०	४
५	सन्यासी	गिरी	०	०	०	०	०	२७	२७
	जम्मा		२०	२२	५१	५२	४६	३१	२२२

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.८. जातीय तथा लिङ्गीय आधारमा घरमुलीको विवरण

प्रचलनका आधारमा र गृह संचालन प्रकृयाका आधारमा घरमुलीको परिभाषा फरक हुने गरेको छ । प्रचलनका आधारमा घरको जेष्ठ नागरिकलाई घरमुली मान्ने प्रचलन छ भने गृह संचालनका हिसावले घरको कारोवार गर्ने मुख्य व्यक्ति वास्तविक रूपमा घरमुली हो । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको अध्ययनको क्रममा यहाँका दुवै व्यक्तिहरूको विवरण लिएर विश्लेषण गरिएको छ । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

६.८.१. प्रचलनका आधारमा घरमुलीको विवरण

सामान्यतया घरमुली भन्नाले घरको मुख्य मान्छे हो । मुख्य मान्छे भन्नाले घरको सबैभन्दा जेष्ठ नागरिकलाई मान्नु स्वभाविकै हो । घरका हरेक कार्यको अन्तिम निर्णय लिने व्यक्ति मुख्य भएपनि जेष्ठ नागरिक प्रति देखाउने सद्भाव र आदरका हिसावले घरमुली भनिन्छ । सम्बन्धका हिसावले शब्द विग्रह गरेर हेर्दा यो सहि परिभाषा हो किनकि उ नभएको भए त्यो परिवार नै हुने थिएन अनि परिवार नभए घर नै हुने थिएन । यो पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको घरधुरी स्तरबाट गरिएको अध्ययन र तथ्याङ्क संकलनले देखाएको प्रचलनका आधारमा घरमुलीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा घरमुली		घरमुली महिला %
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	
१	४०	१११	७४	२६४	७	१७	१२१	३९२	२४%
२	४३	२२८	६६	१८३	५	१७	११४	४२८	२१%
३	३८	२३२	३६	१७६	१०	५०	८४	४५८	१५%
४	१२	१०२	३२	२३३	१०	६५	५४	४००	१२%

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा घरमुली		घरमुली महिला %
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	
५	२४	८३	६५	२६४	६	२९	९५	३७६	२०%
६	२	४	७५	३२३	२	४	७९	३३९	९९%
जम्मा	१५९	७६०	३४८	१४४३	४०	१८२	५४७	२३८५	९९%
प्रतिशत	१७%	८३%	१९%	८१%	१८%	८२%	१९%	८१%	९९%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

माथि उल्लेखित विवरण अनुसार १९% महिलाहरु मात्र घरमुली देखिएको छ । सुक्ष्म अध्ययन बाट अझ के देखिएको छ भने अधिकतम घरमा जेष्ठ नागरिक महिला भएमा घरमुलीमा छोराको नाम लेखिएको पाइएको छ भने जेष्ठ नागरिक पुरुष भएको अवस्थामा भने पुरुष नै लखिएको छ ।

६.८.२. कारोवारका आधारमा घरमुलीको विवरण

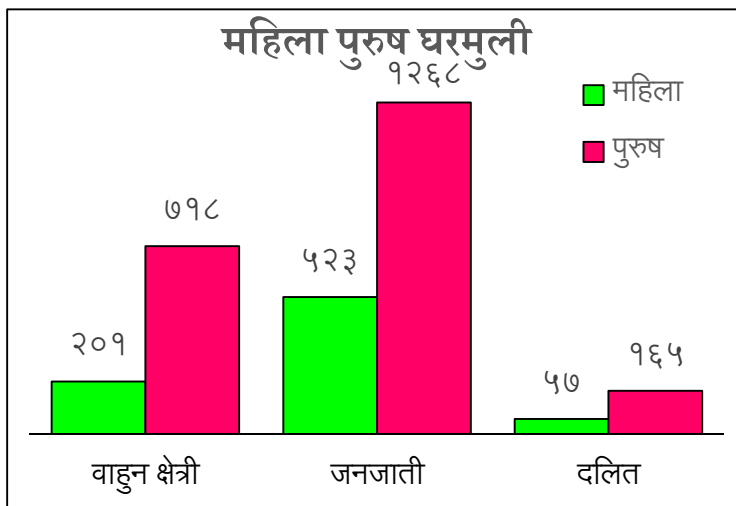
विकास प्रकृयाका हिसावले घरमुली भन्नाले घरको जेष्ठ नागरिक नै हुनुपर्छ भन्ने छैन । घरमुलीको परिभाषा सन्तान उत्पादन र सबैलाई आशिर्वाद दिनसक्ने व्यक्ति हुनुपर्छ भन्ने भन्दा धेरै अगाडी बढीसकेको छ । विकास र सामाजिक परिचालनको हिसावले घरमुली भन्नाले मुख्य रूपमा आर्थिक कारोवारको निर्णय गर्ने प्रमुख व्यक्ति हो । पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा गरिएको अध्ययनले देखाएको मुख्य कारोवार गर्ने व्यक्तिको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा घरमुली		महिला प्रतिशत
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	
१	४५	१०६	८०	२५८	८	१६	१३३	३८०	२६%
२	६४	२०७	९९	१५०	८	१४	१७१	३७१	३२%
३	४०	२३०	३३	१७९	११	४९	८४	४५८	१५%
४	२१	९३	४२	२२३	१८	५७	८१	३७३	१८%
५	३०	७७	१२१	२०८	८	२७	१५९	३१२	३४%
६	१	५	१४८	२५०	४	२	१५३	२५७	३७%
जम्मा	२०१	७१८	५२३	१२६८	५७	१६५	७८१	२१५१	२७%
प्रतिशत	२२%	७८%	२९%	७१%	२६%	७४%	२७%	७३%	२७%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

माथि उल्लेखित २ वटा घरमुलीको विवरणले हाम्रो समाजमा देखिएका यथार्थताहरु प्रस्तुत गरेकोछ । जसलाई वुदागत रुपमा तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

- अझैपनि काम गरेर पनि अरुलाई नै घरमुली मान्नु पर्ने अवस्था छ ।
- यो गाउँपालिकामा वास्तविक रुपमा २७% महिलाहरु घरमुली भएपनि १९% मात्र देखिएकोछ ।
- महिलाहरुलाई घरको जिम्मेवारी सुम्पनेमा प्राय सबै जातिमा समान अवस्था देखिएकोछ ।
- घरमुलीको जिम्मा महिलाहरुले पाउने मा वैदेशिक रोजगार पनि प्रमुख रहेको छ । यो गाउँपालिका बाट वैदेशिक रोजगारमा गएका १११७ जना मध्ये १०६७ जना पुरुषहरु नै रहेकाछन ।

६.९. अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण

अपाङ्ग शब्दको अर्थ कुनैपनि अंग विकृत भएको भन्ने हुन्छ । कतिपय अवस्थामा यो अंग भंग भएको वा विग्रिएको वा भाँचिएको हुन्छ भने कतिपय अवस्थामा हेर्दा भंग नभएको तर काम चाहि नगर्ने वा कम गर्ने हुन्छ । त्यसैले अपाङ्ग शब्द लाई काम संग जोडेर हेर्नु उपयुक्त हुन्छ । नियमित रुपमा सामान्य अवस्थामा भन्दा अंग विग्रिएका कारणले काम गर्न नसक्ने अवस्थालाई अपाङ्ग भन्नु पर्छ । जस्तो हात खुट्टा भाँचिएको, नभएको, जलेको आँखा नभएको वा नदेख्ने जस्ता कुराहरु प्रत्यक्ष रुपमा नै विकृत भएका हुन्छन । तर कान नसुन्ने (वहिरा) प्रत्यक्ष रुपमा हेर्दा अपाङ्ग देखिदैन तर उनीहरु पनि यो परिभाषा भित्र पर्दछन । नेपाल सरकारले गरेको परिभाषाका आधारमा पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको पनि मुख्य ४ वटा समुहमा राखेर तथ्याङ्क संकलन गरिएकोछ । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री				जनजाती				दलित				जम्मा				कुल जम्मा
	पूर्ण	अधिक	मध्यम	आंशिक	पूर्ण	अधिक	मध्यम	आंशिक	पूर्ण	अधिक	मध्यम	आंशिक	पूर्ण	अधिक	मध्यम	आंशिक	
१	५	०	४	४	४	३	१५	६	१	०	१	१	१०	३	२०	११	४४
२	५	८	४	३	३	२	१	०	०	१	०	०	८	११	५	३	२७
३	४	४	६	७	१	८	३	८	०	०	१	१	५	१२	१०	१६	४३
४	५	०	२	१	६	४	५	१	०	१	२	२	११	५	९	४	२९
५	१	०	१	०	२	४	१४	४	०	०	२	०	३	४	१७	४	२८
६	०	०	०	०	३	५	५	१९	०	०	०	०	३	५	५	१९	३२
जम्मा	२०	१२	१७	१५	१९	२६	४३	३८	१	२	६	४	४०	४०	६६	५७	२०३

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

उल्लेखित विवरण बाट के देखिएको छ भने पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा मा कुल २०३ जना अपाङ्गहरु रहेकाछन । जसमध्ये पनि ४० जना जना पूर्ण अपाङ्ग रहेकाछन । जातीय हिसावले सबै भन्दा बढी जनजातीमा १२६ जना

अपाङ्ग देखिएको छ भने वाहुन क्षेत्रीमा ६४ जना र दलितमा १३ जना रहेकाछन । यो संख्या जातीय सघनताको अनुपातमा कुल जनसंख्याको ३१% बाहुन क्षेत्री रहेकोमा अपाङ्गमा ३२% रहेको छ । त्यस्तै कुल जनसंख्यामा ६१% जनजाती रहेकोमा अपाङ्गमा ६२% रहेको छ भने कुल जनसंख्यामा ८% रहको दलित समुदायमा भने अपाङ्गमा ६% रहेकोछ । पुर्ण अपाङ्गताका विषयमा भने कुल पुर्ण अपाङ्ग मध्ये वाहुन क्षेत्रीमा ५०% जनजातीमा ४८ र दलितमा २% रहेकोछ ।

६.१०. घरको छानो तथा गारो सम्बन्धी विवरण

आधारभुत आवश्यकताको प्रमुख तीन पक्ष मध्ये आवास दोश्रो हो तर कुनैपनि व्यक्ति वा समुदायको जीवन स्तर मापन गर्ने आधारमा घर पहिलो नं मा आउछ । कस्को घर कति राम्रो र सुविधा सम्पन्न छ भन्ने आधारमा उसको जीवन स्तर निर्धारण हुन्छ तर यो तथ्याङ्क संकलन चाहि पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका कुन घरधुरीको कतिको सुरक्षित आवास छ भन्ने आधारमा विश्लेषण गरिएको छ । सामान्यता फुसको छानो भन्दा ढुंगा इटाको छानो भएको घर बलियो हुन्छ भने भाटा तथा अन्य चिज हरु प्रयोग गरेको भनेको भन्दा ढुंगा माटो वा इटा तथा सिमेन्ट प्रयोग गरेको गारो बलियो र सुरक्षित हुन्छ । सामाजिक सुरक्षामा यो पनि प्रमुख विषय रहने भएको हुनाले वार्ड स्तरमा त्यसको विवरण संकलन गरिएको छ । प्राविधिक हिसावले चाहि गारो कस्तो हुनुपर्छ र कस्तो छ भन्ने विषयमा भने विवरण संकलन गरिएको छैन जुन तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	छानाको प्रकार					गारोको प्रकार						जम्मा
	खर	टीन	ढलान	ढुंगा	अन्य	ढुंगा माटोको	ढुंगा सिमेन्ट	काठ को	वाँसको	टीनको	अन्य	
१	२५९	२४८	०	०	६	४८९	८	४	५	७	०	५१३
२	१३७	३८६	९	०	१०	५०३	२२	०	७	१०	०	५४२
३	३४९	१८८	४	०	१	५३४	६	१	०	१	०	५४२
४	३३२	१२१	१	०	०	४४६	४	४	०	०	०	४५४
५	३५८	१०७	५	०	१	४६०	०	३	७	१	०	४७१
६	३२२	८७	१	०	०	४०१	०	०	९	०	०	४१०
जम्मा	१७५७	११३७	२०	०	१८	२८३३	४०	१२	२८	१९	०	२९३२
प्रतिशत	६०%	३९%	१%	०%	१%	९७%	१%	०%	१%	१%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

यो तालिकाले देखाए अनुसार पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका कुल २९३२ घरधुरी मध्ये ६० % खरको छाना भएका घरधुरी छन भने ३९% घरधुरी टिनको छानो भएका छन । यसै गरी १ % घरधुरी ढलान छानो भएका छन भने १% भाटा वाँस प्लास्टिक आदिको छानो भएकाछन । त्यस्तै गारोको हकमा ९७% घरको गारो ढुंगा माटोको वनेको छ भने १% घरधुरीको ढुंगा तथा सिमेन्टले वनेको छ । त्यसैगरी यो गाउँपालिकाका ३% घरधुरीहरु काठ वाँस ले वनेका छन । यसले सबैजसो घरधुरिहरु उपयुक्त आवास छन भन्ने देखाउछ ।

६.११. घर सम्म पुग्ने वाटो सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिका सडक संजालका हिसावले त्यती सुगम गाउँपालिका होइन । यो गाउँपालिकाको १ र २ नं वडामा धनकुटा भोजपुर सडक पर्दछ (यो मध्यपहाडी लोकमार्ग समेत हो) जुन सडक पक्की हुने क्रममा रहेको छ । अन्य वार्डहरूमा कच्ची वाटो मात्र रहेको छ । यो गाउँपालिकाका कुल २९३२ घरधुरी मध्ये २६% घरधुरिमा सडक संजालले छोएको छ । जसमध्ये पनि २४% कच्ची र २% ग्राभेल सडक रहेको छ । घरधुरीको पहुँचका आधारमा वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ । केही घरधुरीको विवरणमा पौवादुङ्गा मा घर भएको र अन्य ठाउमा पनि भएको अवस्थामा वाटोको पहुँच भएको भनि सूचना संकलन भएकोमा पौवादुङ्गामा भएको घरको विवरणको आधारमा यो विवरण तयार गरिएको छ:

वार्ड नं	घर पुग्ने वाटो					जम्मा	कैफियत
	गोरेटो	घोरेटो	कच्ची	ग्राभेल	पक्की		
१	३२०	७	१५४	३२	०	५१३	
२	४१०	१३	८२	३७	०	५४२	
३	२६१	७५	२०४	२	०	५४२	
४	३८६	८	६०	०	०	४५४	
५	३३५	१०	१२६	०	०	४७१	
६	३२७	५	७८	०	०	४१०	
जम्मा	२०३९	११८	७०४	७१	०	२९३२	
प्रतिशत	७०%	४%	२४%	२%	०%	१००%	

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.१२. स्वामित्वका आधारमा घरधुरीको विवरण

गाउँपालिका भित्र हाल बसोबास गर्दै आएका २९३२ घरधुरी मध्ये २८५३ घरधुरीको आफ्नै निजी घर हुनु राम्रो पक्ष हो । भाडामा बस्ने वा साहुकोमा अधियामा वा ज्यालमा बसोबासगर्ने ७९ घरधुरी रहेकाछन । यसले के देखाएको छ भने पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा हाल ७९ घरधुरीको आफ्नो निजी आवास छैन त्यसको व्यवस्थापनको जरुरी रहेको छ । स्वामित्वका आधारमा वार्ड स्तरीय घरधुरीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ:

वार्ड नं	घरको स्वामित्व					जम्मा	कैफियत
	नीजि	भाडा	संस्थाको	सरकारी	अन्य		
१	४९४	१९	०	०	०	५१३	
२	५३१	११	०	०	०	५४२	
३	५२९	१३	०	०	०	५४२	
४	४३०	२४	०	०	०	४५४	

वार्ड नं	घरको स्वामित्व					जम्मा	कैफियत
	नीजि	भाडा	संस्थाको	सरकारी	अन्य		
५	४६५	६	०	०	०	४७१	
६	४०४	६	०	०	०	४१०	
जम्मा	२८५३	७९	०	०	०	२९३२	
प्रतिशत	९७%	३%	०%	०%	०%	१००%	

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.१३. एकल जनसंख्याको विवरण

सरकारी परिभाषाले जे जसरी व्याख्या गरेको भएपनि यो गाउँपालिकाको हकमा एकल जनसंख्या भन्नाले विवाह पश्चात श्रीमान मरेर विधवा भएकी श्रीमती तथा श्रीमती मरेर विधुर भएको श्रीमानको रूपमा परिभाषित गरिएको छ । नेपाल परापूर्व काल देखि नै पितृ सत्तात्मक देश भएको हुनाले धेरैजसो अवस्थामा श्रीमती मरेपछि श्रीमानले पुन विवाह गर्ने गरेको तर श्रीमान मरेपछि श्रीमती चाहि त्यतिकै बसेको अवस्था देखिन्छ । प्राविधिक हिसावले पनि श्रीमानले पुनः विवाह गर्दा उसको कुनै सन्तान सम्पत्ति थर गोत्रमा समस्या नुहने र श्रीमतीले पुनः विवाह गर्दा अर्को घरमा जानु पर्ने सम्पत्ती तथा सन्तान नै छोड्नु पर्ने भएको हुनाले पनि यो संख्या कम रहने गर्दछ । हिन्दु संस्कार र वाहुन क्षेत्री समुदायमा त यसको अझ धेरै प्रभाव रहेको छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा हाल ६७६ जना एकल जनसंख्या रहेको छ जसमध्ये ४७८ जना महिला र १८९ जना पुरुष रहेकाछन । जातीय हिसावले हेर्दा यो गाउँपालिकामा जनजातीमा सबैभन्दा बढी ३०८ जना विधवा र १२२ जना विधुर रहेकाछन भने वाहुन क्षेत्रीमा १५२ जना विधुवा र ५६ जना विधुर त्यस्तै दलित जातीमा २७ जना विधवा र ११ विधुर रहेकाछन । वार्ड स्तरीय र जातीय रूपमा पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा		
	विधवा	विधुर	विधवा	विधुर	विधवा	विधुर	विधवा	विधुर	जम्मा
१	३१	१२	५२	१०	३	०	८६	२२	१०८
२	३३	१५	४४	१९	०	०	७७	३४	१११
३	५३	१८	३४	१६	१०	५	९७	३९	१३६
४	१४	८	३१	१६	८	४	५३	२८	८१
५	१८	३	६३	२७	५	१	८६	३१	११७
६	३	०	८४	३४	१	१	८८	३५	१२३
जम्मा	१५२	५६	३०८	१२२	२७	११	४८७	१८९	६७६

श्रोत: घरधुरीसर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.१४. पेशाका आधारमा जनसंख्याको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको पेशाका आधारमा यहाँको जनसंख्यालाई पारिवारिक रूपमा उल्लेख गर्ने परम्परालाई संसोधन गर्दै हाल कायम रहेको १५ वर्ष भन्दा माथिको संख्यालाई मात्र पेशाका आधारमा वर्गीकरण र विश्लेषण गरिएको छ । यो गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १५२३६ मध्ये १४ वर्ष भन्दा मुनीको संख्या ४३३१ लाई घटाउदा बाँकीरहन आएको ११२०७ जना मध्ये कतिजना कुन व्यवसायमा संलग्न रहेकाछन भन्ने कुरा विश्लेषण गरिएको छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई सहभागिताको आधारमा मात्र हेर्दा यहाँको प्रमुख पेशा कृषि देखिएको छ । यहाँको कुल आर्थिक रूपमा सकृय जनसंख्याको ६४% अर्थात ७१२६ जनसंख्या कृषि पेशामा आवद्ध रहेको भने व्यापारमा ३% अर्थात ३८४ जना जनसंख्या रहेको छ । त्यसैगरी १% अर्थात १२५ जनसंख्या उद्योग व्यवसायमा संलग्न रहेको छ भने ५% अर्थात ५६३ जना स्वदेश भित्र विभिन्न सरकारी तथा गैह्रसरकारी नोकरीमा आवद्ध रहेको छ । हाल वैदेशिक रोजगारीमा रहेको संख्या १०% अर्थात १११७ रहेको छ भने ३% अर्थात ३०० जनसंख्या दक्ष तथा अदक्ष ज्यालादारीमा संलग्न रहेको छ । यसरी कुल उत्पादनशील जनसंख्याको ८६% कुनै न कुनै पेशामा संलग्न रहेको भने बाँकी १४ % पेशा मा संलग्न देखिदैन । १४% मध्ये ११% अर्थात १२८० जना हाल विद्यालय तथा क्याम्पस स्तरमा अध्ययनरत रहेका छन भने ३% अर्थात ३०० जना कुनैपनि पेशामा संलग्नता देखिदैन (यो संख्यामा जेष्ठ नागरिकहरु समेत समावेश भएका छन) । पेशामा संलग्नताका आधारमा पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ:

वार्ड नं	कृषि	व्यापार	उद्योग व्यवसाय	नोकरी	ज्यालादारी	राजनीति	वैदेशिक रोजगार	विद्यार्थी	पेशाहीन	जम्मा
१	११०४	४८	३८	९०	८९	०	२१८	१७८	४६	१८११
२	१४०१	८१	२४	१४६	२७	०	२०४	२११	२१	२११५
३	१३७२	८८	३२	१०४	४१	०	१६५	२९५	१२१	२२१८
४	१०८९	९०	५	८९	५९	०	१२५	२२५	३१	१७१३
५	११०८	६१	२२	६७	४५	०	२४१	१८८	१९	१७५१
६	१०५२	१६	४	६७	५१	०	१६४	१८३	६२	१५९९
जम्मा	७१२६	३८४	१२५	५६३	३१२	०	१११७	१२८०	३००	११२०७
प्रतिशत	६४%	३%	१.१%	५%	३%	०%	१०%	११%	३%	१००%

श्रोत: घरघुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

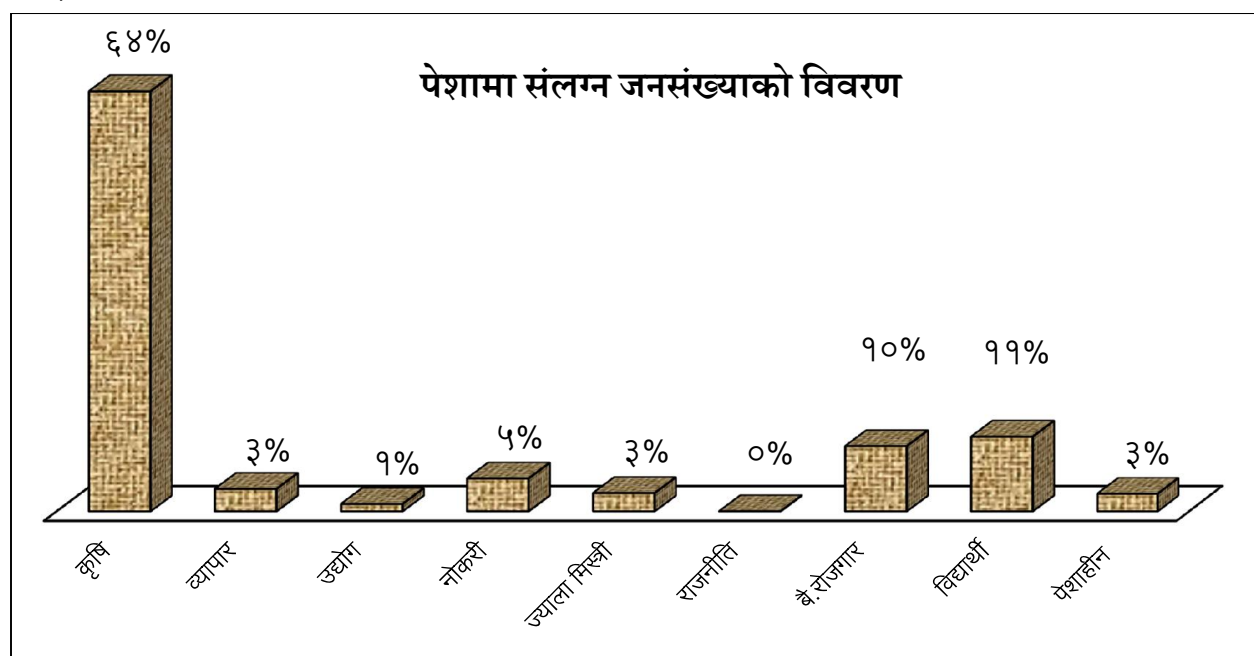
माथि उल्लेखित तालिका को सुक्ष्म अध्ययनको लागि नोकरी, ज्यालादारी र वैदेशिक रोजगारीलाई टुक्राएर हेर्दा अझ स्पष्ट हुने भएकोले सो अनुसार गर्न प्रयास गरिएको छ । नोकरीलाई सरकारी गैह्र सरकारी तथा नीजि क्षेत्रमा विभाजन गरिएको छ भने ज्यालादारीलाई दक्ष र अदक्ष भनी उल्लेख गरिएको छ । त्यसैगरी वैदेशिक रोजगारीमा संलग्न जनसंख्यालाई महिला तथा पुरुष भनि छुट्याइएको छ । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ:

वार्ड नं	सरकारी नोकरी		पेन्सन	गैहसरकारी नोकरी		नीजि श्रोत	ज्याला मिस्त्री	वैदेशिक रोजगार		जम्मा
	स्थायी	अस्थायी		NGO	INGO			महिला	पुरुष	
१	१७	२१	१०	७	०	३५	८९	१०	२०८	३९७
२	५१	४४	१५	०	३	३३	२७	१४	१९०	३७७
३	४०	२८	१३	६	०	१७	४१	३	१६२	३१०
४	२९	२४	९	७	१	१९	५९	४	१२१	२७३
५	१५	३१	८	१	१	११	४५	४	२३७	३५३
६	१८	१५	१७	३	१	१३	५१	१५	१४९	२८२
जम्मा	१७०	१६३	७२	२४	६	१२८	३१२	५०	१०६७	१९९२
प्रतिशत	२%	१%	१%	०%	०%	१%	३%	०%	१०%	१८%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

पेशागत आधारमा पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको उत्पादनशील जनसंख्यालाई स्तम्भ चित्रमार्फत तल प्रस्तुत गरिएकोछः

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

उल्लेखित चित्रले के देखाएको छ भने उत्पादनशील जनसंख्याको तुलो हिस्सा अझै पनि पेशा वाहिर रहेको छ । १४% जनसंख्या पेशामा संलग्न नहुनुले जीवन निर्वाहमा अवस्य नै प्रभाव पार्दछ । कृषि पेशामा यति तुलो संख्या संलग्न हुँदा पनि जीवीकोपार्जनको मुख्य आधार बन्न सकेको छैन । खेती प्रणलीमा भित्रिएको रसायनिकता, परिश्रम र उत्पादनको त्रिपक्षीय

विश्लेषण गर्दा आम्दानी भन्दा बढी खर्च लाग्ने देखिएको छ । यो अवस्था भनेको कृषिलाई मुख्य पेशा बनाउनेहरुका लागि राम्रो हैन ।

७.१५. विशेष सीपयुक्त जनसंख्याको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको समृद्धिका लागि विशेष सीपयुक्त जनशक्तिको प्रधानता रहन्छ । विशेष गरेर यो क्षेत्रमा डाक्टर इन्जिनियर वकील लेखाव्यवसायी ,पत्रकार आयुर्वेद विज्ञ (जडिवुटीका वारे ज्ञान भएका) तथा धामी झार्की पुरोहित सिकर्मी डकर्मी लगायत के कति छन भन्ने वारेमा तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ । यो गाउँपालिकामा उल्लेखित विशेषज्ञहरु को संख्या २८९ रहेको छ यो विकास र समृद्धिका लागि राम्रो संकेत हो । हाल उपलब्ध सीपयुक्त जनसंख्याको विवरण तपशिलमा उल्लेख गरिएकोछ ।

वार्ड नं	स्वास्थ्य कर्मी	प्राविधिक	पुरोहित	सिकर्मी	डकर्मी	बैद्य	धामी	वकील	पत्रकार	जम्मा
१	३	२	३	९	१५	१२	१२	०	०	५६
२	७	०	३	२४	२७	०	२	०	०	६३
३	४	२	०	६	८	०	५	०	०	२५
४	४	०	२	३७	३९	२	१२	०	०	९६
५	०	०	०	५	६	३	२	०	०	१६
६	०	०	०	१२	१४	३	४	०	०	३३
जम्मा	१८	४	८	९३	१०९	२०	३७	०	०	२८९

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.१६. वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी विवरण

नेपाल कृषि प्रधान देश भएपनि यहाँका लाखौ युवाहरु यो पेशामा आकर्षित देखिदैन भने यहाँ कृषि पेशा सम्मानित पनि देखिदैन । उपभोगका हिसावले प्रायः सबै नेपालीहरु स्थानीय स्तरमा उत्पादन भएका, रासयानिक मल प्रयोग नगरेका, स्थानीय वीउ प्रयोग गरिएका र विषादी प्रयोग नगरिएका उत्पादनहरु मन पराउने तर तीनै वस्तु उत्पादकले चाहि अपमान व्यहोर्नु पर्ने अवस्थाबाट यो गाउँपालिका पनि अलग छैन । हाल यो गाउँपालिकाको कुल जनसंख्याको ७% जनशक्ति जुन सबैभन्दा उर्वर उमेरमा हिडिरहेकोछ, वैदेशिक रोजगारमा छ । नेपालको वैदेशिक रोजगारमा जाने जुन प्रकारको पद्धती छ सो अनुसार यो गाउँपालिकामा गएको पाइदैन । यो गाउँपालिकाको कुल उत्पादनशील जनसंख्याको १२% जनसंख्या अर्थात १११७ जना मात्र वैदेशिक रोजगारमा संलग्न भएकाछन जसमध्ये ५० जना महिला र १०६७ जना पुरुष रहेकाछन । जसको वार्ड स्तरीय संगै जातीय र लिंगीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा			महिला %
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा	
१	१	६८	९	१३५	०	५	१०	२०८	२१८	५%

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा			महिला %
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा	
२	३	९२	११	८८	०	१०	१४	१९०	२०४	७%
३	१	९३	२	५७	०	१२	३	१६२	१६५	२%
४	०	३७	२	६७	२	१७	४	१२१	१२५	३%
५	०	६४	२	१५३	२	२०	४	२३७	२४१	२%
६	०	२	१५	१४६	०	१	१५	१४९	१६४	९%
जम्मा	५	३५६	४१	६४६	४	६५	५०	१०६७	१११७	४%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.१७. चर्पी उपयोग सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिका खुल्ला दिसा मुक्त गाउँपालिका भएपनि अझै सबै घरमा चर्पी निर्माण हुन सकेको छैन । कतिपय घरधुरीमा चर्पी निर्माण नै नभएको अवस्था छ भने कतिपय घरधुरीमा एकाघरबाट छुट्टि भिन्न भएका कारण चर्पी निर्माण हुन सकेको छैन । हाल पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा ५६२२ घरधुरी मध्ये ५२५४ घरधुरीमा पक्की पेनवाला चर्पी रहेको छ भने २३५ घरधुरीमा खाल्डे चर्पी रहेकोछ भने अझैपनि १३३ घरधुरीमा कुनैपनि चर्पी बनाइएको छैन । चर्पी नभएका घरधुरी मध्ये वाहुन क्षेत्रीकोमा ४३, जनजातिकोमा १४ वटा र दलितको मा ७६ वटा रहकोछ । चर्पी निर्माण संगै यसको उपयोगमा पनि जोड दिनु पर्ने देखिन्छ । हाल पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा चर्पी निर्माण र उपयोग सम्बन्धी जातीय तथा वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री			जनजाती			दलित			जम्मा			
	पक्की	खाल्डे	नभएको	पक्की	खाल्डे	नभएको	पक्की	खाल्डे	नभएको	पक्की	खाल्डे	कुल जम्मा	नभएका जम्मा
१	१४०	११	०	३०७	३१	०	२१	३	०	४६८	४५	५१३	०
२	२६२	९	०	२४६	२	१	२१	१	०	५२९	१२	५४१	१
३	१७६	९३	१	१४९	६२	१	१५	४४	१	३४०	१९९	५३९	३
४	११२	२	०	२६१	३	१	७३	१	१	४४६	६	४५२	२
५	१०७	०	०	३११	१६	२	३३	२	०	४५१	१८	४६९	२
६	६	०	०	३८४	१२	२	६	०	०	३९६	१२	४०८	२
जम्मा	८०३	११५	१	१६५८	१२६	७	१६९	५१	२	२६३०	२९२	२९२२	१०

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.१८. परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा परिवार नियोजनको झट्ट हेर्दा संख्या कम देखिएको छ कतिपयले यो विषय लुकाएर सूचना नदिएको जस्तो लाग्यो तर सुक्ष्म रूपमा अध्ययन गर्दा यो संख्या यहाँका लागि पर्याप्त लाग्दछ । यो गाउँपालिकामा जम्मा जनसंख्या १५२३६ मध्ये १५ देखि ५९ वर्ष सम्मको जनसंख्या ९५५३ हो । यो जनसंख्या भित्र करीव २०% अविवाहित छन र करीव २० % पैतालिस वर्ष माथि अर्थात परिवार नियोजन आवश्यक नपर्ने भइसकेका छन । बाँकी रहेको ६०% भन्नाले ५७३१ हुन आउछ । यही संख्या भित्र १११७ जना वैदेशिक रोजगारमा गएको छन । वैदेशिक रोजगारमा गएका मध्ये ८०% अर्थात ८९४ जना विवाहित छन र अपवाद बाहेक श्रीमान श्रीमती गएका छैनन । यसले यहाँ वसेका ८९४ श्रीमान वा श्रीमतीलाई परिवार नियोजन आवश्यक परेन । यसले कुल संख्यामा १६९२ ले घटायो । उल्लेखित संख्या ५७३१ मा १६९२ घटाउदा बाँकी रह्यो ४०३९ । यो संख्या मध्ये ६१७ जनाले परिवार नियोजनका साधन प्रयोग गर्दछन यो भनेको संख्याले श्रीमान श्रीमतीको प्रतिनिधित्व गर्दछ त्यसैले ६१७ भनेको १२३४ हो । बाँकीरहेको कुल ४०३९ मा १२३४ घटाउदा २८०५ बाँकि रह्यो । यो संख्या कुल ९५५३ को २९% हुन आउछ । यसरी हेर्दा यहाँको आवश्यक पर्ने मध्ये ७१% जनसंख्या परिवार नियोजनमा कुनै न कुनै रूपमा संलग्न रहेको पाइन्छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण वार्ड तथा जातीय आधारमा तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा		
	स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	जम्मा
१	८	५४	१५	१४६	१	१७	२४	२१७	२४१
२	२७	४६	५६	७०	४	५	८७	१२१	२०८
३	९	७	७	२	५	१	२१	१०	३१
४	५	२	१०	५	२	२	१७	९	२६
५	५	१५	२	२९	०	८	७	५२	५९
६	०	०	७	४३	०	२	७	४५	५२
जम्मा	५४	१२४	९७	२९५	१२	३५	१६३	४५४	६१७

श्रोत: घरघुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.१९. दीर्घरोगी सम्बन्धी विवरण

दीर्घ रोग भन्नाले लामो समय सम्म असर गर्ने खालको औषधी खाई रहनु पर्ने रोगहरुलाई जनाउछ । कतिपय रोगहरुमा नियमित औषधी खाइरहनु पर्दैन तर खानेकुराहरुमा निगरानी राख्नु पर्छ भने कतिपय रोगहरुमा नियमित रूपमा औषधी खानु पर्ने हुन्छ । नेपाली समाजमा देखिएका साझा प्रकृतिका रोगहरुको वारेमा नाम नै किटान गरी सूचना संकलन गरिएकोछ । जसको आ धारमा यो पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा कुल ४३४ जना दीर्घ रोगी रहेकाछन ।

जसमध्ये ६५ जनामा मधुमेह अर्थात चिनिरोग रहेको छ यी रोगीहरूले नियमित रूपमा औषधी सेवन गर्नु पर्दैन तर खानामा सावधानी भने पुरै अपनाउनु पर्छ । त्यस्तै १४ जनामा क्षयरोग लागेको छ । यो रोग लागेका हरू ले नियमित रूपमा ६ महिना देखि १ वर्ष सम्म औषधी सेवन गरेमा निको हुनसक्छ । अर्को दीर्घ रोगमा क्यान्सर रहेको छ । यो रोग लागेका १३ जना व्याक्तीहरू छन , यसको महङ्गो र लामो उपचार गरे निको हुन सक्छ । त्यस्तै मृगौला सम्बन्धी समस्या भएका कुल २३ जना रोगीहरू छन । प्रारम्भिक चरणमा यसको उपचार गर्न सकिन्छ भने पछिल्लो अवस्थामा प्रत्यारोपण नगरी निको हुदैन यो पनि महङ्गो र लामो उपचारको आवश्यकता पर्दछ । यो गाउँपालिकामा दम रोगीको संख्या पनि उल्लेखनीय रहेकोछ । यहाँ कुल १८९ जना दम रोगीहरू रहेकाछन । यो रोग जीवनको उत्तरार्धमा लागेको भए उपचार हुने कम संभावना रहेको छ भने युवाहरूमा भए लामो उपचार गर्न सके निको हुन्छ । यो गाउँपालिकामा वाथ रोगीहरू पनि उल्लेखनीय रूपमा पर्दछन हाल यो गाउँपालिकामा कुल १३० जना बाथरोगीहरू रहेकाछन । यसको लागि पनि नियमित औषधी सेवन गर्न सके उपचार हुन्छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका दीर्घ रोगीहरूको वार्डस्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	मधुमेह	पक्षघात	टिवि	क्यान्सर	मृगौला	दम	वाथ	अन्य	जम्मा
१	८	०	५	३	२	३९	२४	०	८१
२	२५	०	०	३	६	३९	४१	०	११४
३	१६	०	३	२	६	५१	३६	०	११४
४	४	०	०	२	५	२५	१६	०	५२
५	८	०	६	२	४	२२	७	०	४९
६	४	०	०	१	०	१३	६	०	२४
जम्मा	६५	०	१४	१३	२३	१८९	१३०	०	४३४

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.२०. खानेपानीको श्रोत सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका २९३२ घरधुरीमा खानेपानीको मुख्य र सहायक गरी २ वटा श्रोतको वारेमा सूचना संकलन गरिएकोछ । त्यो विवरण अनुसार यो गाउँपालिकाका ८२% घरधुरी पाइप धाराको पानी उपयोग गर्दछन । भौगोलिक रूपमा दुर्गम भएपनि खानेपानीको श्रोतका हिसावले यो गाउँपालिका सुगम रहेकोछ । यहाँ मुख्य श्रोत र सहायक श्रोतका वारेमा छुट्टाछुट्टै विश्लेषण गरिएकोछ ।

६.२०.१. खानेपानीको मुख्य श्रोत सम्बन्धी विवरण

यो गाउँपालिकाका ८२% अर्थात २४१२ घरधुरीमा खानेपानी पाइप मार्फत आउछ यसको अर्थ पानी बोक्नका लागि धेरै समय खर्चनु पर्दैन । वाँकी रहेका मध्ये १०% अर्थात २८६ घरधुरी कुवाको पानी उपयोग गरिरहेका छन । जरूवा मुलकै पानि खाने घरधुरीको संख्या ७% अर्थात २१३ रहेको छ भने खोलाको पानी खाने घरधुरीको संख्या १% अर्थात २१ रहेको छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको खानेपानीको श्रोतको आधारमा वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	धारा	ट्युवेल	कुवा	जरुवा मुल	खोला	अन्य	जम्मा	एक भन्दा बढी श्रोत प्रयोग गर्ने
१	४४४	०	४४	२५	०	०	५१३	२९३
२	४८५	०	३०	२७	०	०	५४२	१९०
३	४६९	०	३०	३६	७	०	५४२	२५९
४	४२३	०	३०	०	१	०	४५४	१८०
५	३१९	०	१५१	१	०	०	४७१	३९५
६	२७२	०	१	१२४	१३	०	४१०	६४
जम्मा	२४१२	०	२८६	२१३	२१	०	२९३२	१३८१
प्रतिशत	८२%	०%	१०%	७%	१%	०%	१००%	४७%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.२०.२. खानेपानीको सहायक श्रोत सम्बन्धी विवरण

यो गाउँपालिकाकामा रहेका २९२२ घरधुरी मध्ये ४७ % अर्थात १३८१ घरधुरीमा खानेपानीको वैकल्पिक श्रोत पनि रहेकोछ । खानेपानी को वैकल्पिक श्रोत पनि स्थायी प्रकृतिको रहेको छ । कुल १३८१ घरधुरी मध्ये ६९% अर्थात ९५३ घरधुरीको वैकल्पिक श्रोत कुवाको पानी रहेकोछ भने १९% अर्थात २५९ घरधुरीको वैकल्पिक श्रोत जरुवा मुल रहेकोछ त्यसैगरी ५ घरधुरीको वैकल्पिक श्रोत खोलाको पानी रहेको छ भने १२ % अर्थात १६४ घरधुरीको पाइपाधारा रहेकोछ । सरसफाई लाइ विशेष ध्यान दिने हो भने यहाँ खानेपानीको खास समस्या देखिदैन यसको व्यवस्थापन मात्र गरे पुग्छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वार्ड स्तरीय खानेपानीको वैकल्पिक श्रोत सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	धारा	ट्युवेल	इनार कुवा	जरुवा मुल	खोला/ नदी	अन्य	जम्मा
१			२१४	७९			२९३
२			४६	१४४			१९०
३			२४५	१२	२		२५९
४	३		१७७				१८०
५	१६१		२१०	२३	१		३९५
६			६१	१	२		६४
जम्मा	१६४	०	९५३	२५९	५	०	१३८१
	१२%	०%	६९%	१९%	०%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.२१. खाना पकाउने चुल्हो सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका विशेष गरि महिलाहरुको धेरै समय बित्ने भान्सामा कस्तो प्रकारको चुल्हो प्रयोग भइरहेको छ भन्ने प्रमुख विषय हो । हाल यो गाउँपालिकामा धेरै जना दम रोगी हुनु को पछाडी भान्साको धुवाँ पनि एउटा कारण हो त्यसैले यसमा विशेष कार्यक्रम तयार गरेर अगाडी वढ्न सहज होस भनेर चुल्होको अवस्थाका बारेमा तथ्याङ्क संकलन गरिएकोछ । जसका आधारमा यो गाउँपालिकाका २९३२ घरधुरी मध्ये अझैपनि ६७% अर्थात १९६५ घरधुरीमा परम्परागत चुल्होको प्रयोग भइरहेकोछ भने ३२% अर्थात ९४४ घरधुरीमा सुधारिएको चुल्हो प्रयोग भइरहेको छ भने १% अर्थात २३ घरधुरीमा ग्यास चुल्हो प्रयोग गरिएकोछ । अन्य विद्युतीय चुल्होहरुको यहा संभावना देखिएको छैन समग्रमतामा यो गाउँपालिकामा भएका चुल्होहरुको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	परम्परागत	सुधारिएको	भुषे	मट्टितेल	ग्यास	विद्युतीय	जम्मा
१	१४१	३७१	०	०	१	०	५१३
२	२६६	२६२	०	०	१४	०	५४२
३	४६३	७६	०	०	३	०	५४२
४	३३३	११९	०	०	२	०	४५४
५	४६३	८	०	०	०	०	४७१
६	२९९	१०८	०	०	३	०	४१०
जम्मा	१९६५	९४४	०	०	२३	०	२९३२
	६७%	३२%	०%	०%	१%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.२२. खाना पकाउने इन्धन सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका भोजपुर जिल्लाको तुलानात्मक रुपमा अरु गाउँपालिका भन्दा सुगम गाउँपालिकाहो । सुगमता को उपयोग गर्दै यहाका करीव ३२ घरधुरीहरुले खानापकाउन एल पि ग्यास प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ भने बाकी सवै ९९% अर्थात २९०९ खाना पकाउने इन्धनको रुपमा दाउरा प्रयोग गर्दछन । हाल प्रयोग भइरहेको आधारमा खानापकाउने इन्धन को वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

वार्ड नं	दाउरा	LP ग्यास	मट्टितेल	गोवर	विद्युत	अन्य	जम्मा	एक भन्दा बढी श्रोत प्रयोग गर्ने
१	५१२	१	०	०	०	०	५१३	४३
२	५२८	१४	०	०	०	०	५४२	४७
३	५३९	३	०	०	०	०	५४२	१६
४	४५२	२	०	०	०	०	४५४	१६

वार्ड नं	दाउरा	LP ग्यास	मट्टितेल	गोवर	विद्युत	अन्य	जम्मा	एक भन्दा बढी श्रोत प्रयोग गर्ने
५	४७१	०	०	०	०	०	४७१	१२
६	४०७	३	०	०	०	०	४१०	१२
जम्मा	२९०९	२३	०	०	०	०	२९३२	१४६
	९९%	१%	०%	०%	०%	०%	१००%	५%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित विवरणका आधारमा वैकल्पिक रूपमा पनि इन्धनको प्रयोग गर्ने घरधुरीहरू रहेका छन हाल पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका १४६ घरधुरीहरूमा खाना पकाउने इन्धनको वैकल्पिक व्यवस्थापन पनि देखिन्छ भने वैकल्पिक इन्धनको रूपमा एल पि ग्यास रहेकोछ ।

६.२३. उज्यालोको लागि वत्ती प्रयोग सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा हाल सम्म केन्द्रिय विद्युत पुगिसकेको छ । यो गाउँपालिकाको सौर्य उर्जा उज्यालोको प्रमुख श्रोत हो । यो गाउँपालिकाका कुल २९३२ घरधुरी मध्ये २०१० घरधुरीमा सोलार वत्ती उज्यालोको लागि प्रयोग भइरहेकोछ भने ९२२ घरधुरीमा केन्द्रीय विद्युत प्रयोग भइरहेकोछ । हाल अनुदान लगायत अन्य सानो वजेट बाट पनि खरिद गर्न सकिने भएको हुनाले सोलार वत्ती दुर्गम क्षेत्रको उज्यालोको प्रमुख माध्यम भएको छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको उज्यालोको लागि वत्ती प्रयोग सम्बन्धीवार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	सोलार	माइक्रो हाइड्रो	केन्द्रिय विद्युत	मट्टितेल	गोवरग्यास	अन्य	जम्मा
१	३७७	०	१३६	०	०	०	५१३
२	७२	०	४७०	०	०	०	५४२
३	३३०	०	२१२	०	०	०	५४२
४	४४३	०	११	०	०	०	४५४
५	३७८	०	९३	०	०	०	४७१
६	४१०	०	०	०	०	०	४१०
जम्मा	२०१०	०	९२२	०	०	०	२९३२
	६९%	०%	३१%	०%	०%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.२४. सेवासुविधा उपलब्धता सम्बन्धी विवरण

सेवा सुविधा अन्तरगत सामान्यतया सूचना, संचार, यातायात, भौतिक समग्री आदिको विषयमा पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका कति घरधुरीमा कतिको पहुँच रहेको छ भन्ने विषयलाई सेवा सुविधा उपलब्धताको विषय बनाइएकोछ । सूचना संचारमा रेडियो, टेलिभिजन, मोवाइल, इन्टरनेट आदि विषयहरू समावेस गरिएका छन भने यातायात अन्तरगत मोटरसाइकल, गाडी जस्ता विषयहरू समावेस गरिएका छन भने अन्य भौतिक समग्रीमा फ्रिज, कम्प्युटर जस्ता विषयहरू समावेस

गरिएकाछन । समग्रतामा हेर्दा पहिले संचार प्रमुख माध्यम भएको रेडियो अहिले टेलिभिजन इन्टरनेट मोवाइल आदिका कारणले प्रतिस्थापित हुँदै गइरहेको अवस्था देखिन्छ । हाल यो गाउँपालिकाका २९३२ घरधुरी मध्ये २३% अर्थात ६७८ घरधुरीमा मात्र रेडियो प्रयोग भइरहेकोछ । त्यसैगरी १६% अर्थात ४७५ घरधुरीले टेलिभिजन प्रयोग गरिरहेकाछन । संचारको प्रमुख साधन मोवाइल अहिले ८१% अर्थात २३७८ घरधुरीमा प्रयोग भइरहेकोछ । त्यस्तै गरेर १% अर्थात २३ घरधुरीमा वाइफाई, १६ घरधुरीमा गाडी ११ घरधुरीमा फ्रिज, ७४ घरधुरीमा मोटरसाइकल र ४६ घरधुरीमा कम्प्युटर रहेकोछ । सेवा सुविधा उपलब्धताको आधारमा वार्ड र जातीगत विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	सेवा सुविधा भएका घरधुरीको विवरण									
	जम्मा घरधुरी	रेडियो	टिभि	मोवाइल	इन्टरनेट	केवुल	गाडी	फ्रिज	मोटर साइकल	कम्प्युटर
१	५१३	१३८	७४	४०८	९	७४	२	४	११	११
२	५४२	१६२	२१७	४५२	७	२१७	५	४	१५	७
३	५४२	१२०	९८	४१८	१०	९८	५	३	२४	८
४	४५४	१५०	५१	३९९	३	५१	२		१६	५
५	४७१	३७	२६	३७६	६	२६	२		५	१५
६	४१०	७१	९	३२५	३	९			३	
जम्मा	२९३२	६७८	४७५	२३७८	३८	४७५	१६	११	७४	४६
प्रतिशत		२३%	१६%	८१%	१%	१६%	१%	०%	३%	२%

६.२५. सेवासुविधा उपयोग सम्बन्धी विवरण

माथि उल्लेखित सेवा सुविधा उपलब्ध भएका घरधुरीमा कुन सेवा सुविधा कतिको संख्यामा छ भन्ने आधारमा यसको उपयोग गणना गरिएकोछ । यो विश्लेषण देखाए अनुसार कम्प्युटर गाडी फ्रिज केवुल इन्टरनेट एक घरधुरीमा एउटा मात्र रहेको छ भने रेडियो टेलिभिजन मोवाइल जस्ता वस्तुहरु एक भन्दा धेरै रहेकाछन । जसको विवरण वार्डस्तरीय रुपमा तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	सेवा सुविधाको संख्यात्मक विवरण								
	रेडियो	टिभि	मोवाइल	इन्टरनेट	केवुल	गाडी	फ्रिज	मोटर साइकल	कम्प्युटर
१	१६२	८५	९५५	११	३१	२	४	१५	२१
२	१७३	२३२	१२८८	१०	३४	५	४	१५	७
३	१६३	१३१	११७१	२४	७	५	६	२५	८
४	१५४	६८	११३९	८	७	३		२१	५
५	३९	३१	९४९	९	४	४		९	२०

वार्ड नं	सेवा सुविधाको संख्यात्मक विवरण								
	रेडियो	टिभि	मोवाइल	इन्टरनेट	केबुल	गाडी	फ्रिज	मोटर साइकल	कम्प्युटर
६	७३	११	७१७	६				३	
जम्मा	७६४	५५८	६२१९	६८	८३	१९	१४	८८	६१
उपयोग कर्ता	६७८	४७५	२३७८	३८	७४	१६	११	७४	४६

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित विवरणलाई जातीय आधारमा समेत विश्लेषण गरिएको छ उपयोग गर्ने घरधुरी वस्तु वरावर भएकोले कुनै असर नगरे पनि प्रमुख रूपमा मोवाइल फोनको लागि जातीय आधारमा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

६.२६. जीविकोपार्जन सम्बन्धी विवरण

कुनैपनि क्षेत्र गाउँ या जिल्लाकै विकासका लागि जीविकोपार्जन मा आत्मनिर्भरता को प्रमुख भुमिका हुने गर्दछ । खाद्यान्न आत्मनिर्भरता को विषयलाई हेरेर गरीवि नक्सांकन गर्दा सामान्यतया आफ्नो उत्पादनले कति समय सम्म खानपुग्छ भन्ने आधारमा गरिन्छ र त्यसलाई मुख्य ४ खण्डमा विभाजन गरिन्छ जसमा आफ्नो उत्पादनले ३ महिना सम्म खानपुग्ने , छ महिना सम्म खानपुग्ने , ९ महिना सम्म खान पुग्ने र १२ महिना वा सो भन्दा बढी समय सम्म खानपुग्ने पर्दछन । विकास प्रकृत्यामा यो उपयुक्त विधि हैन किन भने यतिले मात्र गरीवि मापन गर्दा अधुरो हुन्छ त्यसैले यो गाउँपालिकाको हकमा अत्यन्तै सुक्ष्म विश्लेषण गरेर आफ्नो वार्षिक आम्दानीले (सबै क्षेत्रबाट प्राप्त) हरेक घरधुरीको कति समय सम्म जीविको पार्जन हुन्छ ? भन्ने आधारमा विश्लेषण गरिएको छ । मुख्य रूपमा हरेक सदस्यका लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न क्षेत्रहरु खाना, कपडा, शिक्षा,स्वास्थ्य, चाडपर्व, मनोरञ्जन, संचार, अम्मल लगायतका विषयमा हुने खर्चलाई विश्लेषण गरिएको छ यसलाई पनि २ वटा प्रमुख खण्डहरुमा विभक्त गरि अध्ययन गरिएको छ । पहिलो खण्ड अन्तरगत वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त आम्दानीलाई अलग गर्ने हो भने कति समय यो गाउँपालिकाले जीविकोपार्जन गर्न सक्छ भन्ने विश्लेषण गरिएको छ भने दोश्रो खण्डमा वैदेशिकरोजगार बाट प्राप्त आम्दानी समेतले कति समय जीविकोपार्जन हुन्छ भन्ने विश्लेषण गरिएको छ ।

६.२६.१. वैदेशिक रोजगार विना जीविकोपार्जन सम्बन्धी विवरण

वैदेशिक रोजगार बाट प्राप्त भएको आम्दानीलाई अलग गरेर हेर्दा यहि देशको कमाइले पौवादुङ्गा गाउँपालिकाले अधिकतम ८.२ महिना अर्थात २४५ दिन मात्र निर्वाह गर्न सक्छ भने वार्ड स्तरीय रूपमा हेर्दा सबैभन्दा कमजोर हैसियत भएको वार्ड नं ५ ले १५४ दिन ५ महिना र सबैभन्दा वलियो २ नं वार्ड ले २९६ दिन वा करीव १० महिना धान्न सक्छ त्यस्तै अन्य वार्डहरुमा १ नं वार्डले २८७ दिन वा करिव १० महिना ३ नं वार्डले २२२ दिन वा करिव साडे ७ महिना ४ नं वार्डले २५९ दिन वा करीव ९ महिना र ६ नं वडाले २५७ दिन वा करीव साडे ८ महिना धान्न सक्ने अवस्था रहेको छ । यो भन्दा अतिरिक्त समय निर्वाह गर्नका लागि दैनिक मजदुरी वा ऋण लिनुपर्ने अवस्था रहेको छ । जीवन निर्वाहका आधारमा वार्ड स्तरीय जातीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ:

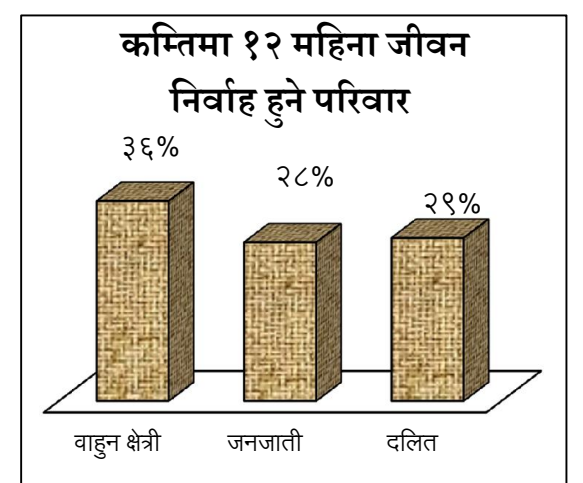
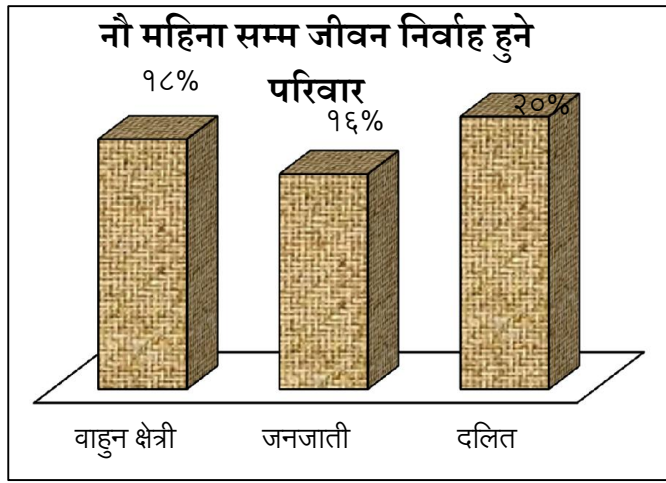
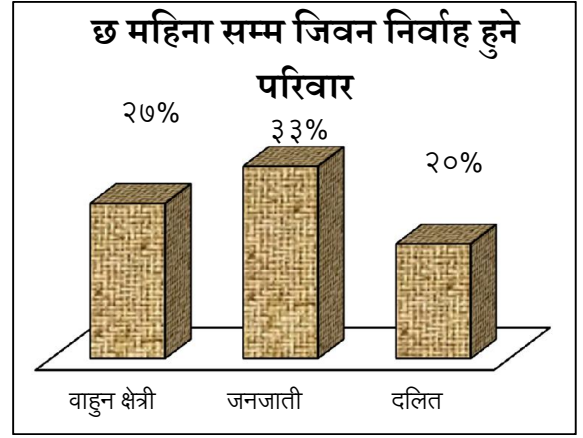
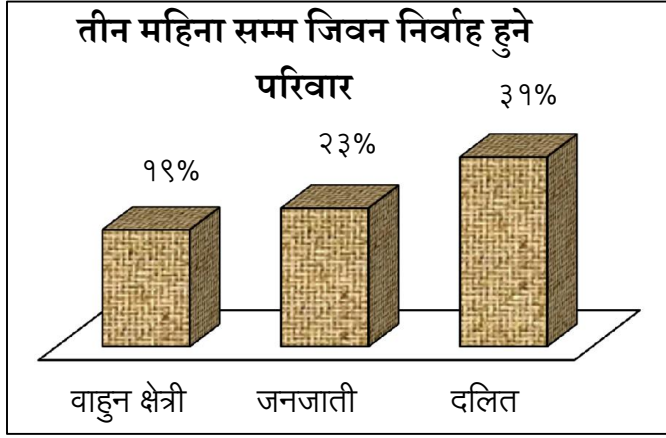
वार्ड नं	३ महिना सम्म पुग्ने			६ महिना सम्म पुग्ने			९ महिना सम्म पुग्ने		
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित
१	१०	४९	४	४६	१०२	६	४५	६१	४
२	४४	५३	८	७६	६७	५	३६	४२	३
३	५७	८२	१२	६१	५०	८	४९	२०	१५
४	२२	३४	२१	३७	१११	१४	१७	४२	१९
५	४३	१४०	२२	२५	११३	८	१६	३३	२
६	०	४९	२	१	१५१	३	४	८२	१
जम्मा	१७६	४०७	६९	२४६	५९४	४४	१६७	२८०	४४
प्रतिशत	१९%	२३%	३१%	२७%	३३%	२०%	१८%	१६%	२०%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

वार्ड नं	१२ महिना सम्म पुग्ने			१२ महिना भन्दा बढी			आपनो कमाइले जिविको पार्जन गर्ने	
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	महिना	दिन
१	११	४२	३	३९	८४	७	९.६	२८७
२	२९	२६	१	८६	६१	५	९.९	२९६
३	४२	१६	८	६१	४४	१७	७.४	२२२
४	१२	२०	१५	२६	५८	६	८.६	२५९
५	८	१८	२	१५	२५	१	५.१	१५४
६	१	३४	०	०	८२	०	८.६	२५७
जम्मा	१०३	१५६	२९	२२७	३५४	३६	८.२	२४५
	११%	९%	१३%	२५%	२०%	१६%		

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित विवरणलाई यो गाउँपालिकामा रहेका वाहुनक्षेत्री ९१९ घरधुरी जनजाती १७९१ घरधुरी र दलित २२२ घरधुरीका आधारमा प्रतिशतमा निकाली अध्ययन गर्न सजिलो होस भनेर स्तम्भ चित्र मार्फत तल प्रस्तुत छ ।

नोट: उल्लेखित स्तम्भ चित्रमा जातीय कुल संख्याको आधारमा % गणना गरिएको हुनाले जातीय %जोड्दा मात्र १०० हुन्छ।

माथि उल्लेखित विवरण अनुसार पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा संख्यात्मक रूपमा जीवन निर्वाह गर्न सक्ने परिवार मा ३३० वाहुन क्षेत्री ५१० जनजाती र ६५ दलित घरधुरी रहेका छन । यसरी हेर्दा कुल ९०५ घरधुरी मात्र सम्पन्न देखिएका छन जुन कुल घरधुरी संख्याको ३०% हुन आउछ भने अझै २०२७ अर्थात ७०% घरधुरी गरीब रहेका छन । कुल ७०% गरीब घरधुरी मध्ये ६५२ अर्थात २२% अति गरीब, ८८४ अर्थात ३०% मध्यम गरीब र ४९१ अर्थात १८% गरीब घरधुरी रहेकाछन ।

६.२६.२. वैदेशिक रोजगार सहित जीविकोपार्जन सम्बन्धी विवरण

हाल नेपाल नै रेमिट्यान्स बाट चलिरहेको अवस्थाछ । ४० लाख नेपालीले विदेशबाट पठाएको रकमले यहाँको जीवन निर्वाहमा महत्वपूर्ण भुमिका निर्वाह गरेको छ तर पनि यसकै खासै ठुलो असर पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा परेको छैन । पौवादुङ्गा गाउँपालिका बाट हाल १११७ जना युवाहरु वैदेशिक रोजगारमा गएका छन र उनीहरुले पठाएको पैसाले यहाँको पनि जीविकोपार्जनमा सहायक बनेकोछ । तत्कालको अवस्थामा रेमिट्यान्स सहितको आम्दानीले यो गाउँपालिकाको कुल खर्च लाई राम्रो संग धान्न सकेकोछ । वार्ड स्तरीय रूपमा हेर्दा सबैभन्दा

कमजोर ३ नं परेको छ जसको वार्षिक आम्दानीले केवल ३३२ दिन अर्थात ११ महिना मात्र धान्न सकेकोछ भने सबै भन्दा वलियो वार्ड नं २ परेको छ जसको एक वर्षको आम्दानीले ४७९ दिन अर्थात साडे १६ महिना धान्न सकेको देखिन्छ । त्यस्तै अन्य वार्ड हरुमा वार्ड नं १ ले करीव १६ महिना अर्थात ४६९ दिन , ४ नं वार्डले १३ महिना अर्थात ३९४ दिन ५ नं वार्डले ले करीव १३ महिना अर्थात ३९३ दिन र ६ नं वार्डले ले करिव १५ महिना अर्थात ४९४ दिन को खर्च धान्न सकेको देखिन्छ ।

समग्रतामा यो अवस्था भएपनि व्याक्तिगत रुपमा यो पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको अवस्था भने फरक छ । घरधुरी स्तरमा यो तथ्याडकलाई विश्लेषण गर्दा यो गाउँपालिकाका कुल २९३२ घरधुरी मध्ये हाल १५९५ अर्थात करीव ५४% घरधुरी को मात्र जीवन निर्वाह हुन सकेको छ भने अझै पनि १३३७ अर्थात ४६% घरधुरी गरिविको रेखामुनी रहेकाछन । वैदेशिक रोजगार सहितको आम्दानी बाट जीवन निर्वाहका आधारमा वार्ड स्तरीय जातीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	३ महिना सम्म पुग्ने			६ महिना सम्म पुग्ने			९ महिना सम्म पुग्ने		
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित
१	५	३३	४	२५	६१	४	२९	४३	३
२	१९	३१	६	४८	४१	३	३१	३४	३
३	३५	६०	८	४१	४६	७	४०	१९	१२
४	१२	१८	१६	२३	८१	९	१४	३८	१५
५	१५	७७	६	१२	६६	६	१२	२५	२
६	०	२८	२	१	९७	२	२	६६	१
जम्मा	८६	२४७	४२	१५०	३९२	३१	१२८	२२५	३६
प्रतिशत	९%	१४%	१९%	१६%	२२%	१४%	१४%	१३%	१६%

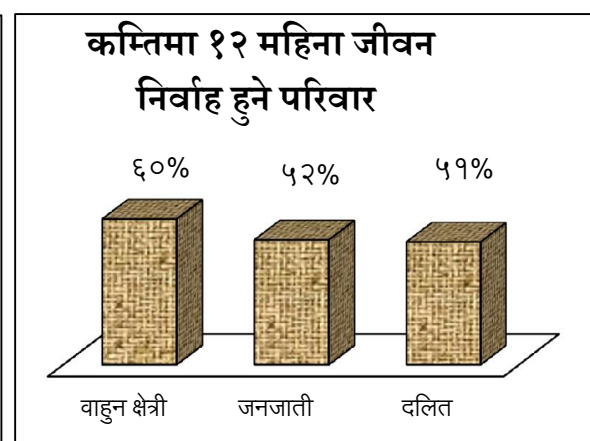
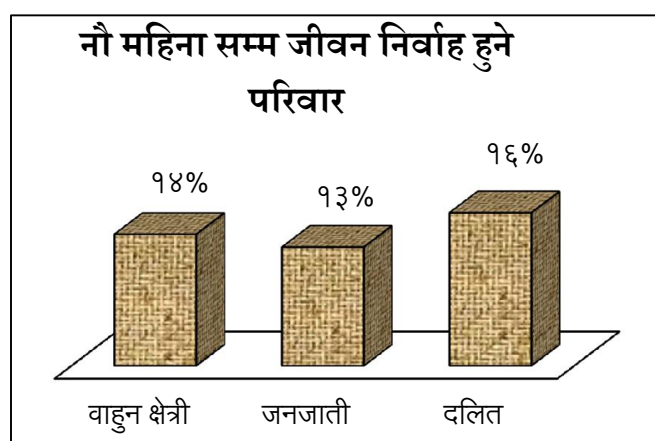
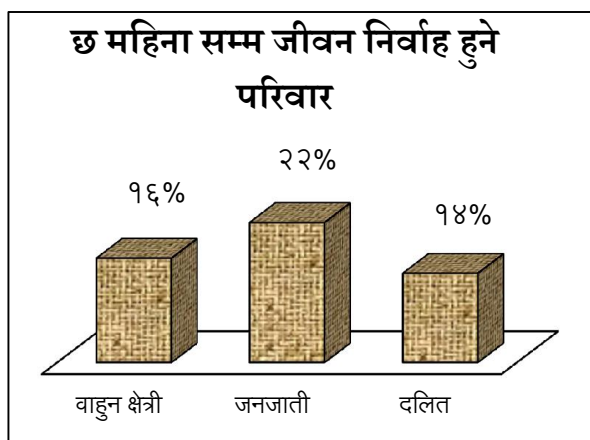
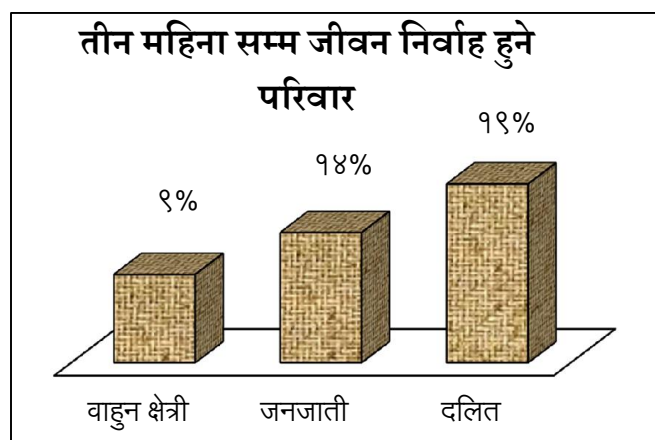
श्रोत:घरधुरी सर्वेक्षण २०७५ जेष्ठ

वार्ड नं	१२ महिना सम्म पुग्ने			१२ महिना भन्दा बढी			आपनो कमाइले जिविको पार्जन गर्ने (वार्डले)	
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	महिना	दिन
१	१०	४४	३	८२	१५७	१०	१५.६	४६९
२	२७	२३	०	१४६	१२०	१०	१६.०	४७९
३	४४	१९	८	११०	६८	२५	११.१	३३२
४	१३	१७	१४	५२	१११	२१	१३.१	३९४
५	१०	३०	७	५८	१३१	१४	१२.७	३८०

वार्ड नं	१२ महिना सम्म पुग्ने			१२ महिना भन्दा बढी			आपनो कमाइले जिविको पार्जन गर्ने (वार्डले)	
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	महिना	दिन
	६	१	४९	०	२	१५८	१	१४.५
जम्मा	१०५	१८२	३२	४५०	७४५	८१	१३.७	४१२
प्रतिशत	११%	१०%	१४%	४९%	४२%	३६%		

श्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित विवरणलाई यो गाउँपालिकामा रहेका वाहुनक्षेत्री ९१९ घरधुरी जनजाती १७९१ घरधुरी र दलित २२२ घरधुरीका आधारमा प्रतिशतमा निकाली अध्ययन गर्न सजिलो होस भनेर स्तम्भ चित्र मार्फत तल प्रस्तुत छ ।

श्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित विश्लेषण बाट सारमा के देखिएको छ भने हालको अवस्थामा वैदेशिक रोजगार पनि नियमित आम्दानीको श्रोत वनीरहेको परिप्रेक्षमा वैदेशिक रोजगार सहितको आम्दानीलाई नै गाउँपालिकाको आम्दानी मान्नु पर्ने हुन्छ । त्यसैले निस्कर्षको रूपमा हाल पौवाडुङ्गा गाउँपालिकाको कुल ५६२२ घरधुरी मध्ये ४९% अर्थात २७४३ घरधुरी मात्र खाद्य

सुरक्षाका हिसावले सुरक्षित (सम्पन्न) रहेका छन भने ५१% अर्थात २८७९ घरधुरी असुरक्षित (विपन्न) रहेकाछन । विपन्न भित्रका पनि खाद्य सुरक्षाका हिसावले तीन महिना,छ महिना र नौ महिना सुरक्षित भएका परिवारहरुको विवरण माथि उल्लेख गरिसकिएको हुनाले समग्रतामा यो गाउँपालिकाका खाद्यसुरक्षाका हिसावले विपन्न तथा सम्पन्न परिवारको जातीय वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

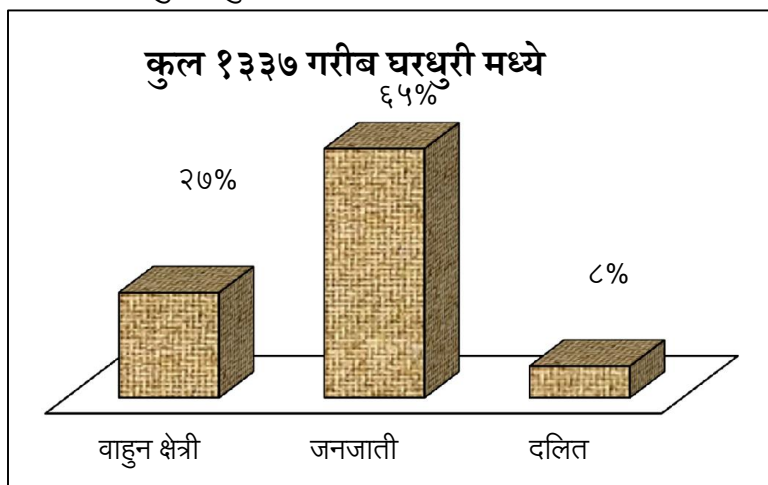
वार्ड नं	गरीब			सम्पन्न			जम्मा			कुल जम्मा
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	
१	५९	१३७	११	९२	२०१	१३	१५१	३३८	२४	५१३
२	९८	१०६	१२	१७३	१४३	१०	२७१	२४९	२२	५४२
३	११६	१२५	२७	१५४	८७	३३	२७०	२१२	६०	५४२
४	४९	१३७	४०	६५	१२८	३५	११४	२६५	७५	४५४
५	३९	१६८	१४	६८	१६१	२१	१०७	३२९	३५	४७१
६	३	१९१	५	३	२०७	१	६	३९८	६	४१०
जम्मा	३६४	८६४	१०९	५५५	९२७	११३	९१९	१७९१	२२२	२९३२

श्रोत:घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

गाउँपालिकाका जम्मा गरीब

माथिको टेवलले देखाएको विषयलाई २ ढंगले विश्लेषण गर्नु पर्ने हुन्छ । विषयलाई प्रस्ट पार्न प्रतिशतमा देखाउने

प्रचलन छ , यसरी देखाउदा कहिले काहि फरक खालको रिजल्ट देखिन सक्छ पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा १% भन्नाले बाहुन क्षेत्रीको हकमा ९.१९ घरधुरी, जनजातीको हकमा १७.९१ घरधुरी, दलितको हकमा २.२२ घरधुरी र समग्र गाउँपालिका को हकमा २९.३२ जना पर्दछ यस्तो अवस्थामा समान वुझाइले परिणाममा प्रभाव पर्दछ । त्यसैले यहाँ समग्र गाउँपालिकाको हकमा कति गरिव छन र त्यसमा कुन जातीको कति प्रतिशत हिस्सेदारी छ भन्ने विश्लेषण गरिएकोछ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका कुल १३३७ गरीब घरधुरी मध्ये जातीय रूपमा वाहुन क्षेत्री २७ % रहेका छन भने जनजाती ६५% रहेका छन त्यस्तै दलित जाती ८% रहेकाछन जहा १%

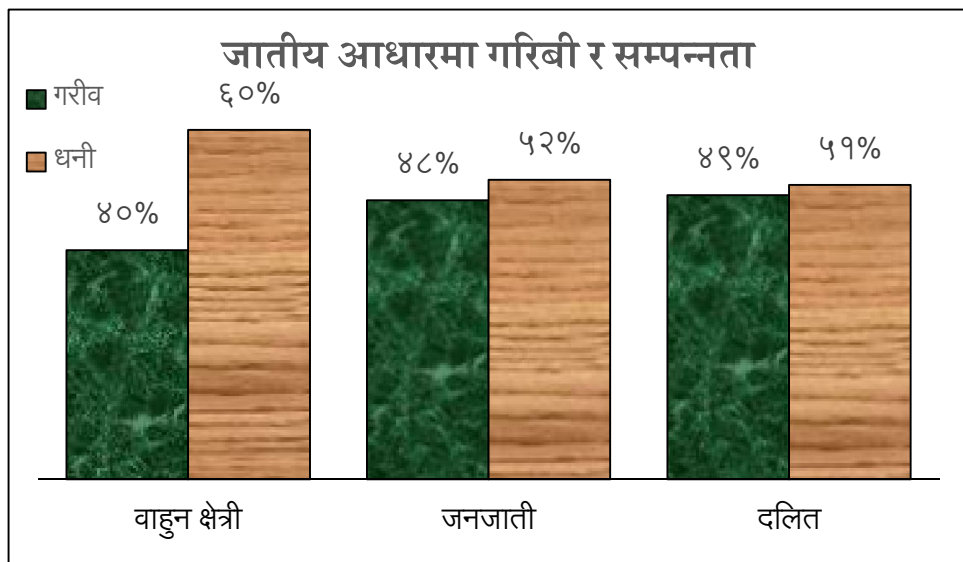

वरावर सबै जातका लागि १३.३७ मुल्य रहेकोछ (यही १३.३७ ले स्तम्भ चित्रमा देखाएको % लाई गुणा गर्दा संख्यामा आउछ ।)

जातीय आधारमा गरीब

जातीय आधारमा हेर्दा यो गाउँपालिकामा रहेका घरधुरीहरूलाई वाहुनक्षेत्री, जनजाती तथा दलितका आधारमा विश्लेषण गरिएको छ । यसरी हेर्दा पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा संख्याका आधारमा सबै भन्दा धेरै गरीब जनजातीमा रहेकाछन भने

प्रतिशतका आधारमा दलित जातीमा रहेकाछन । वाहुन क्षेत्रीका कुल घरधुरी संख्या ९९९ मध्ये ३६४ अर्थात ४०% घरधुरी गरिव छन भने जनजातीका कुल १७९१ घरधुरी मध्ये ८६४ अर्थात ४८% घरधुरी विपन्न रहेकाछन त्यसै गरी

दलितका कुल २२२ मध्ये १०९ अर्थात ४९% घरधुरी विपन्न रहेकाछन । यसमा १% वरावर वाहुनक्षेत्रीमा ९.९९ जनजाती मा १७.९१ र दलित जातीमा २.२२ हुन्छ । यहि प्रतिशत लाई स्तम्भ चित्रमा देखाइएकोछ ।

७. घरजग्गामा महिलाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १५२३६ मध्ये महिलाको जनसंख्या ७४७५ अर्थात ४९% रहेकोछ तर पनि महिलाको नाममा भने केवल ५५० घरधुरीमा मात्र घर जग्गा रहेकोछ यो कुल घरधुरी २९३२ को करीव १९ % हुन आउछ यो संख्या अन्य क्षेत्रको भन्दा राम्रो देखिए पनि पर्याप्त भने हैन । जातीय आधारमा हेर्दा वाहुन क्षेत्री मा २६२ जनजातीमा २६२ र दलित जातीमा २६ घरधुरीमा महिलाको नाममा अचल सम्पत्ति रहेको देखिन्छ । महिलाको स्वामित्वलाई अझ प्रष्ट बनाउनका लागि घर जग्गा दुवै भएका घर मात्र भएका र जग्गा मात्र भएका गरी तीन खण्डमा विभाजन गरिएकोछ जसको जातीय वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री			जनजाती			दलित		
	घर जग्गा दुवैम	जग्गामा मात्र	घरमा मात्र	घर जग्गा दुवैम	जग्गामा मात्र	घरमा मात्र	घर जग्गा दुवैम	जग्गामा मात्र	घरमा मात्र
१	३७	२७	०	६२	३१	८	२	२	१
२	३६	६६	८	४५	३१	३	४	३	०
३	३६	३६	४	१४	२५	३	१०	१	१
४	३	१	२	५	८	२	०	१	०

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री			जनजाती			दलित		
	घर जग्गा दुवैम	जग्गामा मात्र	घरमा मात्र	घर जग्गा दुवैम	जग्गामा मात्र	घरमा मात्र	घर जग्गा दुवैम	जग्गामा मात्र	घरमा मात्र
५	४	२	०	५	२	३	०	०	०
६	०	०	०	६	६	३	१	०	०
जम्मा	११६	१३२	१४	१३७	१०३	२२	१७	७	२

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

८. परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा कुल २९३२ घरधुरी मध्ये ४७५ अर्थात करीव १६% घरधुरीले हाल चर्चेको जग्गा ५ रोपनि भन्दा कम रहेकोछ (तथ्याङ्क संकलनका आधारमा लिइएको विवरण हुनाले प्राविधिक रुपमा नमिल्न पनि सक्ने अवस्थाछ) भने १३०४ घरधुरी अर्थात ४४% घरधुरीको ५ देखि १५ रोपनी सम्म रहेकोछ । त्यसैगरी १५ रोपनी भन्दा बढी र ३० रोपनी भन्दा कम जग्गा भएका घरधुरीको संख्या ८१९ अर्थात २८% रहेकोछ भने ३० रोपनी भन्दा बढी जग्गा भएका घरधुरीको संख्या २७९ अर्थात २% रहेकोछ । यो गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने ५५ परिवार अर्थात २% घरधुरीको आफ्नो नाममा कुनैपनि जग्गा जमीन छैन । परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा सम्बन्धिको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	१ देखि ५ रोपनी सम्म जग्गा भएका	५ देखि १५ रोपनी सम्म भएका	१५ देखि ३० रोपनी सम्म	३० देखि ५० रोपनी सम्म	५० रोपनी भन्दा माथि	जग्गा नभएका
१	९६	२३२	१२४	४२	१०	९
२	१०५	२०४	१५४	५४	१९	६
३	४९	१६९	२०४	७६	२२	२२
४	१०७	२२२	९७	१४	१	१३
५	७८	२६४	१११	८	६	४
६	४०	२१३	१२९	२२	५	१
जम्मा	४७५	१३०४	८१९	२१६	६३	५५
प्रतिशत	१६%	४४%	२८%	७%	२%	२%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

९. सिंचाइ सुविधा उपलब्धता सम्बन्धी विवरण

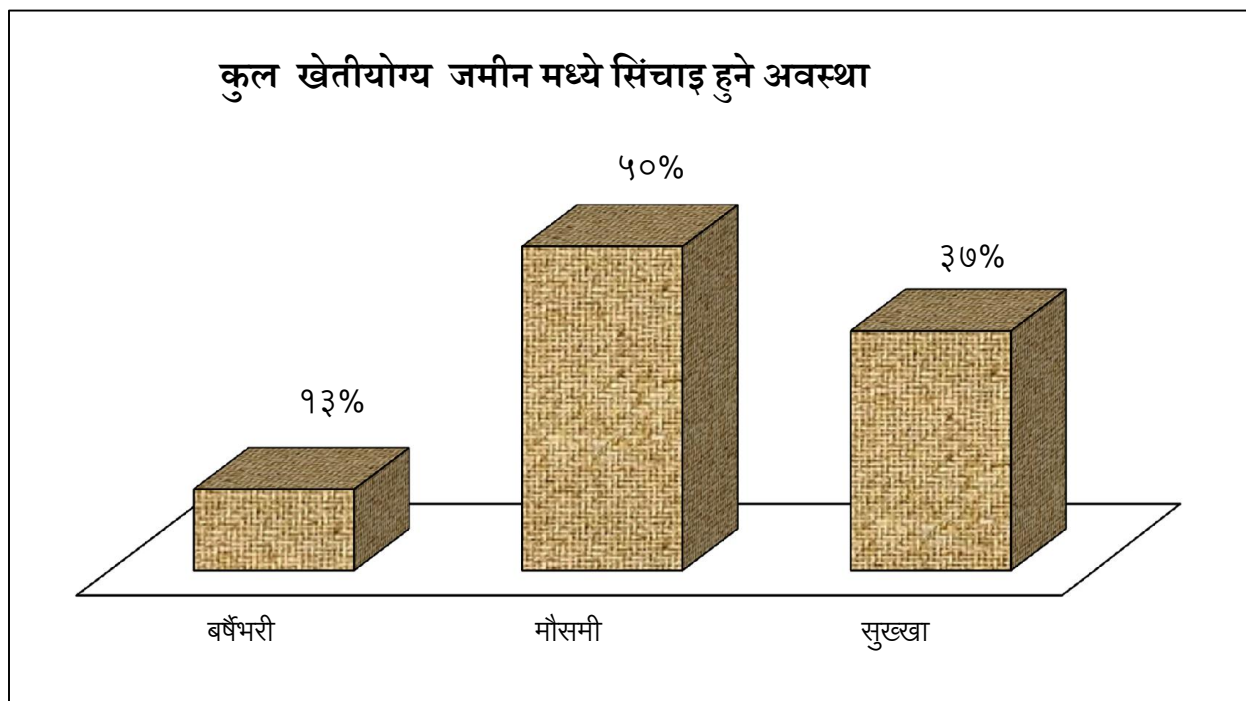
पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा कुल खेतीयोग्य जमीन मध्ये ४१३५६ रोपनी मात्र उपयोग गरिएकोछ (प्राविधिक रुपमा यो विवरण फरक हुन सक्छ) जसमध्ये बाह्र महिना सिंचाइको सुविधा भएको , वर्षायाममा सिंचाइको सुविधा भएको र सुख्खा गरी तीन भागमा विभाजन गरेर विवरण संकलन गरिएकोछ । यो गाउँपालिकामा कुल खेतीयोग्य जमिन मध्ये जातीय आधारमा वाहुनक्षेत्री को १५७०७ रोपनी , जनजातीको २३५१७ रोपनी र दलित जातीको २१३२

रोपनी रहेको छ । वाहुन क्षेत्री समुदाय संग रहेको १५७०७ रोपनी मध्ये ३०६६ रोपनी वाहै महिना सिंचाइ सुविधा उपलब्ध जग्गा रहेको छ भने ८३४८ रोपनी जग्गा मौसमी सिंचाइ सुविधा भएको अनि ४२९३ रोपनी जग्गा सुख्खा छ । जनजाती समुदाय संग रहेको कुल २३५१७ रोपनी जग्गा मध्ये १७२५ रोपनी वाहै महिना सिंचाइ सुविधा उपलब्ध जग्गा रहेको छ भने ११२७१ रोपनी जग्गा मौसमी सिंचाइ सुविधा भएको अनि १०५२१ रोपनी जग्गा सुख्खा छ । दलित समुदाय संग रहेको कुल २१३२ रोपनी मध्ये ४०५ रोपनी वाहै महिना सिंचाइ सुविधा उपलब्ध जग्गा रहेको छ भने ११७१ रोपनी जग्गा मौसमी सिंचाइ सुविधा भएको अनि ५५६ रोपनी जग्गा सुख्खा छ । समग्रमा कुल खेति गरिएको जग्गा मध्ये ५१९६ रोपनीमा वाहै महिना सिंचाई सुविधा उपलब्ध छ त्यसैगरी २०७९० रोपनीमा मौसमी सिंचाइको सुविधा रहेको छ भने १५३७० रोपनी जग्गा सुख्खा रहेकोछ । अर्को तर्फबाट जातीय रुपमा यो विवरणलाई विश्लेषण गर्दा वाहुन क्षेत्र ले चर्चेको कुल जग्गा मध्ये २०% जग्गा वाहै महिना सिंचित हुने गरिको छ भने ५३% मौसमी सिंचाइ हुने गरिको छ त्यसै गरी २७% सुख्खा रहेकोछ । जनजातीले चर्चेको कुल जग्गा मध्ये ७% वाहै महिना सिंचाइ हुने गरिको छ भने ४८% मौसमी सिंचाइ हुने गरिको छ त्यसैगरी ४५% सुख्खा रहेकोछ । दलित ले चर्चेको कुल जग्गा मध्ये १९% वाहै महिना सिंचाई हुनेगरिको छ भने ५५% मौसमी सिंचाई हुने गरिको छ त्यसै गरी २६% जग्गा सुख्खा रहेकोछ । समग्रमा कुल जग्गाको १३% वाहै महिना सिंचाई हुने गरिको छ भने ५०% मौसमी सिंचाई हुने गरिकोछ त्यसैगरी ३७% सुख्खा रहेकोछ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको खेती गरिएको जग्गाको वार्डस्तरीय जातीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री (रोपनी)			जनजाती (रोपनी)			दलित (रोपनी)			जम्मा		
	सिंचाइ हुने अवधी			सिंचाइ हुने अवधी			सिंचाइ हुने अवधी			सिंचाइ हुने अवधी		
	१२ महिना	मौसमी	सुख्खा	१२ महिना	मौसमी	सुख्खा	१२ महिना	मौसमी	सुख्खा	१२ महिना	मौसमी	सुख्खा
१	१५५	१०२६	१३१५	१६६	१३५६	२८७५	०	६१	८४	३२१	२४४३	४२७४
२	८१२	३२२७	६५०	३८७	२८८०	३९९	१४	१०२	२१	१२१३	६२०९	१०७०
३	१९३७	३०३०	६६०	७८३	२१७०	५९६	३५३	५१७	११०	३०७३	५७१७	१३६६
४	१२९	८६६	३२६	२४५	१८४४	७७७	३८	४१८	५७	४१२	३१२८	११६०
५	१४	१४२	१३४०	७	४०३	३१२७	०	३५	२५९	२१	५८०	४७२६
६	१९	५७	२	१३७	२६१८	२७४७	०	३८	२५	१५६	२७१३	२७७४
जम्मा	३०६६	८३४८	४२९३	१७२५	११२७१	१०५२१	४०५	११७१	५५६	५१९६	२०७९०	१५३७०
प्रतिशत	२०%	५३%	२७%	७%	४८%	४५%	१९%	५५%	२६%	१३%	५०%	३७%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित विवरणलाई तल स्तम्भ चित्र मार्फत देखाइएकोछ ।

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१०. घरपालुवा पशुपंक्षी सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा हरेक घरधुरीमा व्यवसायिक रूपमा नभई आफ्नो उपभोग को लागि पशुपालन गर्ने प्रचलन रहेकोछ । हाल यो गाउँपालिका मा उपलब्ध पशुपंक्षीहरुको विवरणले यहीकुरा पुष्टि गर्दछ । विशेष गरी गाई ,गोरु ,भैसी ,वाख्रा, वंगुर, घोडा भेडा लगायत कुखुरा परेवा आदी पालन गर्ने गरिएकोछ । हाल पालन गरिएका पशुपंक्षीहरुको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	घरपालुवा पशु पंक्षीको विवरण									
	गाई	गोरु	भैसी	राँगा	वाख्रा	भेडा	वंगुर	कुखुरा	परेवा	हाँस
१	३७१	५६२	२४०	२३७	१५९१	६३	५२०	२८३५	५०३	५७
२	३४८	६४५	३६७	११४	१५३८	३४	३६१	१५००	७५८	७५
३	५३१	८३०	३६८	९४	२१९७	५३	२८६	३१८२	९८४	९८
४	४८८	६५४	१९९	१०६	२१०१	२८	३७९	३२१४	४३७	४३
५	५२७	३६६	२९९	९५	२५७०	२३	३६२	३४२१	३२०	३२
६	४९१	६०८	९७	३७	२४४९	३६	५५३	३३१४	४०३	४०
जम्मा	२७५६	३६६५	१५७०	६८३	१२४४६	२३७	२४६१	४१४	१७४६६	३४५

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

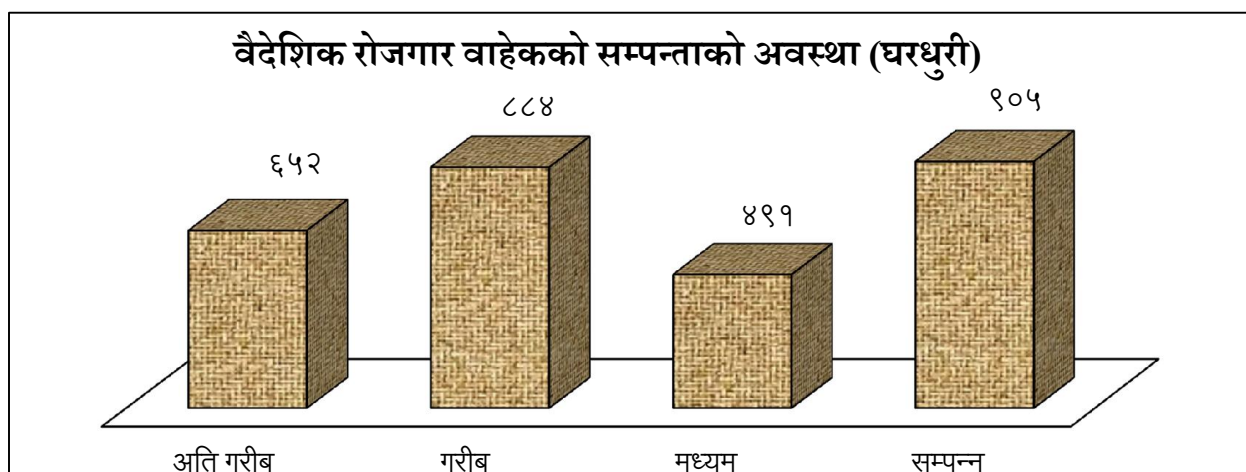
११.आर्थिक सम्पन्नता सम्बन्धी विवरण

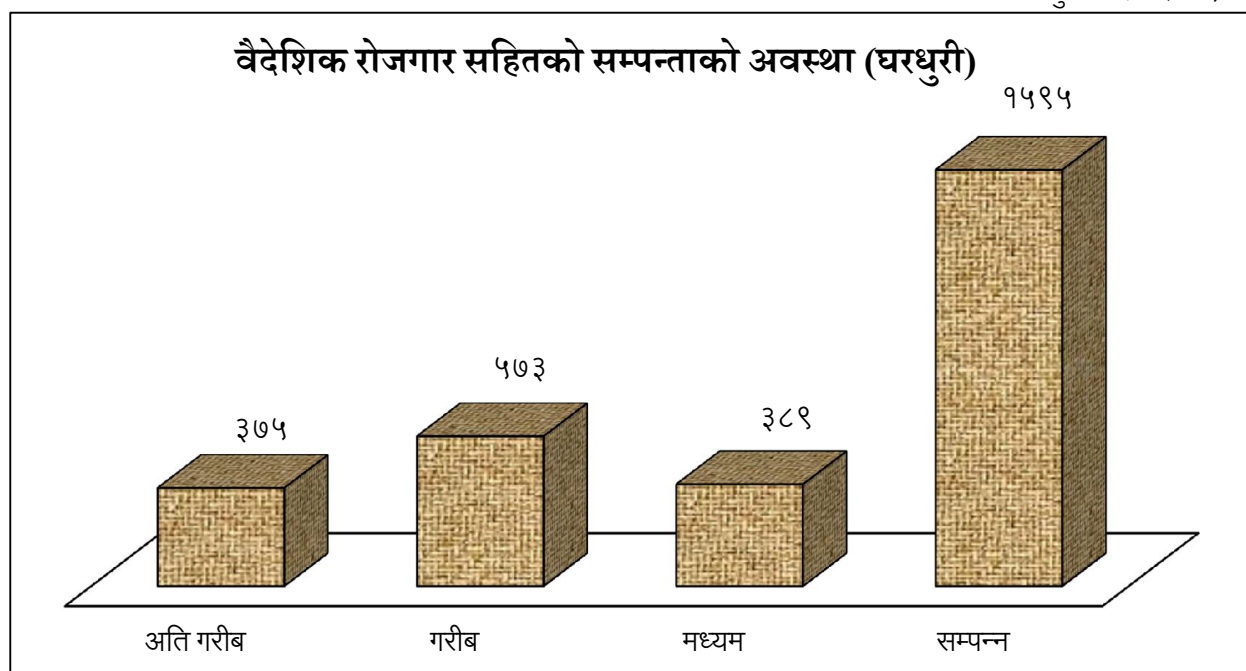
पौवादुङ्गा गाउँपालिकामाको खाद्यान्न आत्म निर्भरताका वारेमा माथि प्रसस्त उल्लेख गरिएकोछ । समग्रमा हाल यो गाउँपालिकामा रहेका कुल गरीब तथा धनी वर्गको एकै तालिकामा राखेर विश्लेषण गरिएको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ । जसमा यो गाउँपालिकाका वैदेशिक रोजगारको आम्दानी वाहेक र सहित कति कति को संख्यामा गरिव छन कतिको संख्यामा धनी छन भन्ने विवरण वार्डस्तरीय रूपमा तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	वैदेशिक रोजगार वाहेक को अवस्था					वैदेशिक रोजगार सहितको अवस्था				
	अति गरीब	गरीब	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा	अति गरीब	गरीब	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा
१	६३	१५४	११०	१८६	५१३	४२	९०	७५	३०६	५१३
२	१०५	१४८	८१	२०८	५४२	५६	९२	६८	३२६	५४२
३	१५१	११९	८४	१८८	५४२	१०३	९४	७१	२७४	५४२
४	७७	१६२	७८	१३७	४५४	४६	११३	६७	२२८	४५४
५	२०५	१४६	५१	६९	४७१	९८	८४	३९	२५०	४७१
६	५१	१५५	८७	११७	४१०	३०	१००	६९	२११	४१०
जम्मा	६५२	८८४	४९१	९०५	२९३२	३७५	५७३	३८९	१५९५	२९३२

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित तालिकामा अति गरिव भन्नाले आफ्नो उत्पादन वा कमाइले अधिकतम ३ महिना सम्म जीवन निर्वाह हुने परिवार संख्या, गरीब भन्नाले आफ्नो उत्पादन वा कमाइले अधिकतम ६ महा सम्म जीवन निर्वाह हुने परिवार संख्या, मध्यम भन्नाले आफ्नो उत्पादन वा कमाइले अतिकतम ९ महिना सम्म जीवन निर्वाह हुने परिवार संख्या र सम्पन्न भन्नाले आफ्नो उत्पादन वा कमाइले न्युनतम १२ महिना जीवन निर्वाह हुने परिवार संख्या भन्ने बुझनु पर्दछ र यसमा दाया र बाँया प्रमुख खण्डमा वैदेशिक रोजगार बाट प्राप्त आम्दानी वाहेक र सहितको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ जसलाई तल स्तम्भ चित्रमा पनि देखाइएकोछ

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१२. शिक्षा सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १५२३६ रहेको छ भने ५ वर्ष भन्दा मुनिको जनसंख्या ३४६६ रहेको छ । यो संख्या घटाउदा ५ वर्ष भन्दा माथिको जनसंख्या १३९९१ हुन आउछ त्यसैका आधारमा शैक्षिक विवरण प्रस्तुत गरिएको छ । यो गाउँपालिकाको कुल जनसंख्याको १०% अर्थात १४६१ जना निराक्षर रहेका छन् । बाँकी रहेका ९०% जनसंख्या मध्ये २७% अर्थात ३८०७ जना साक्षर (सामान्य पढ्न र लेख्न सक्ने) रहेको छ भने १९% अर्थात २७०१ जना कक्षा पाँच सम्म अध्ययन गरेको जनसंख्या रहेको छ । त्यसैगरी कुल जनसंख्याको २७% अर्थात ३७९४ जना दश कक्षा सम्म अध्ययन गरेको जनसंख्या रहेको छ भने ९% अर्थात १२१२ जनसंख्या एस एल सी सम्म अध्ययन गरेका छन् । प्रमाणपत्र तह पास गरेको ५% अर्थात ६५४, स्नातक तह पास गरेको २% अर्थात २५३ र स्नातकोत्तर तह पास गरेको संख्या १% अर्थात १०९ रहेको छ । शिक्षा सम्बन्धीवार्ड स्तरीय तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	निराक्षर	साक्षर	५ कक्षा पास	१० कक्षा पास	SLC	प्रमाणपत्र तह	स्नातक तह	स्नातकोत्तर	तह नखुलेको	कुल जम्म
१	३७२	७१९	५३२	२९९	२२१	५७	४९	२०	०	२२६९
२	२१५	४६८	४८४	८५८	२६८	२१९	६७	५२	०	२६३१
३	४०९	४२४	६०८	८९२	२४८	११८	६८	१५	०	२७८२
४	१७०	५९२	४१५	६३३	२१२	८७	२०	११	०	२१४०
५	११३	९८४	३७८	४८०	१५२	१०१	२९	६	०	२२४३

वार्ड नं	निराक्षर	साक्षर	५ कक्षा पास	१० कक्षा पास	SLC	प्रमाणपत्र तह	स्नातक तह	स्नातकोत्तर	तह नखुलेको	कुल जम्म
६	१८२	६२०	२८४	६३२	१११	७२	२०	५	०	१९२६
जम्मा	१४६१	३८०७	२७०१	३७९४	१२१२	६५४	२५३	१०९	०	१३९९१
प्रतिशत	१०%	२७%	१९%	२७%	९%	५%	२%	१%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१२.१.स्कुल नगएका र विचैमा कक्षा छोडेका वालवालिकाको विवरण

पछिल्लो समयमा शिक्षा क्षेत्रमा सरकारको लगानी अविभावक को चासो र स्वयम विद्यार्थीहरूको चाहना र देखासिकि समेतको कारणले गर्दा विद्यालय नजाने वालवालिकाहरूको दिन प्रतिदिन घट्दै आइरहेको छ । तैपनि कहि कतै यस्तो अवस्था अझैछ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा गरिएको अध्ययनमा कुल २० वालवालिका कित विद्यालय गएका छैनन कि त विचमा नै छोडेकाछन (यो संख्या भित्र अपाङ्गताका कारण विद्यालय नगएका परिवाहरूको विवरण समावेस गरिएको छैन) जातीय रुपमा हेर्दा यो अवस्था सबैभन्दा धेरै जनजाती जातीमा देखिएको छ भने दोश्रोमा दलित देखिएको छ । कुल २० जना वालवालिका मध्ये जनजाती १० जना दलित ६ जना र वाहुन क्षेत्री ४ जना रहेकाछन भने लिङ्गीय आधारमा कुल २० जना मध्ये ६ जना वालिका र १४ जना वालक रहेकाछन । यो गाउँपालिकाको स्कुल नगएका वा विचैमा कक्षा छोडेका ५ देखि १४ वर्ष सम्मका वालवालिकाको जातीय लिङ्गीय र वार्डस्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा		
	केटी	केटा	केटी	केटा	केटी	केटा	केटी	केटा	जम्मा
१	१	०	१	३	०	१	२	४	६
२	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	१	१	०	२	१	३	२	६	८
४	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	०	१	१	३	१	०	२	४	६
६	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२	२	२	८	२	४	६	१४	२०

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१२.२.निराक्षर जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको १० प्रतिशत अर्थात १४६१ जनसंख्या निराक्षर रहेकोछ । निराक्षर जनसंख्या भित्र विशेष गरेर जेष्ठ नागरिकहरू लगायत अन्य रहेकाछन । जातीय आधारमा ४६० जना अर्थात ३१% वाहुन क्षेत्री, ८८१ जना अर्थात ६०% जनजाती र १२० जना अर्थात ८% दलित जाती रहेकाछन भने लिङ्गीय आधारमा ९६६

जना महिला र ४९५ जना पुरुष रहेकाछन । लिङ्गीय रूपमा यो संख्या हेर्दा महिला ६६% र पुरुष ३४% निरक्षर रहेकाछन । यो गाउँपालिकाको जातीय लिङ्गीय र वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा		
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा
१	६६	२९	१६५	९३	१३	६	२४४	१२८	३७२
२	७७	२९	७२	२८	७	२	१५६	५९	२१५
३	१३१	६३	१०८	५८	२५	२४	२६४	१४५	४०९
४	२१	१६	६३	४०	२०	१०	१०४	६६	१७०
५	१९	६	५६	२८	४	०	७९	३४	११३
६	२	१	११४	५६	३	६	११९	६३	१८२
जम्मा	३१६	१४४	५७८	३०३	७२	४८	९६६	४९५	१४६१

श्रोत: घरघुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१२.३.साक्षरता दर सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको साक्षरता ९०% रहेकोछ । यहाँको कुल जनसंख्या १३९९१ (५ बर्ष भन्दा माथिको मात्र जनसंख्या) मध्ये अर्थात ९% भन्दा वाहेक सबै जनसंख्या साक्षर रहेकोछ । जातीय आधारमा हेर्दा वाहुन क्षेत्री मा ९०% साक्षर रहेका छन भने जनजातीमा ८०% र दलित जातीमा ८९% साक्षरता रहेकोछ । जातीय र वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री			जनजाती			दलित		
	जनसंख्या	निरक्षर	साक्षरता	जनसंख्या	निरक्षर	साक्षरता	जनसंख्या	निरक्षर	साक्षरता
१	६८४	९५	८६%	१४८०	२५८	८३%	१०५	१९	८२%
२	१३५९	१०६	९२%	११७६	१००	९१%	९६	९	९१%
३	१३८१	१९४	८६%	१०९१	१६६	८५%	३१०	४९	८४%
४	५३९	३७	९३%	१२२७	१०३	९२%	३७४	३०	९२%
५	५५०	२५	९५%	१५११	८४	९४%	१८२	४	९८%
६	३६	३	९२%	१८६२	१७०	९१%	२८	९	६८%
जम्मा	४५४९	४६०	९०%	८३४७	८८१	८९%	१०९५	१२०	८९%

श्रोत: घरघुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१३. वार्षिक आम्दानि सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वार्षिक आम्दानी ६१ करोड ८७ लाख ९५ हजार रहेकोछ । यहाँको जनसंख्याको आधारमा हेर्दा प्रतिव्यक्ति आम्दानी ४० हजार ६१४ रुपैया हुन आउछ जुन राष्ट्रिय प्रतिव्यक्ति आयको आधा भन्दा कम हो हाल राष्ट्रिय प्रतिव्यक्ति आय १०५ अमेरिकी डलर अर्थात करीव १लाख २० हजार नेपाली रुपैया रहेकोछ । वार्षिक आम्दानीको प्रमुख श्रोतहरुमा कृषि पशुपालन, व्यापार, उद्योग व्यवसाय, नोकरी, ज्यालादारी तथा वैदेशिक रोजगारी आदी रहेका छन । वार्षिक आम्दानी जुन जुन पेशा व्यवसाय बाट प्राप्त भएको छ त्यसका आधारमा हेर्दा कृषितथा पशुपालनबाट ३०% , व्यापार बाट ६% , उद्योग व्यवसायबाट २%, नोकरी बाट १७%, ज्यालादारी बाट ४% र वैदेशिक रोजगारीबाट ४१% रहेकोछ । यो वार्षिक आम्दानी हासिल गर्नका लागि कुल ९६२७ जनसंख्या संलग्न रहेकोछ । संलग्न मध्ये ७४% कृषि पेशामा , ४% व्यापारमा, १% उद्योग व्यवसायमा, ६% नोकरीमा, ३% ज्यालादारीमा र १२% वैदेशिक रोजगारीमा छन । यी दुईवटा तथ्यको अध्ययन योग्य रहेको छ । जस्तो ७४% संलग्नता रहेको कृषि पेशाले ३०% आम्दानी दिएको छ भने ४% संलग्न रहेको व्यापारले ६% आम्दानी दिएकोछ । यसैगरी १% संलग्न रहेको उद्योग व्यवसायले २% आम्दानी दिएकोछ भने ६% संलग्न रहेको नोकरीले १७% आम्दानी दिएको छ त्यस्तं ३% संलग्न रहेको ज्यालादारीले ४% र वैदेशिक रोजगारमा १२% सहभागिता र ४१% आम्दानी रहेकोछ । हाल पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा पेशा व्यवसायमा संलग्न व्यक्ति तथा वार्षिक आम्दानी को वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

व्यावसायमा संलग्न जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

वार्ड नं	कृषि	व्यापार	उद्योग व्यवसाय	नोकरी	ज्यालादारी	वैदेशिक रोजगार	जम्मा
१	११०४	४८	३८	९०	८९	२१८	१५८७
२	१४०१	८१	२४	१४६	२७	२०४	१८८३
३	१३७२	८८	३२	१०४	४१	१६५	१८०२
४	१०८९	९०	५	८९	५९	१२५	१४५७
५	११०८	६१	२२	६७	४५	२४१	१५४४
६	१०५२	१६	४	६७	५१	१६४	१३५४
जम्मा	७१२६	३८४	१२५	५६३	३१२	१११७	९६२७
प्रतिशत	७४%	४%	१%	६%	३%	१२%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

श्रोतअनुसार वार्षिक आम्दानी सम्बन्धी विवरण (रु हजारमा)

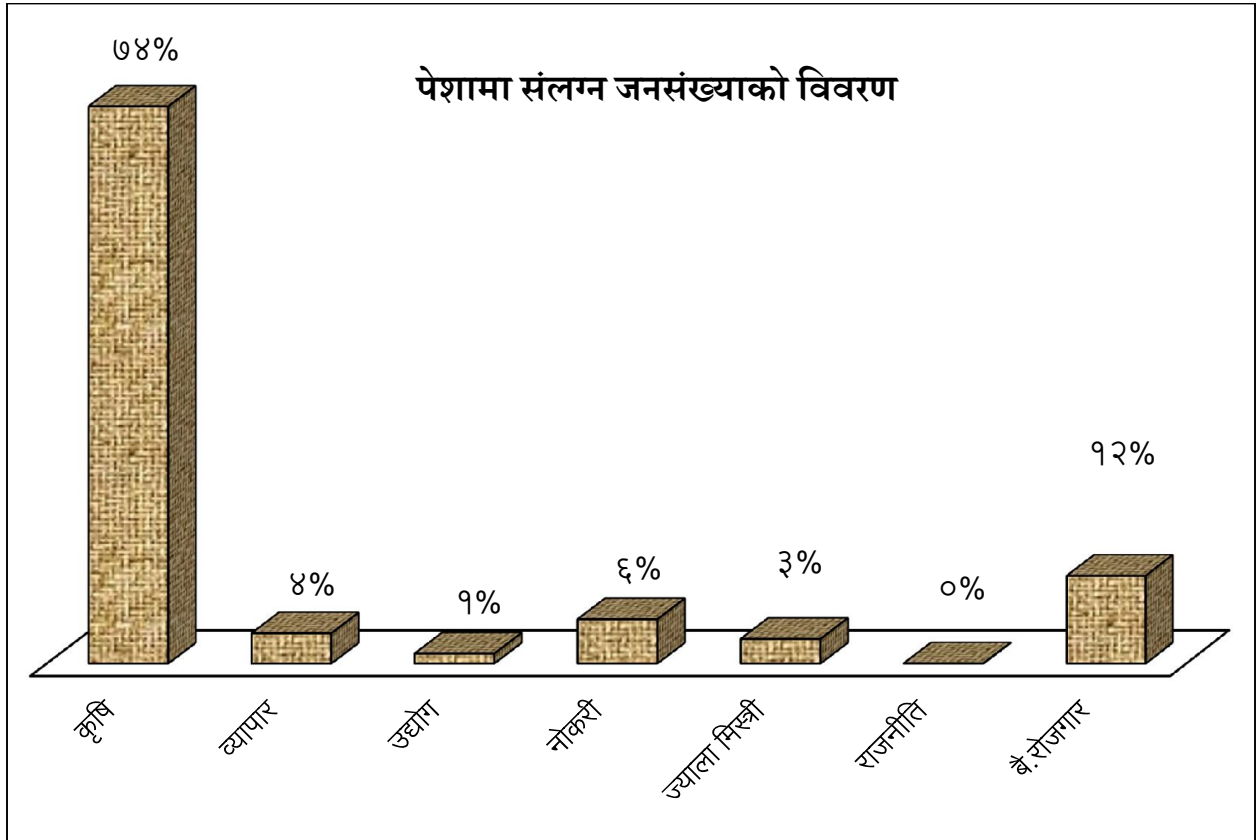
वार्ड नं	कृषि पशुपालन	व्यापार	उद्योग व्यवसाय	नोकरी			ज्याला	वैदेशिक रोजगार	जम्मा
				नीजि	सरकारी	गैह्र सरकारी			

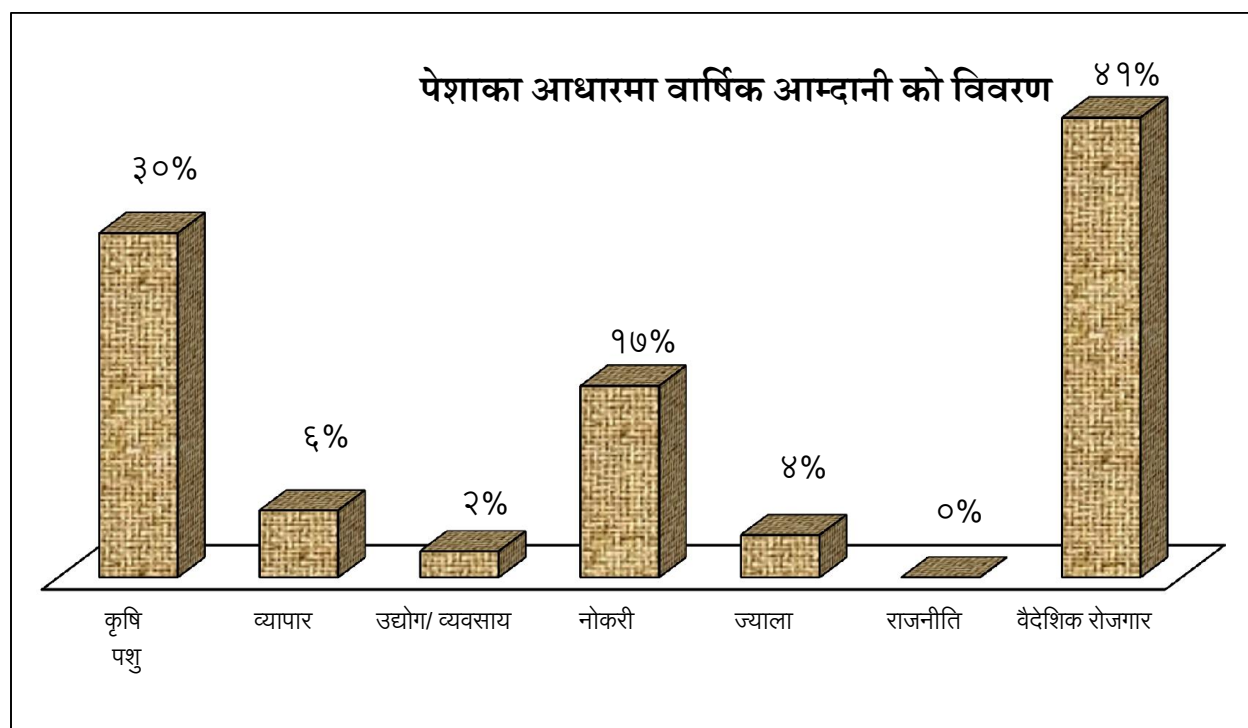
वार्ड नं	कृषि पशुपालन	व्यापार	उद्योग व्यवसाय	नोकरी			ज्याला	वैदेशिक रोजगार	जम्मा
				नीजि	सरकारी	गैह सरकारी			
१	४३७९३	४४५४	३३०४	४३५०	८६६६	२८१	४६०५	४४१००	११३५५३
२	३७३६३	८०००	५४४०	५०८६	२७०८६	३४०	४३५०	५४०९३	१४१७५८
३	३५५१७	१०३८४	३८०९	१५७२	१४८८३	१४४६	३६८६	३५३३०	१०६६२७
४	२७४०५	६७९६	१५०	१३६०	११९२०	२८६०	५४८५	२९१७०	८५१४६
५	२०४६०	५१९८	१५५३	१३५०	८७६४	२००	१७००	५७७३७	९६९६२
६	२३५७६	२१९०	११०	१२९०	१२३३७	१११५	३५९६	३०५३६	७४७५०
जम्मा	१८८११३	३७०२२	१४३६६	१५००८	८३६५६	६२४२	२३४२२	२५०९६६	६१८७९५
प्रतिशत	३०%	६%	२%	२%	१४%	१%	४%	४१%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित तालिकालाई अध्ययन थप सहजता प्रदान गर्न तपशिल अनुसार स्तम्भ चित्र मार्फत देखाइएकोछः

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

श्रोत: घरधरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१४. वार्षिक उत्पादन सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वार्षिक उत्पादन सम्बन्धी विवरणमा मुख्य रूपमा ७ भागमा बाडिएको छ । ती खण्डहरूमा अन्नवाली, नगदेवाली, पशुजन्य उत्पादन, तेलहन वाली, दलहन वाली, तरकारी अन्तर्गत आलु र फलफुल समावेश गरिएको छ । अन्न वाली मा धान, मकै, कोदो र गहुँ नगदे वालीमा अलैंची, अम्लिसो, अदुवा, पशुजन्य उत्पादनमा दुध, मासु, अण्डा, तेलहनमा तोरी, सरसो र दलहनमा मास सीमि मस्याम, तरकारी अन्तर्गत आलु र फलफुल अन्तर्गत यो गाउँपालिका मा उत्पादन हुने फलफुलहरूको बारेमा विवरण संकलन गरिएको छ । वार्षिक उत्पादन अनुसार यो गाउँपालिकाको अन्नवाली अन्तर्गत १५५३४ मुरी धान १९८१५ मुरी मकै ४७३ मुरी गहुँ र ३६६८ मुरी कोदो उत्पादन हुने गर्दछ । तेलहन अन्तर्गत तोरी ८३६ मुरी र दलहन अन्तर्गत सिमि मस्याम २८९८ मुरी उत्पादन हुने गर्दछ । यो गाउँपालिकाको प्रमुख वालीमा पर्ने आलु वार्षिक रूपमा ८९ टन उत्पादन हुने गरेको छ । नगदेवाली अन्तर्गत यो गाउँपालिका कुनै पनि अलैंची १४९८ केजी तथा अदुवाको ५० टन र अम्लिसो १० टन उत्पादन हुने गर्दछ । फलफुलमा यो गाउँपालिकामा वार्षिक रूपमा ९६ टन विभिन्न जातका फलफुलहरू उत्पादन भइरहेको छ । पशुजन्य उत्पादनमा अन्तर्गत यो गाउँपालिकामा दुध वार्षिक रूपमा २ लाख ८८ हजार १३३ लिटर उत्पादन भइरहेको छ भने मासु वार्षिक रूपमा २ लाख ६०४ केजी उत्पादन भइरहेको छ । अण्डाको हकमा यो गाउँपालिकामा वार्षिक रूपमा २ लाख ५३ हजार ४६५ गोटा उत्पादन भइरहेको छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वार्षिक उत्पादन सम्बन्धी वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	अन्न वाली (मुरीमा)				तोरी (मुरि)	दाल (मुरी)	आलु (केजी)
	धान	मकै	गहु	कोदो			
१	२४४८	२९५५	६३	११८५	११७	१२२१	५७४१२
२	५५८८	२५२२	७९	४३१	७२	१३०	१०३८७
३	६००७	३९२३	८२	४५०	१८२	२४२	९४१७
४	७३८	३३५२	७२	५२१	२९२	२१९	२८८१
५	२६५	३८१६	११२	७८२	१५४	४१९	३१६
६	४८८	३२४८	६५	३०१	१९	६६७	८७५
जम्मा	१५५३४	१९८१५	४७३	३६६८	८३६	२८९८	८१२८८

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

वार्ड नं	नगदेवाली (केजी)			फलफुल	पशुजन्य			अन्य
	अलैची	कुचो	अदुवा		दुध (लिट्र)	मासु (केजी)	अण्डा (गोटा)	
१	४६१	१७६२	४०१८	१०९२५	११५८३७	४६६७२	९६१३५	
२	४३३	४११५	६९३३	६५९०	६८३४०	४०९३८	३०३५०	
३	२२३	१०४७	२४८५	९६२०	५९४२४	२५३०२	३८८८२	
४	२३०	२२७३	१४१७१	४९२६६	२६५४०	३४१६४	२९५८५	
५	१०१	२१३	९३०८	१०६२	१२४५७	२०७५७	३७१२९	
६	५०	७२	१३१६४	१८५३७	५५३५	३२७७१	२१३८४	
जम्मा	१४९८	९४८२	५००७९	९६०००	२८८१३३	२००६०४	२५३४६५	

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१५. वार्षिक उत्पादनको खपत सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वार्षिक रूपमा उत्पादन भएका पशुजन्य उत्पादन वा वाहेक सबैको खपत स्थानीय स्तरमा नै हुन्छ र बाहिर बाट थप ल्याएर जीविकोपार्जन गर्नु पर्ने अवस्था छ । माथि उल्लेखित सबै वालीहरुको खपत कति हुन्छ ? भन्ने वारेमा घरधुरी स्तरमा विवरण संकलन गरिएको थियो । विवरण अनुसार वार्षिक रूपमा धान १७८४५ मुरी, मकै १७८२१ मुरी, गहुँ ६६५ मुरी, कोदो ३७७९ मुरी, तोरी १३६३ मुरी, दाल २८९८ मुरी, आलु २१० टन, अम्रिसो १० टन अदुवा २.६ टन फलफुल १०२ टन ,दुध २६५ किलोलिटर, मासु १९२ टन र अण्डा २ लाख ७ हजार ८४५ वटा खपत हुने गर्दछ । जसको वार्ड स्तरीय विस्तृत विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ:

वार्ड नं	अन्न वाली (मुरीमा)				तोरी (मुरि)	दाल (मुरी)	आलु (केजी)
	धान	मकै	गहु	कोदो			
१	२७८६	२६२८	१३५	११००	११२	१२२१	३३५७३
२	५९७८	२८३७	५४	८०५	३२६	१३०	५२४६४
३	७७५४	४२७५	४५१	५४९	१९१	२४२	४२५९३
४	८४७	३६३४	२०	५२०	४७६	२१९	४११७४
५	३६	८७३	२	३५७	१४४	४१९	२०६७२
६	४४४	३५७४	३	४४९	११५	६६७	१९९०९
जम्मा	१७८४५	१७८२१	६६५	३७७९	१३६३	२८९८	२१०३८४

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

वार्ड नं	नगदेवाली (केजी)			फलफुल	पशुजन्य			अन्य
	अलैची	कुचो	अदुवा		दुध (लिट्र)	मासु (केजी)	अण्डा (गोटा)	
१	०	१४०२	८२९	१३९२६	११३०६७	३३०७५	६४६६८	
२	०	२४८०	३८८	१६६५८	६३७३४	२९४९२	३६१९३	
३	०	३१२०	६५४	९३७१	५८४६९	४०८७१	४११००	
४	०	१२४७	२८८	४१३८२	२४१९०	२९८७९	३०५५०	
५	०	१०५५	२२२	६८१४	१०८८	३०४५६	९४३८	
६	०	७६८	२६८	१४५३५	४५०५	२८६०८	२५८९६	
जम्मा	०	१००७२	२६४९	१०२६८६	२६५०५३	१९२३८१	२०७८४५	

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित विवरण अनुसार पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा पशुजन्य उत्पादनमा आत्म निर्भर देखिएको छ भने अन्य उत्पादनले वार्षिक खपत पुरा गर्न सकेको छैन । यो गाउँपालिकाले वार्षिक रूपमा धान २३१२ मुरी गहु १९२ मुरी कोदो ११० मुरी फलफुल १२ टन आलु ५० टन लगायत बाहिर बाट आयात गर्नु पर्ने हुन्छ ।

१६. वार्षिक खर्च सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वार्षिक खर्च सम्बन्धी विस्तृत अध्ययन गरिएको छ । जीवन निर्वाहका लागि आवश्यक पर्ने नियमित खर्चका विषयहरूलाई सुक्ष्म रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ । आवासको व्यवस्था भइसकेको हुनाले आवासलाई भने समावेश गरिएको छैन । समावेश गरिएका विषयहरूमा खाना, कपडा, शिक्षा, स्वास्थ्य, चाडपर्व, पशुआहार, पशुस्वास्थ्य, संचार, यातायात, अम्मल, ऋणको व्याज र अन्य गरी १२ वटा शिर्षकमा सूचना संकलन

गरिएकोछ। जस अनुसार खानामा २२ करोड ७० लाख ९६ हजार, लुगाकपडामा ४ करोड २६ लाख ६९ हजार, शिक्षामा ६ करोड ३७ लाख २७ हजार, स्वास्थ्यमा ५ करोड ४८ लाख ५० हजार, चाडपर्वमा ४ करोड २८ लाख ४४ हजार, चन्दा सहयोग २७ लाख ९७ हजार, पशुआहार तथा स्वास्थ्यमा ५७ लाख ७ हजार, खैनी, सुर्ती, गुड्खा लगायत रक्सी (खाजाको रूपमा खाने जाँड यसमा समावेस गरिएको छैन) लगायत अम्मलमा ९ करोड ९५ लाख ७६ हजार, मोवाइल रिचार्ज कार्ड २ करोड ३० लाख ९० हजार, साहुको ऋणको व्याज तिर्न ३ करोड ३९ लाख ८५ हजार, यातायातमा ३ करोड २८ लाख ९२ हजार र अन्य २४ हजार गरी कुल वार्षिक खर्च **५४ करोड ९० लाख ९ हजार** रहेकोछ। प्रतिशतका आधारमा हेर्दा कुल खर्चको ४२% खानामा, ८% लत्ता कपडामा, ९२% शिक्षामा, १०% स्वास्थ्यमा, ८% चाडवाडमा, ९% चन्दा सहयोगमा, ९% पशुस्वास्थ्यमा, २% अम्मलमा, ४% मोवाइल रिचार्जमा, ६% साहुको ऋणको व्याज तिर्नमा र ६% यातायात को लागि खर्च हुने गरेकोछ। पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वार्षिक खर्च सम्बन्धीवार्ड स्तरीय विवरण टेवल तथा स्तम्भ चित्रको माध्यम बाट तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	खाना	कपडा	शिक्षा	स्वास्थ्य	चाडपर्व	चन्दा	पशु स्वास्थ्य
१	३६८३३	६९२२	७२९५	८८९९	७४९६	६०९	९३३६
२	४२६७४	८०९९	२९८८३	९०३९०	५७२८	५२८	९२३०
३	४५२८९	८५०९	९९९०३	९०९४०	९९९७	९६२	९५५३
४	३४९९९	६५६०	८००३	८४३५	७०२९	९६६	८९
५	३६५६५	६८७९	९४९५	८८३४	७३६२	४३६	९२४३
६	३०७५४	५७७९	५२२८	७४३०	६९९२	९६	२६४
जम्मा	२२७०९६	४२६६९	६३७२७	५४८५०	४२८४४	२७९७	५७०७
प्रतिशत	४२%	८%	९२%	९०%	८%	९%	९%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

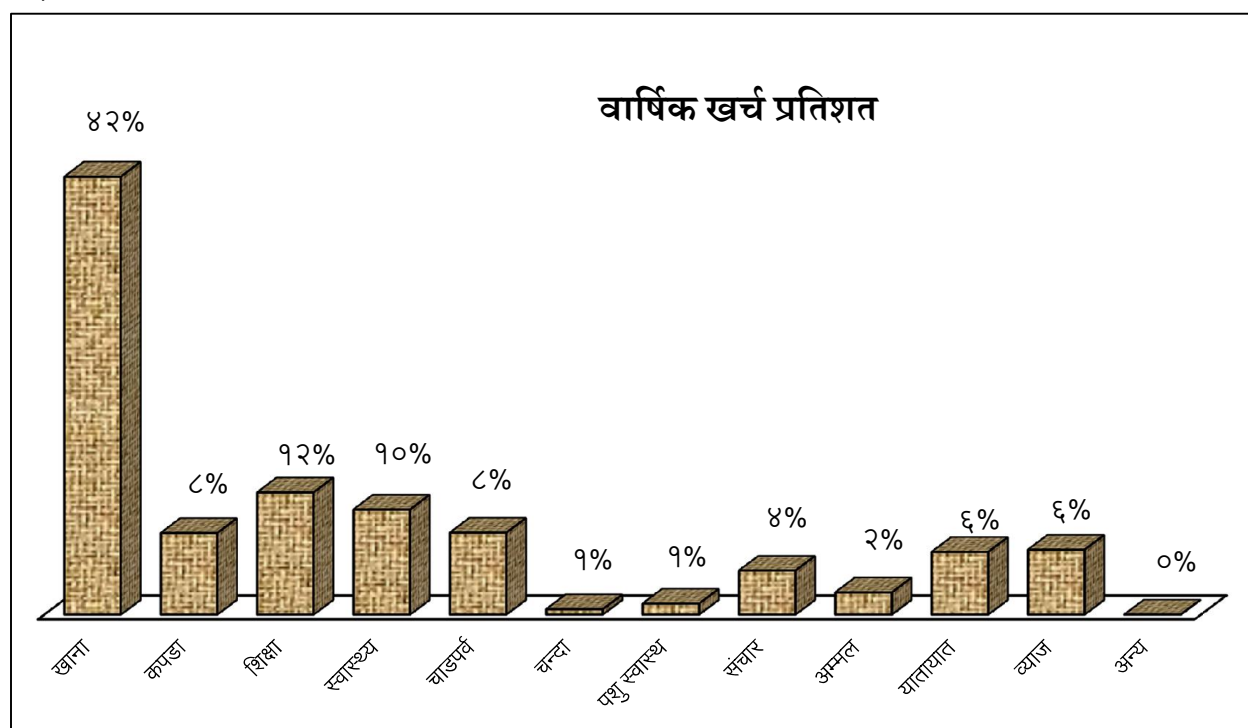
माथिको टेवलको थप खण्ड

वार्ड नं	मोवाइल	अम्मल	यातायात	व्याज	अन्य	जम्मा
१	३५३४	९८०९	४३००	८२५७	२४	८७९५३
२	४७६६	२७८४	६८६५	९८९३	०	९०६६००
३	४३३३	२६८२	९२०९	९९०७०	०	९९५५५९
४	४२९४	७५४	३९९४	४४७५	०	७७७४२
५	३५९९	३९९४	७५६९	६९६९	०	९९९६२

वार्ड नं	मोवाइल	अम्मल	यातायात	व्याज	अन्य	जम्मा
६	२६५३	४३३	१७५५	१४०९	०	६१९९३
जम्मा	२३०१०	११५७६	३२८१२	३३९८५	२४	५४१००९
प्रतिशत	४%	२%	६%	६%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथिको विवरणलाई थप स्पस्ट बनाउनका लागि स्तम्भ चित्र मार्फत तल प्रस्तुत गरिएको छ । जसमा यो गाउँपालिकाको खर्चको अवस्था देखाइएको छ खाना शिक्षा स्वास्थ्य तथा चाडवाडमा खर्च मुख्य रूपमा केन्द्रित भएको छ ।

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१७. विरामी हुदा पहिलो उपचार सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका कुल २९३२ घरधुरी मध्ये विरामी हुदा स्वास्थ्य सम्बन्धी कुन उपाय अवलम्बन गर्छन भन्ने वा कुन निकायमा जान्छन भन्ने आधारमा सूचना संकलन गरिएको छ । मुख्य रूपमा स्वास्थ्य संस्था, नर्सिङ होम, औषधिपसल, जडिवुटी प्रयोग गर्ने र धामीझाक्रिकोमा जाने घरधुरीको विवरण संकलन गरिएको हो । जस अनुसार विरामी हुदा सबैभन्दा पहिले ७८% अर्थात २२९६ घरधुरी अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थामा जाने गरेका छन भने ४% अर्थात १२१ घरधुरी नर्सिङहोम तथा औषधिपसल जाने गरेका छन । त्यस्तै २% अर्थात ७२

घरधुरीले जडीवुटी प्रयोग गर्ने गरेको अवस्था छ भने १५% अर्थात् ४४३ घरधुरी धामी झाक्रिकोमा जाने गरेका छन जसको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	अस्पताल	नसिङ होम	जडिवुटी	औषधी पसल	धामीझाक्री	अन्य	जम्मा घरधुरी
१	४८५	१	५	८	१४	०	५१३
२	५३५	६	१	०	०	०	५४२
३	४२१	५९	४३	१	१८	०	५४२
४	४५२	०	१	१	०	०	४५४
५	२२०	६	१६	१९	२१०	०	४७१
६	१८३	१	६	१९	२०१	०	४१०
जम्मा	२२९६	७३	७२	४८	४४३	०	२९३२
प्रतिशत	७८%	२%	२%	२%	१५%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१८. प्राकृतिक प्रकोप सम्बन्धी विवरण

सामान्यतया हामीले बुझ्ने भाषामा जसलाई प्रकोप भन्छौ त्यो प्रकोप हैन विपद हो । प्रकोप भनेको विपद पुर्वको अवस्था वा संभावना हो । जस्तो कुनै ठाउमा पहिरो जाने संभावना छ र कुनैपनि वेला त्यहा पहिरो जान सक्छ भने त्यहा पहिरोको प्रकोप छ र जव पहिरो जान्छ त्यसपछि त्यहा विपद आउछ । हामीचाहि पहिरो आइ सकेपछि को अवस्थालाई प्रकोप भनिरहेका छौ । संभावित प्रकोपहरुको नक्सांकन गरि त्यसका आधारमा योजना निर्माण गर्नु स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी हो । पौवादुङ्गा गाउँपालिकालाई पनि प्रकोपहरुको नक्शांकन गरि योजना तर्जुमा गर्न सहज वनाउनका लागि यहाँको मुख्य वाढी पहिरो आगालागी जस्ता विषयहरुमा प्रकोप सम्बन्धी विवरण संकलन गरिएकोछ । यो गाउँपालिकाका कुल २९२२ घरधुरी मध्ये ३३% अर्थात् ९५९ घरधुरीमा प्राकृतिक प्रकोपको संभावना रहेकोछ जसमध्ये ४५८ वा १६% घरधुरी पहिरोको जोखीममा छन भने ११५ वा ४% घरधुरी वाढीको जोखीममा रहेकाछन । त्यसै गरी ३४७ अर्थात् १२% घरधुरी आगालागीको जोखीममा रहेका छन अन्य विभिन्न खालका प्रकोपहरु को जोखिममा रहेका घरधुरीहरु १% अर्थात् ४१ को संख्यामा रहेकाछन । प्राकृतिक प्रकोप सम्बन्धीवार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	पहिरो	वाढी	आगालागी	डुवान	अन्य	जम्मा घरधुरी
१	४४	०	२	०	४	०
२	३२७	४२	१६०	०	०	०

वार्ड नं	पहिरो	वाढी	आगलागी	डुवान	अन्य	जम्मा घरधुरी
३	४५	६०	१३४	०	३३	२
४	११	०	१०	०	०	०
५	११	६	१४	०	०	०
६	२०	७	२७	०	२	०
जम्मा	४५८	११५	३४७	०	३९	२
प्रतिशत	१६%	४%	१२%	०%	१%	०%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१९. नजिकको स्वास्थ्य संस्था पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण

स्वास्थ्य हाम्रो अनिवार्य सर्तहो त्यसैले यसको उपलब्धता कस्तो रहेकोछ भन्ने वारेमा विवरण संकलन गरिएको छ । विरामी हुँदा सबैभन्दा पहिले यो गाउँपालिकाका ७८% घरधुरीहरू स्वास्थ्य संस्थामा जाने गरेको विवरण माथि उल्लेख गरिएकोछ । जसको आधारमा स्वास्थ्य संस्थाको उपलब्धतालाई कति पैदल दुरी भित्र रहेकोछ भन्ने आधारमा हेर्दा यो पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका कुल २९३२ घरधुरी मध्ये ४०% अर्थात ११६९ घरधुरी को आधा घण्टा पैदल दुरी भित्र स्वास्थ्य संस्था उपलब्ध छ भने ३८% अर्थात १११८ घरधुरीको लागि स्वास्थ्य संस्था पुग्न १ घण्टा हिड्नु पर्ने हुन्छ । त्यसै गरी २१% अर्थात ६२३ घरधुरी स्वास्थ्य संस्था भन्दा २ घण्टाको पैदल दुरी टाढा रहेकाछन भने १% अर्थात २२ घरधुरी लाई स्वास्थ्य संस्था पुग्न ३ घण्टा लाग्छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको नजिकको स्वास्थ्य संस्था पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धीवार्डस्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	आधा घण्टा सम्म	१ घण्टा सम्म	२ घण्टा सम्म	३ घण्टा सम्म	३ घण्टा भन्दा बढी
१	२४२	१७५	९४	२	०
२	३०१	२३७	४	०	०
३	१४९	२३६	१५६	१	०
४	१६०	१००	१९४	०	०
५	७५	२९९	८१	१६	०
६	२४२	७१	९४	३	०
जम्मा	११६९	१११८	६२३	२२	०
प्रतिशत	४०%	३८%	२१%	१%	०%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२०. नजिकको प्रहरी चौकी पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण

सुरक्षा जनताको अनिवार्य सर्त हो यसको लागि सरकारले विभिन्न स्थानमा सुरक्षा निकायहरु (प्रहरी पोष्ट) स्थापना गरि प्रहरी परिचालन गरेको छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा पनि यहाँका कुल २९२२ घरधुरी ले प्रहरी चौकी सम्म पुग्न लाग्ने समयका आधारमा विवरण संकलन गरिएकोछ । जसका आधारमा हेर्दा यहाका १९% अर्थात ५४५ घरधुरी लाई सुरक्षा निकायमा पुग्न आधाघण्टा समय लाग्छ भने ३७% अर्थात १०८४ घरधुरीलाई एक घण्टा सम्म लाग्छ । त्यसैगरी ३४% अर्थात ९९५ घरधुरीलाई २ घण्टासम्म लाग्छ भने ११% अर्थात ३०८ घरधुरीलाई ३ घण्टा वा सो भन्दा बढी हिडेर सुरक्षा निकाय सम्म पुग्न पर्दछ । यो गाउँपालिकाको नजिकको सुरक्षा निकायमा पुग्न लाग्ने समयका आधारमा घरधुरीको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

वार्ड नं	आधा घण्टा सम्म	१ घण्टा सम्म	२ घण्टा सम्म	३ घण्टा सम्म	३ घण्टा भन्दा बढी
१	०	३	६६	६८	३९९
२	८२	१४०	२३२	८	१२५
३	२०३	८७	१००	२८	१८५
४	७	१८६	११६	५९	६४
५	३७५	१९०	७	०	०
६	५१२	३५५	११७	१	०
७	६०	६४	२३७	३३३	०
८	११५	१४७	३०२	०	०
९	३१	१३२	४५	३९३	४८
जम्मा	१३८५	१३०४	१२२२	८९०	८२१
प्रतिशत	२५%	२३%	२२%	१६%	१५%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२१. नजिकको बैक पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण

पछिल्लो समयमा बैक प्रायजसो नेपालीहरुका लागि अनिवार्य जतीकै भइरहेकोछ । यो देशको प्रमुख श्रोत नै वैदेशिक रोजगार भएकाकारण पनि बैक आवश्यक भएको हो । हाल सामाजिक सुरक्षा भत्ता, पेन्सन समेत बैक मार्फत नै निकाशा गर्ने नीति अनुरूप पनि यसको महत्व वढ्दै गइरहेकोछ । यसै परिप्रेक्षमा पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका कुल २९२२ घरधुरी लाई बैक सम्म पुग्न कति समय लाग्छ भन्ने आधारमा सूचना संकलन गरिएको छ । जसका आधारमा हेर्दा यहाका ११% अर्थात ३३७ घरधुरी लाई बैकमा पुग्न आधाघण्टा समय लाग्छ भने १७% अर्थात ४९९ घरधुरीलाई एक घण्टा सम्म लाग्छ । त्यसैगरी ३४% अर्थात ९८३ घरधुरीलाई २ घण्टासम्म लाग्छ भने

२६% अर्थात ७५७ घरधुरीलाई ३ घण्टा र १२% अर्थात ३५३ घरधुरीलाई ३ घण्टा भन्दा बढी हिडेर बैक सम्म पुग्न पर्दछ । यो गाउँपालिकाको नजिकको वैक पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धीवार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	आधा घण्टा सम्म	१ घण्टा सम्म	२ घण्टा सम्म	३ घण्टा सम्म	३ घण्टा भन्दा बढी	जम्मा
१	१५	५८	२४०	११३	८७	५१३
२	३०६	२२६	१०	०	०	५४२
३	१३	१२९	२४१	१५७	२	५४२
४	३	७५	३७५	०	१	४५४
५	०	३	३७	३७४	५७	४७१
६	०	८	८०	११३	२०९	४१०
जम्मा	३३७	४९९	९८३	७५७	३५६	२९३२
प्रतिशत	११%	१७%	३४%	२६%	१२%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२२. नजिकको बजार पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण

सामान्यतया कुनै पनि सामाग्रीको किनवेच हुने ठाउँलाई वजार भनिन्छ तर पनि यहाँ वजार भन्नाले घरहरु पसलहरु भएको ठाउलाई भन्न खोजिएको हो जहाँ सामान्यतया दैनिक रुपमा आवश्यक पर्ने नुन तेल खाद्यान्न लत्ता कपडा छानीछानी किन्न पाइन्छ । यसका आधारमा पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा उल्लेखनीय बजार नभए पनि सामान्य व्यापारिक केन्द्रहरुलाई बजार भनिएकोछ । यो गाउँपालिकाका २७% अर्थात ७७८ घरधुरीलाई नजिकको वजार सम्म पुग्नकालागि आधा घण्टा सम्म समय लाग्छ भने ४०% अर्थात ११७९ घरधुरीलाई १ घण्टा सम्म लाग्छ । त्यसै गरी २ घण्टाको पैदल यात्रामा बजार सम्म पुग्ने घरधुरी संख्या २९% अर्थात ८४९ रहेको छ भने ३ घण्टा वा सोभन्दा बढी हिड्नु पर्ने घरधुरीको संख्या ५% अर्थात १२६ रहेको छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको वजार सम्म पुग्न लाग्ने समयका आधारमा घरधुरीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

वार्ड नं	आधा घण्टा सम्म	१ घण्टा सम्म	२ घण्टा सम्म	३ घण्टा सम्म	३ घण्टा भन्दा बढी	जम्मा
१	१७९	१२१	१७०	३८	५	५१३
२	२३७	२१५	९०	०	०	५४२
३	१३८	२४५	१५५	३	१	५४२
४	१५३	१०१	२००	०	०	४५४

वार्ड नं	आधा घण्टा सम्म	१ घण्टा सम्म	२ घण्टा सम्म	३ घण्टा सम्म	३ घण्टा भन्दा बढी	जम्मा
५	४	३१५	१२२	२९	१	४७१
६	६७	१८२	११२	४१	८	४१०
जम्मा	७७८	११७९	८४९	१११	१५	२९३२
प्रतिशत	२७%	४०%	२९%	४%	१%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२३. कुपोषण लागेका वालवालिका सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा कुपोषण लागेका वालवालिकाको संख्या जम्मा ११ जना रहेकोछ । जस मध्ये वाहुनक्षेत्री ७ जना, जनजाती ३ जना र दलित १ जना रहेकाछन भने कुल ११ मध्ये ३ जना वालिका र ८ जना वालक रहेकाछन । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको कुपोषण लागेका वालवालिका सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा		
	वालिका	वालक	वालिका	वालक	वालिका	वालक	वालिका	वालक	जम्मा
१	१	२	१	१	०	०	२	३	५
२	०	१	०	०	०	१	०	२	२
३	१	२	०	०	०	०	१	२	३
४	०	०	०	१	०	०	०	१	१
५	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२	५	१	२	०	१	३	८	११

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२४. अकाल मृत्यु सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा विगत ५ वर्षमा अकाल मृत्यु हुनेको संख्या ३१ रहेकोछ । अकाल मृत्यु हुनेहरुमा क्षयरोगवाट २ जना सवारी लगायत दुर्घटना बाट ९ जना, क्यान्सर बाट ५ जना, आत्महत्या गरेर ४ जना, मुटुरोगका कारण ३ जना मृगौला विग्रिएर २ जनाको मृत्यु भएको छ त्यसैगरी प्रसुती गराउदा मृत्यु भएका आमाको संख्या ६ रहेको छ भने अन्य विभिन्न कारणवाट मृत्यु भएकोछ । यो गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी सवारी दुर्घटनाका कारण मृत्यु भएको देखिएकोछ । यो गाउँपालिकाको विगत ५ वर्षको अकालमा मृत्यु हुनेहरुको संख्या वार्ड स्तरीय रुपमा तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	मृत्युको कारण									
	एड्स/HIV	क्षयरोग	दुर्घटना	क्यान्सर	अत्महत्या	मुटुरोग	मृगौला	प्रसुती गराउदा	अन्य	जम्मा
१	०	०	१	०	०	२	१	४	०	८
२	०	०	२	१	०	०	०	०	०	३
३	०	०	२	१	१	०	०	१	०	५
४	०	०	३	०	१	०	०	०	०	४
५	०	२	१	२	२	१	१	१	०	१०
६	०	०	०	१	०	०	०	०	०	१
जम्मा	०	२	९	५	४	३	२	६	०	३१

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२५. फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण

आफ्नो घरमा उत्पादन भएको फोहोर मैला व्यवस्थापन सम्बन्धीसूचना संकलन गरेर हेर्दा पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा फोहोर व्यवस्थापन भएको देखिन्छ। करीव १% घरधुरी बाहेकले कुनै न कुनै रूपमा व्यवस्थापन गरेको देखिन्छ। कुल २९३२ घरधुरी मध्ये ३८% अर्थात ११२४ घरधुरीले गाड्ने अथवा कुनै एकिकृत गर्ने ठाउमा फाल्ने गरेको बताए भने ४०% अर्थात ११७३ घरधुरीले जल्ने खालका लाई जलाउने र बाँकीलाइ गाड्ने गरेको विवरण दिएका छन। त्यस्तै २१% अर्थात ६०२ घरधुरीले सड्ने खालका फोहोर हरुलाई मलखाडीमा फाल्ने गरेको र मल वनाउने गरेको जानकारी दिए। त्यसै गरी १% अर्थात ३३ घरधुरीले जतासुकै फाल्ने गरेको बताए। समग्रतामा फोहोर व्यवस्थापनमा यो गाउँपालिका केहि हद सम्म सचेत भएको देखिन्छ तर अझ व्यवस्थापनमा जोड दिदै जानु पर्ने अवस्था रहेकोछ। पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका घरधुरीहरुले फोहोर व्यवस्थापन कसरी गरिरहेका छन भन्ने विवरण वार्ड स्तरीय रूपमा तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

वार्ड नं	गाड्ने	जलाउने	मल वनाउने	अरुले लैजान्छ	जतासुकै फाल्ने	अन्य	जम्मा
१	१०६	६२	३४४	०	१	०	५१३
२	३१२	९४	१३५	०	१	०	५४२
३	११९	३८१	२७	१	१४	०	५४२
४	३५१	९७	०	१	५	०	४५४
५	१२०	३३९	१२	०	०	०	४७१

वार्ड नं	गाड्ने	जलाउने	मल वनाउने	अरुले लैजान्छ	जतासुकै फाल्ने	अन्य	जम्मा
६	११६	२००	८४	०	१०	०	४१०
जम्मा	११२४	११७३	६०२	२	३१	०	२९३२
प्रतिशत	३८%	४०%	२१%	०%	१%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२६. सामुदायिक संगठनमा आवद्धता सम्बन्धी विवरण

नेतृत्व क्षमताको विकास र सामाजिक सचेतनाको लागि सामुदायिक संगठनको आवद्धता बहुत उपयोगी मानिन्छ । हाल देशका हरेक गाउँगाउँमा विभिन्न प्रकारका सामुदायिक संगठन हरू निर्माण भएकाछन् । पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको पनि सामुदायिक संगठनमा सकृय रहेका घरधुरीको विवरण संकलन गरिएको छ । कुल २९३२ घरधुरी मध्ये २५२० घरधुरीहरू कुनै न कुनै संगठन वा समुहमा आवद्ध भएकाछन् । प्रमुख रूपमा स्थानीय समुदायमा आधारित संगठन, स्थानीय सहकारी उपभोक्ता समिति आमा समुह वन समुह वाल समुह आदिमा संलग्न भएका घरधुरीहरूको विवरण संकलन गरिएको छ जसको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

वार्ड नं	CBO मा आवद्ध	वन समुहमा आवद्ध	उपभोक्ता समितिमा आवद्ध	सहकारीमा आवद्ध	वाल समुहमा आवद्ध	आमा समुहमा आवद्ध	अन्य समुहमा आवद्ध	समुहमा आवद्ध घरधुरी	
								आवद्ध नभएका	कम्तिमा एउटामा भएका
१	३२	४०४	९८	२५३	३४	९२	३६	५९	४५४
२	१९	४१३	१६३	३५९	९५	१९६	३६	५६	४८६
३	१२	३५८	४३	१०३	६७	१४३	३९	१३५	४०७
४	९३	३५५	८६	१९८	९७	२३८	९	३२	४२२
५	४	३१५	४२	३५४	११	११३	१	३८	४३३
६	२१	१८९	१०	१०७	९	१५६	९९	९२	३१८
जम्मा	१८१	२०३४	४४२	१३७४	३१३	९३८	२२०	४१२	२५२०

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२७. वातावरण तथा सरसफाई सम्बन्धी विवरण

वातावरण तथा सरसफाईका लागि पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा विभिन्न प्रश्रावलीहरू समावेश गरेर विवरण संकलन गरिएको थियो । जस अन्तर्गत सार्वजनिक शौचालय, फोहोर पानी प्रशोधन शाला, पिउने पानी प्रशोधन शाला, फोहोर फाल्ने किटानी ठाउँ, वायो ग्यास प्लान्ट र सरसफाई मजदुर हरू भए नभएको सुचकहरू राखिएको थियो । यो संगै गाउँपालिका भित्र दमकल, एम्बुलेन्स, शव वाहान, वसपार्क आदि का वारेमा पनि विवरण संकलन

गरिएको थियो । हाल पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा माथि उल्लेखित सार्वजनिक सौचालय वाहेक अन्य सेवा सुविधा उपलब्ध नभएको पाइएकोछ । सहजताका लागि वातावरण तथा सरसफाई सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ

क्रस	विवरण	वार्ड १	वार्ड २	वार्ड ३	वार्ड ४	वार्ड ५	वार्ड ६	जम्मा
१	सार्वजनिक सौचालय	१	१	०	०	०	०	२
२	फोहोर पानी प्रशोधन शाला	०	०	०	०	०	०	०
३	पिउने पानी प्रशोधनशाला	०	०	०	०	०	०	०
४	फोहोर फाल्ने किटानी ठाँउ	०	०	०	०	०	०	०
५	वायो ग्यास प्लान्ट	०	०	०	०	०	०	०
६	सरसफाई मजदुर	०	०	०	०	०	०	०
७	दमकल	०	०	०	०	०	०	०
८	एम्बुलेन्स	०	१	०	०	०	०	०

श्रोत: गाउँपालिकामा भएको अभिलेख

२८. बैंक तथा वित्तीय सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा हाल सम्म ४ वटा बैंकहरुले शाखा संचालन गरेकाछन जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

क्रस	बैंक वा वित्तीय संस्थाको नाम	खुलेको वर्ष	प्रवाह गर्ने सेवा सुविधा
१	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक	२०७४	वचत संकलन, ऋण प्रवाह, मनि ट्रान्सफर आदी
२	लघुवित्त	२०७२	वचत संकलन, ऋण प्रवाह, मनि ट्रान्सफर आदी
३	फर्वाड	२०७२	वचत संकलन, ऋण प्रवाह, मनि ट्रान्सफर आदी
४	एभरेष्ट बैंक	२०७३	वचत संकलन, ऋण प्रवाह, मनि ट्रान्सफर आदी

श्रोत: गाउँपालिकामा रहेको अभिलेख

२९. धार्मिक स्थल सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा रहेका धार्मिक स्थलहरुमा मुख्यगरी हिन्दु धर्म संग सम्बन्धित मन्दिर हरु र बौध धर्म संग सम्बन्धित बौध गुम्वाहरु रहेका छन भने अन्य धर्म संग सम्बन्धित धार्मिक स्थलहरु यहाँ रहेका छैनन । यो गाउँपालिकामा धार्मिक स्थलहरुको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

क्र स	मन्दिर	गुम्वा	मस्जिद	चर्च
१	पञ्चकन्या मन्दिर	छोरी छोलिङ	०	०

क्र स	मन्दिर	गुम्वा	मस्जिद	चर्च
२	सन्तानेश्वर महादेव	दयाछोटी छोलिङ	०	०
३	किरातेश्वर	ओम सर्वशान्ति छोलिङ गुम्वा (सानोदुङमा)	०	०
४	जाल्पा मन्दिर	दया छोटिछोलिङ (श्यामशिला)	०	०
५	कोटकालिका मन्दिर	छोटीछोलिङ (श्यामशिला)	०	०
६	चुवाचुङ	छोलिङ (श्यामशिला)	०	०
७	अरुण डाँडा	नाम्दाछोलिङ (श्यामशिला)	०	०
८	सिरसिरे गडी			

श्रोत: स्थलगत अवलोकन र वडा कार्यालय

३०. विद्यालय

३०.१. विद्यालयको संख्यात्मक विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा स्कुल जाने उमेरका (५ देखि १४ वर्ष सम्मका) २७८४ जना अर्थात १८% जनसंख्या रहेकोछ । यो उमेर भन्दा माथिको जनसंख्या पनि विद्यालयमा पढ्ने गर्छ । हाल यो गाउँपालिकामा कुल ३५ वटा विद्यालयहरु रहेकाछन जसमध्ये सरकारी विद्यालयहरु ३२ वटा र निजि ३ वटा छन । उल्लेखित विद्यालयहरुमा २७ वटा प्रावि २ वटा निमावि ३ वटा मावि र ३ वटा उच्च मावि रहेकाछन । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

क्र स	विवरण	सरकारी	सामुदायिक	निजि	कुल जम्मा	कैफियत
१	प्राथमिक विद्यालय	०	२४	३	२७	
२	निम्न माध्यमिक विद्यालय	०	२	०	२	
३	माध्यमिक विद्यालय	०	३	०	३	
४	उच्च माध्यमिक विद्यालय	०	३	०	३	
५	क्याम्पस	०	०	०	०	
६	प्राविधिक शिक्षालय	०	०	०	०	
	जम्मा	०	३२	३	३५	

श्रोत: गाउँपालिकाको शिक्षा शाखा

३०.२. विद्यालयमा शौचालय सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा संचालनमा रहेका कुल ३५ वटा विद्यालयमा रहेका चर्पीहरुको वारेमा विश्लेषण गरिएको छ । यो गाउँपालिकाका कुल ३५ वटा शैक्षिक संस्थाहरुमध्ये सबैमा चर्पीको व्यवस्था रहेको छ । उल्लेखित

विद्यालयहरु मध्ये ३३ वटामा सवैले प्रयोग गर्ने चर्पी सहित छात्र छात्राका लागि अलग अलग चर्पीहरु रहेकाछन ।
विद्यालयमा भएका शौचालय सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	कुल विद्यालय संख्या	चर्पी नभएका विद्यालय संख्या	चर्पीको विवरण (विद्यालय संख्या लेख्ने)				
			सबैले एउटै प्रयोग गर्ने	छात्र छात्रालाई छुट्टै भएको	शिक्षक विद्यार्थी लाई छुट्टै भएको	अपाङ्ग मैत्री	कैफियत
१	५	०	०	५	१	०	
२	४+१	०	१	४	१	०	
३	७+१	०	१	७	१	०	
४	७+१	०	१	७	१	०	
५	६	०	०	६	१	०	
६	४	०	०	४	१	०	
	७३	०	१६	७३	०	२	

श्रोत: गाउँपालिकाको शिक्षा शाखा

३०.३.तहगत शिक्षक सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा रहेका कुल ३२ वटा सरकारी र ३ वटा निजी विद्यालयमा कुल १८४ जना शिक्षक हरु कार्यरत रहेकाछन जसमध्ये प्रावि तहमा १०९ जना,निमावि मा २६ जना,माविमा १४ जना र उच्चमाविमा २ जना शिक्षकहरु कार्यरत रहेकाछन । लिङ्गीय रुपमा कुल ३० जना शिक्षकहरु महिला रहेका छन । त्यसै गरी कार्यरत शिक्षकहरु मध्ये ६४ जना स्थायी ५३ जना अस्थायी ३४ जना राहतमा रहेका छन भने ३३ जना निजिश्रोतमा रहेकाछन जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

तह	स्वीकृत दरवन्दीमा कार्यरत					परियोजना		राहत		निजी श्रोत		तालीम प्राप्त शिक्षक	कुल जम्मा
	म	पु	जम्मा	स्थाइ		म	पु	म	पु	म	पु		
				म	पु								
प्रा.वि.	२८	६२	९०	५	४२	०	०	१६	३	१४	१०		१३३
नि.मा.वि.	१	१०	११	०	८	०	०	२	१३	१	१		२८
मा.वि.	२	१२	१४	७	२	०	०	०	०	२	४		२०
उ.मा.वि	०	२	२	०	०	०	०	०	०	०	१		३
जम्मा	३१	८६	११७	१२	५२	०	०	१८	१६	१७	१६		१८४

श्रोत: गाउँपालिका शिक्षा शाखा

३०.४. शिक्षक तथा विद्यार्थी अनुपात सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा रहेका ३२ वटा सरकारी र ३ वटा विद्यालयमा कार्यरत १८४ जना शिक्षक त्यो क्षेत्रमा अद्ययनरत ३३०१ विद्यार्थीको लागि पर्याप्त हुन कि हैनन भन्ने हिसावले विवरण संकलन गरिएको छ जसको आधारमा यहाका औषत शिक्षक विद्यार्थी अनुपात १:१८ रहेको छ भने सबैभन्दा बढी अनुपात तिवारी भन्ज्याङ माविमा १:३१ रहेको छ भने सबैभन्दा कम अनुपात नेरा निमावि नाहा गाउँ काफलकोट १:६ रहेकोछ । विद्यालय स्तरीय रुपमा शिक्षक तथा विद्यार्थीको संख्या तथा अनुपातका विषयमा विस्तृत विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

क्र स	विद्यालयको नाम	विद्यार्थी संख्या	शिक्षक संख्या	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	कैफियत
१	मानेडाडा मा.वि.	४८४	१७	२६.३५	
२	पञ्चकन्या प्रा.वि.	४०	४	१०	
३	लक्ष्मीनाराण प्रा.वि.	२४	३	८	
४	बाल सुधार पञ्चकन्या प्रा.वि.	११	१	११	
५	जनप्रिय प्रा.वि.	१५	२	७.५	
६	सरस्वति प्रा.वि.	१९	२	९.५	
७	महादेव आधारभूत वि.	२३	३	१८.७७	
८	मालिका प्रा.वि.	१६९	९	७.६	
९	जाल्पा प्रा.वि.	२४	३	८	
१०	सानोदुम्मा मा.वि.	२०८	१०	२०.८	
११	वालकल्याण आ.वि.	१००	९	११.११	
१२	पूर्व क्षितिज प्रा.वि.	२५	४	६.२/५	
१३	सुन्दरज्योति प्रा.वि.	२६	३	६.६/६	
१४	लालिगुँरास प्रा.वि.	१५	२	७.५	
१५	जाति प्रा.वि.	२४	४	६	
१६	जाल्पा प्रा.वि.	९	१	९	
१७	सुर्योदय मा.वि.	१६२	११	१५.६	
१८	जाल्पा प्रा.वि.	४१	३	१३.६६	
१९	नवज्वति लोकतान्त्रिक प्रा.वि.	५६	२	५६	

क्र स	विद्यालयको नाम	विद्यार्थी संख्या	शिक्षक संख्या	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	कैफियत
२०	तिवारी भञ्ज्याङ मा.वि.	३७३	१२	३१.०८	
२१	जलकन्या प्रा.वि.	४१	३	१३.६६	
२२	सितलादेवी प्रावि	२५	३	८.३३	
२३	पञ्चकन्या प्रा.वि.	१५	२	७.५	
२४	राधाकृष्ण मा.वि.	४३३	१८	२४.०५	
२५	सिंहदेवी प्रा.वि.	३६	२	१८	
२६	सिंहदेवी प्रा.वि. मामताङ	३९	३	१३	
२७	सितलादेवि तिवारीभञ्ज्याङ	७	१	७	
२८	जनकल्याण प्रा.वि.	९९	४	२४.७५	
२९	सिंह जलेश्वरी आ.वि.	५७	५	११.४	
३०	पञ्चकन्या मा.वि.	४०५	१७	२३.८२	
३१	कोटगढी कालिका अंग्रजी पौवादुम्मा -२	७२	७	१०.२८	
३२	मिरा ममोरियल ईङलिस पौवादुम्मा - ३	३९	४	९.७५	
३३	सिंह वालसुधार श्यामशिला	८७	४	२१.७५	
३४	ओलिया तौलिया प्रा.वि.	६४	४	१६	
३५	नगज्योती प्रा.वि.	३४	२	१७	
	जम्मा	३३०१	१८४	१२७	

श्रोत: गाउँपालिका शिक्षा शाखा

३१. सडक सञ्जाल सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिका भोजपुर जिल्लाको यातायातका हिसावले तुलानात्मक रूपमा सुगम गाउँपालिका हो । भौतिक पुर्वाधार विकासको हिसावले मध्यपहाडी लोकमार्गको लेगुवा भोजपुर सडक खण्ड मध्ये यो गाउँपालिकामा १० किमि भन्दा बढी पर्दछ । पछिल्लो समयमा जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरु आएपछि यो गाउँपालिकामा सडक विस्तारले तिव्रता पाएको छ भने योजना सहित सडक निर्माणको काम तिव्र रूपमा भइरहेकोछ हाल सम्म यो गाउँपालिकामा जम्मा ४७ वटा सडक हरु निर्माणाधीन अवस्थामा रहेकाछन भने यी सवै सडकको कुल लम्वाई २१३.१५ किमि रहेकोछ । हाल निर्माणाधिन र संचालित दुवै प्रकारका यो गाउँपालिका भित्र रहेको सडक हरुको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

क्र स	सडकको नाम	पालिका भित्र सडकको अवस्थिति		पालिका भित्रको दुरी	हालको अवस्था
		देखि	सम्म		
१	पञ्चकन्या कृषि सडक	तिवारी भञ्ज्याङ	अधेरीघाट	३० कि.मि	निर्माणाधीन
२	चौतारे वारी प्याक्ला कृषि सडक	चौतारेवारी	प्याक्ला	२.२ कि. मि.	निर्माणाधीन
३	तिवारी भञ्ज्याङ आलिटार कृषि सडक	तिवारी भञ्ज्याङ	आलिटार	४.३ कि. मि.	निर्माणाधीन
४	सुनडाँड देवी धारा वर धारा सडक	सुनडाँड	वर धारा	१.८ कि. मि.	निर्माणाधीन
५	कोटगडी देखी इन्द्रेणी कल्ब कृषि सडक	कोटगडी	इन्द्रेणी कल्ब	२.८ कि. मि.	निर्माणाधीन
६	तिवारी भञ्ज्याङ देखि सोसेटार याकु कृषि सडक	तिवारी भञ्ज्याङ	सोसेटार याकु	५ कि. मि.	निर्माणाधीन
७	आहाल डाँडा देखि तल्लो वजार कृषि सडक	आहाल डाँडा	तल्लो वजार	१.५ कि. मि.	निर्माणाधीन
७	हिले भञ्ज्याङ देखि वाखोर कृषि सडक	हिले भञ्ज्याङ	वाखोर	१.३ कि. मि.	निर्माणाधीन
८	थर्पु पाक्चिखाम कृषि सडक	थर्पु	पाक्चिखाम	२.७ कि. मि.	निर्माणाधीन
९	तिवारीभञ्ज्याङ देखि सुन डाँडा श्यामशिला आम्तेक कृषि सडक	तिवारीभञ्ज्याङ	आम्तेक	३.७ कि. मि.	निर्माणाधीन
१०	तिवारी भञ्ज्याङ मावि देखि १, २, ३ जोडने कृषि सडक	तिवारी भञ्ज्याङ मावि	देखि १, २, ३ जोडने	०.५ किमि	निर्माणाधीन
११	चौडिला देखि १, २, ३ खेसाड खोला जोडने कृषि सडक	चौडिला	खेसाड खोला जोडने	५.३ कि. मि.	निर्माणाधीन
१२	हिलभञ्ज्याङ रुपाङगे चौतारा कृषि सडक	पौवादुम्मा	रुपाङगे चौतारा	१२ कि. मि.	निर्माणाधीन
१३	बुद्धचोक अरुण डाँडा कृषि सडक	बुद्धचोक	अरुण डाँडा	३.५ कि. मि.	निर्माणाधीन
१४	शुक्रवारे देखि वडा कार्यालय कृषि सडक	शुक्रवारे	वडा कार्यालय	१.४ किमि	निर्माणाधीन
१५	चामताङ मामताङ कृषि सडक	चामताङ	मामताङ	४ कि. मि.	निर्माणाधीन
१६	च्याङग्रे सानो प्याक्ला याकु	च्याङग्रे	याकु	४.६ कि. मि.	निर्माणाधीन

क्र स	सडकको नाम	पालिका भित्र सडकको अवस्थिति		पालिका भित्रको दुरी	हालको अवस्था
		देखि	सम्म		
	जोडने कृषि सडक				
१७	पाटी खोला धोक्रे डाँडा याकु कृषि सडक	पाटी खोला	याकु	६ कि. मि.	निर्माणाधीन
१८	रिजाल वारी माझघर हुलाकी गैरीघर कृषि सडक	रिजाल वारी	गैरीघर	३.७ कि. मि.	निर्माणाधीन
१९	च्याङग्रे तले गाउँ कृषि सडक	च्याङग्रे	तले गाउँ	२ कि. मि.	निर्माणाधीन
२०	च्याङग्रे गोसेथान कृषि सडक	च्याङग्रे	गोसेथान	३ कि. मि.	निर्माणाधीन
२१	च्याङग्रे लामि डाँडा तिन चौतारा पारपानी कृषि सडक	च्याङग्रे लामि डाँडा	पारपानी	८ कि. मि.	निर्माणाधीन
२२	कान्ले देउराली कृषि सडक	कान्ले	देउराली	०.८ किमि	निर्माणाधीन
२३	वैकाङ्गनेटार मार्से कृषि सडक	वैकाङ्गनेटार	मार्से	४ कि. मि.	निर्माणाधीन
२४	चाम्ताङ जिउधने कृषि सडक	चाम्ताङ	सुप्ला जिउधने	२.३ किमि	निर्माणाधीन
२५	तिलार मार्से वितलव स्कुल कृषि सडक	तिलार मार्से	वितलव स्कुल	७ कि. मि.	निर्माणाधीन
२६	फुलथुगा कालि खोला कृषि सडक	फुलथुगा	कालि खोला	१ कि. मि.	निर्माणाधीन
२७	दमाई गाउँ कृषि सडक	दमाई गाउँ	दमाई गाउँ	१ कि. मि.	निर्माणाधीन
२८	अभिलाले देखि प्रकाश कार्की कृषि सडक	अभिलाले	प्रकाश कार्की	१ कि. मि.	निर्माणाधीन
२९	थापावारि धोक्रे खोला कृषि सडक	थापावारि	धोक्रे खोला	३.१ कि. मि.	निर्माणाधीन
३०	मानेडाँडा सुप्ला कृषि सडक	मानेडाँडा	सुप्ला	३ किमि	निर्माणाधीन
३१	फच्चेफु चाम्ताङ कृषि सडक	फच्चेफु	चाम्ताङ	३ कि. मि.	निर्माणाधीन
३२	वडा कार्यालय ठूलो आहाल कटहरे कृषि सडक	वडा कार्यालय	कटहरे	७.५ कि. मि.	निर्माणाधीन
३३	वास्तिम अखुवा खोला कृषि सडक	वास्तिम	अखुवा खोला	७.२५ कि. मि.	निर्माणाधीन
३४	वितलव च्यान डाँडा कृषि	वितलव	च्यान डाँडा	४.५ कि. मि.	निर्माणाधीन

क्र स	सडकको नाम	पालिका भित्र सडकको अवस्थिति		पालिका भित्रको दुरी	हालको अवस्था
		देखि	सम्म		
	सडक				
३५	मानेडाँडा टोल नं. २ जोडने कृषि सडक	मानेडाँडा	टोल नं. २ जोडने	४ कि. मि.	निर्माणाधीन
३६	अविलाले देखि मालिका जोडने कृषि सडक	अविलाले	मालिका	२.५ कि. मि.	निर्माणाधीन
३७	खड्का डाँडा रेडक्रस कृषि सडक	खड्का डाँडा	रेडक्रस	७ कि. मि.	निर्माणाधीन
३८	लेगुवा भोजपुर	तिवारी भन्ज्याङ	श्यामशिला	१० किमि	ग्राभेल
३९	खम्बुक्ख कृषि सडक	खम्बुक्ख	खम्बुक्ख	६ कि. मि.	निर्माणाधीन
४०	पापङ कृषि सडक	पापङ	पापङ	३.३ कि. मि.	निर्माणाधीन
४१	वडा कार्यालय हुँदै माम्ताङ पिखुवा दोभान कृषि सडक	वडा कार्यालय देखि	पिखुवा दोभान	९ कि. मि.	निर्माणाधीन
४२	मूल सडक देखि वडा कार्यालय सम्म जाने कृषि सडक	मूल सडक देखि	वडा कार्यालय सम्म जाने	१ कि. मि.	निर्माणाधीन
४३	जिउदने कृषि सडक	जिउदने	जिउदने	५ कि. मि.	निर्माणाधीन
४४	सिरसिरे चाम्ताङ चौतारे कृषि सडक	सिरसिरे चाम्ताङ	चौतारे	२.७ कि. मि.	निर्माणाधीन
४५	चुवान वारि आल डाँडा कृषि सडक	चुवान वारि	आल डाँडा	१ कि. मि.	निर्माणाधीन
४५	पोखरीटार देखि हडग्रायो कृषि सडक	पोखरीटार	हडग्रायो	४.५ कि. मि.	निर्माणाधीन
४६	मानेडाँडा चौकी वारी कृषि सडक	मानेडाँडा	चौकी वारी	१.८ कि. मि.	निर्माणाधीन
४७	सावुङ देखि ठोटने माचुङ जोडने कृषि सडक	सावुङ	माचुङ जोडने	२ किमि	निर्माणाधीन
	जम्मा			२१३.१५ किमि	

श्रोत: गाउँ/नगरपालिका तथा वार्ड कार्यालयहरु

३२. व्यापारिक केन्द्र सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिका भोजपुर जिल्लाको दुर्गम गाउँपालिका हो । यो गाउँपालिका भित्र तुला वजार क्षेत्रहरु नभएको हुनाले यहाँका मानिसहरु धनकुटा जिल्लाको धनकुटा तथा हिले वजार अरुण गाउँपालिकाको प्याउली वजार लगायत भोजपुर सदरमुकाम सम्म किनमेल गर्न जाने गर्दछन । यो गाउँपालिका भित्र केहि साना पसल भएका व्यापारिक केन्द्रहरु रहेकाछन । यहाँ उत्पादित अन्न तथा पशुजन्य उत्पादन साथै किराना सामाग्री र लत्ताकपडा का विक्रिकेन्द्रहरु रहेकाछन । पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा जम्मा ४ वटा साना व्यापारिक केन्द्रहरु रहेकाछन । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

क्र स	व्यापारिक केन्द्रको नाम	व्यापार हुने मुख्य वस्तु तथा सेवाहरु	कैफियत
१	श्यामशिला	खाद्यान्न तथा लत्ताकपडा	
२	तिवारीभञ्ज्याङ	खाद्यान्न तथा लत्ताकपडा	
३	च्याङ्ग्रे	खाद्यान्न तथा लत्ताकपडा	
४	मानेडाडा (वास्तिम)	खाद्यान्न तथा लत्ताकपडा	

श्रोत: गाउँ/नगरपालिका तथा वार्ड कार्यालय

३३. खेल मैदान सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा व्यवसायिक प्रयोजनका लागि निर्माण भएका उल्लेखनीय खेल मैदान हरु छैनन तथापी स्थानीय स्तरका खेलकुदहरु संचालन गर्नका लागि निर्माण भएका ५ वटा खेलमैदानहरु छन जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

क्र स	खेलमैदानको नाम	अनुमानित क्षेत्रफल	उपयोगको अवस्था
१	मिरा राई स्मृति रङ्गशाला		निर्मानाधिन
२	पञ्चकन्या मा.वि. खेलमैदान		संचालित
३	तिवारी भञ्ज्याङ खेलमैदान		निर्मानाधिन
४	श्यामशिला खेल मैदान		संचालित
५	वास्तिम खेलमैदान		निर्मानाधिन

श्रोत: फिल्ड अवलोकन २०७५ जेष्ठ

३४. वालवालिका सम्बन्धी विवरण

३४.१.पार्क तथा वालउद्यान सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा वालवालिकाका लागि वाल उद्यान तथा पार्कहरु व्यवस्थापन गरिएका र व्यवसायिक प्रयोजनका लागि खोलिएका छैनन । यो गाउँपालिका भित्र नीजि विद्यालयहरुले विद्यार्थीलाइ खेलाउनको लागि

वनाएका ससाना उद्यानहरूको विवरण संकलन गरिएको छैन । यो गाउँपालिकामा व्यवस्थापन गर्न सके प्राकृतिक हिसावका पार्कहरू भने प्रसस्त रहेको छैन । हाल यस्तो प्रकारको कुनै पनि पहल नगरिएको हुनाले यहाँ उल्लेख गरिएको छैन ।

३४.२. बाल क्लव सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा बालबालिकाको सर्वाङ्गी विकासका लागि बाल क्लव हरू निर्माण गरि परिचालन गरिएका छन बालबालिकाको हक हितका लागि वोल्ने आफ्ना कुराहरु सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरु समक्ष राख्ने तथा क्षमता विकास संग सम्बन्धित विभिन्न कृयाकलाप हरू गर्ने गरि विभिन्न स्थानमा बाल क्लवहरु स्थापना भएका छन जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

वार्ड नं	बाल क्लवको संख्या	सदस्य			वार्ड नं	बाल क्लवको संख्या	सदस्य		
		बालक	बालिका	जम्मा			बालक	बालिका	जम्मा
१	०	०	०	०	४	१	१०	८	१८
२	१	५	४	९	५	६	४१	३१	७२
३	०	०	०	०	६	९	३१	२३	५४

श्रोत: जिल्ला बाल कल्याण समिति

३४.३. बाल क्लव तथा बाल समुहले प्रतिनिधित्व गरेका संघ संस्थाको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा बाल क्लव तथा बालसमुहले प्रतिनिधित्व गरेका संघसंस्थाहरु प्रसस्त रहेका छन । पछिल्लो समयमा नीतिगत रुपमा नै बालबालिकाहरुलाई सहभागी गराउनको लागि व्यवस्था गरिएको छ । स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम अन्तरगत वडा नागरिक मञ्च लगायतमा बाल सहभागिता सुनिश्चित गरिएको थियो ऐले बाल मैत्री स्थानीय शासन व्यवस्थाका लाई अंगिकार गर्ने नीति अनुरूप पनि विभिन्न संघ संस्थामा बालबालिकाको संलग्नता रहेको हुन्छ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा बाल क्लव वा बाल समुहले प्रतिनिधित्व गरेका संघ संस्थाहरुको उपयुक्त तथ्याङ्क प्राप्त हुन नसकेको हुदा समावेश गरिएको छैन ।

३४.४. कामदारको रुपमा घरबाट बाहिर गएका बालबालिकाको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा दैनिक जिविको पार्जनमा समस्या भएका धेरै घरधुरीहरु रहेका छन जसको वारेमा माथि विस्तृत विश्लेषण गरिएकोछ । जीवन निर्वाहकै लागि बालबालिकाहरु घरबाट बाहिर जानुपर्ने अवस्था देखिएकोभएपनि प्राप्त सुचनाका आधारमा कामका लागि घरवाट बाहिर गएका बालबालिकाहरु पाइएको छैन ।

कामको विवरण	बालिका संख्या	बालक संख्या	जम्मा	कैफियत
घरेलु कामदार				
होटल रेस्टुरेन्ट				
उद्योग व्यवसाय				

श्रोत: बाल कल्याण समिति तथा गाउँ/नगर पालिका र अन्य संघ संस्था

३४.५. १८ वर्ष भन्दा कम उमेरमा विवाह गरेका वालवालिकाको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा वाल विवाह प्रसस्तै भएको छ तर यो संख्या कति छ भन्ने स्पष्ट तथ्याङ्क छैन । पछिल्लो समय संचार तथा सामाजिक संजालको वढ्दो विकास क्रम संगै वाल विवाहले प्रश्राय पाउन थालेको छ । वाल कल्याण समिति तथा महिला तथा वालवालिका विकास कार्यालय संग रहेको तथ्याङ्कको आधारमा हेर्दा ६ वालिका तथा ३ वालकको विवाह १८ वर्ष भन्दा पहिले नै भएको छ । तथापी यो संख्या वढ्न सक्ने अनुमान गरिएको छ ।

३४.६. परिवार विहिन वालवालिकाको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा परिवार विहिन वालवालिकाहरुको संख्या पनि तुलानात्मक रुपमा बढी भएको पाइएको छ । परिवारमा अविभावकत्व प्रदान गर्ने व्यक्ति नभएका वालवालिकाहरु आफन्तको संरक्षणमा रहेका वालवालिकाहरु संस्थागत संरक्षणमा रहेका वालवालिकाहरु, सडक वालवालिकाहरु, जेलमा रहेका वालवालिकाहरु लगायत हिंसा यातना पिडित वालवालिकाहरु, वेवारिसे अवस्थामा भेटिएका वालवालिकाहरु विवरण संकलन गरिएको छ । हाल पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा यस्ता प्रकारका वालवालिका फेला परेका छैनन ।

क्रस	विवरण	वालिका	वालक	जम्मा
१	परिवारको संरक्षण विहिन वालवालिकाको कुल संख्या			
२	परिवारमा वयस्क व्यक्ती नभएका वालवालिका संख्या			
३	आफन्तको संरक्षणमा रहेका वालवालिका संख्या			
४	संस्थागत संरक्षणमा रहेका वालवालिका संख्या			
५	सडक वालवालिका संख्या			
६	जेलमा रहेका वालवालिका संख्या			
७	हिंसा यातना पिडित वालवालिका संख्या			
८	वेवारिसे अवस्थामा फेला परेका वालवालिका संख्या			
९	वेचविखनमा परेका वालवालिका संख्या			
	कुल जम्मा			

श्रोत: महिला विकास कार्यालय

३५. महिला हिंसा सम्बन्धी विवरण

कानुनी रुपमा जती धेरै प्रावधानहरु थपिदै आए त्यतिनै धेरै महिला हिंसाका घटनाहरु वढ्दै गएजस्तो देखिएको छ तर वास्तविकत यो भन्दा फरक हो । महिला हिंसाका घटनाहरु पहिले पनि हुन्थे र ऐले पनि हुन्छन तर फरक यति हो पहिले प्रायजसो घटनाहरु परिवार भित्रै दविन्थे भने ऐले सार्वजानिक हुन थालेका हुन । सूचना संचार र सामाजिक संजालको व्यापकताले गर्दा कतिपय घटनाहरु स्वयम पिडितले नचाहादा नचाहादै पनि वाहिरिन थालेका छन भने कतिपय अवस्थामा महिलाहरु आफै पिडा व्यक्त गर्न थालेका छन । हाल पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको पछिल्लो

तथ्याङ्कका आधारमा कुल १० जना महिलाहरु हिंसा पिडित पाइएको छ जसमा ६ जना आफ्नै श्रीमान बाट पिडित छन भने विगतमा भएको राजनैतिक द्वन्द्वबाट यो गाउँपालिकाका ५ जना महिला पिडित भएका छन जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

क्र स	विवरण	संख्या	कैफियत
१	घरेलु हिंसा बाट पिडित महिला	२	
२	वेच विखनमा परेको महिला	०	
३	श्रीमान बाट पिडित महिला	३	
४	द्वन्द्व बाट पिडित महिला	४	
५	सामाजिक कुरिति बाट पिडित महिला	१	
	कुल	१०	

श्रोतः महिला तथा बालबालिका कार्यालय

३६. गाउँपालिका कार्यालय देखि वार्ड कार्यालयको दुरी सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिका क्षेत्रफलका हिसावले भोजपुर जिल्लाको सर्वेभन्दा सानो गाउँपालिका हो । यसको क्षेत्रफल करीव ११९ वर्ग किलो मिटर रहेकोछ । यसको गाउँपालिका कार्यालय हाल वार्ड नं ३ मा रहेको छ । उक्त गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयलाई आधार मानी वार्ड कार्यालय सम्मको दुरीको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

वार्ड नं	गाडी वाटोको दुरी	पैदल पुग्न लाग्ने समय	गाडीमा पुग्न लाग्ने समय	कैफियत
१	१२ कि.मि.	२ घण्टा	३० मिनेट	श्यामशिला
२	३ कि.मि.	३० मिनेट	१५ मिनेट	तिवारीभञ्ज्याश्र
३				सदरमुकाम
४	१० कि.मि.	२ घण्टा	३० मिनेट	वास्तिम
५	१५ कि.मि.	३ घण्टा	१ घण्टा	सानोदुम्मा
६	२० कि.मि.	४ घण्टा	१.१५ मिनेट	तुलोदुम्मा

श्रोतः गाउँपालिकामा रहेको अभिलेख + प्रत्यक्ष फिल्ड अवलोकन २०७५ जेष्ठ

३७. सरकारी कार्यालय सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा सरकारी कार्यालयहरु नीतिगत रुपमा गइसकेपनि व्यवसायिक रुपमा सेवा प्रदान गरेको अवस्था भने छैन हाल यो गाउँपालिकामा वन कार्यालय, कृषि विकास कार्यालय, पशुसेवा कार्यालय इलाका प्रहरी कार्यालय, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र तथा हुलाक स्थापना भइसकेका छन । हाल यो गाउँपालिका दुर्गमा भएका कारण दरवन्दी अनुसार कर्मचारीहरु जान सकेका छैनन ।

३७.१. कृषि सेवाकेन्द्र तथा समुह को कार्यालय सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिका वडा नं ३ च्याङ्ग्रेमा कृषि सेवा केन्द्र पक्की घरमा संचालित रहेको छ । यो केन्द्र पौवादुङ्गा गाउँपालिकाको कृषि प्रतिको निर्भरतालाई व्यवस्थित, मर्यादित र सम्मानजनक बनाउनका लागि दीर्घकालिन गुरुयोजना तयार गरी अगाडी वढ्ने तयारी गरिरहेको छ । कृषि सेवा केन्द्र अन्तरगत यो गाउँपालिकामा विभिन्न कृषक समुहहरु निर्माण भएका छन र यीनै समुह मार्फत विभिन्न गतिविधिहरु संचालन गरिरहेको छ । यी समुहहरु स्थानीय स्तरमा सदस्यको घरमा कार्यलय संचालन गरिरहेका छन । ग्रामिण क्षेत्रमा समुहले संचालन गर्ने गतिविधिहरु स्थानीय घरधुरीहरुबाट नै गर्न सकिन्छ ।

३७.२. पशु सेवाकेन्द्र तथा समुह को कार्यालय सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा पशु सेवा केन्द्र र कृषि सेवाकेन्द्र एउटै भवनमा संचालित छन । पछिल्लो विवरण अनुसार यो गाउँपालिका पुशजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर देखिएको छ । यो कार्यालयले विभिन्न वडाहरुमा पशु प्राविधिक तथा टोल टोलमा पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता परिचालन गरि सेवा प्रदान गरिरहेको छ । गाउँपालिका अन्तरगत विभिन्न कार्यालयहरु संचालन हुने भएकोले गर्दा भौतिक पुर्वाधार हरुको अभाव देखिएको छ । पशुसेवा कार्यालय मा प्रसस्त खुला ठाउँ आवश्यक हुने भएको भएपनि व्यवस्था हुन सकिरहेको छैन । पशु सेवा केन्द्र अन्तरगत पनि यो गाउँपालिकामा विभिन्न कृषक समुहहरु निर्माण भएका छन यी समुहहरु स्थानीय स्तरमा सदस्यको घरमा कार्यलय संचालन गरिरहेका छन । ग्रामिण क्षेत्रमा समुहले संचालन गर्ने गतिविधिहरु स्थानीय घरधुरीहरुबाट नै गर्ने सकिन्छ ।

३७.३. हुलाक सेवाकेन्द्रको कार्यालय भवन सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका सबै वार्डहरुमा (१ देखि ६ सम्म) हुलाक कार्यालय संचालनमा रहेको छ । पछिल्लो समयमा हुलाकको आवश्यकता दिन प्रतिदिन घट्दै गईरहेको छ । मोवाइल फोनको व्यापकता संगै औपचारिक र कार्यालयीय प्रयोजनका लागि मात्र हुलाक वाट चिठिपत्रहरु आदान प्रदान हुनेगरेका छन । यो गाउँपालिकामा संचालित ९ वटै अतिरिक्त हुलाक कार्यालयहरु स्थानीय गाउँलेका कच्ची भवनमा भाडामा संचालित छन ।

३७.४. गाउँपालिकाको कार्यालय भवन सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिका का सबै वार्डहरुको आफ्नै कार्यालय मा संचालित छन गाउँपालिका कार्यालय भवन भने निर्माणाधीन छ । साविकका ६ वटा गाविसहरु मिलेर ६ वटा वार्ड संचालन भएको हुनाले गाविसको कार्यालय भवनमा वडा कार्यालय संचालन भएका छन । कार्यालय भवन सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ

क्रस	विवरण	भवनको प्रकृति			वार्ड नं	कैफियत
		गोटा	कच्ची	पक्की		
१	गाउँपालिका भवन	४	१ २	२	३	
२	श्यामशिला	१	०	१	१	
३	तिवारी भञ्ज्याङ	१	१	०	२	
४	च्याङ्ग्रे	१	१	०	३	

क्रस	विवरण	भवनको प्रकृति			वार्ड नं	कैफियत
		गोटा	कच्ची	पक्की		
५	वास्तिम	१	१	०	४	
६	सानोदुडमा	१	१	०	५	
७	ठूलोदुडमा	१	०	१	६	

श्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय

३७.५. गाउँपालिकाको कार्यालयको अचल सम्पत्ति सम्बन्धिविवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिका भरखर स्थापना भएको भोजपुर दुर्गम क्षेत्रको गाउँपालिका हो । हाल गाउँपालिकाको आफ्नो भवन निर्माणका लागि तयारी अवस्थामा छ तत्कालका लागि कार्यालय अरु नै भवनमा संचालित छ । हाल यो गाउँपालिकाको अचल सम्पत्तीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

क्र स	विवरण	संख्या	स्वामित्व	कैफियत
१	जग्गा (रोपनी)			
१	भवन			
२	गाडी			
३	मोटरसाइकल			

३७.६. पुल पुलेसा सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिका दर्जनौं खोलाहरु रहेको हुनाले यहाका लागि पुल को आवश्यकता महत्वपूर्ण हो । हाल यो गाउँपालिकामा रहेका साना काठे पुल हरुलाई छोडेर रहेका झोलुङ्गे पुलहरुको विवरण समावेश गरिएकोछ । जस अनुसार हाल यो गाउँपालिकामा ५वटा पुलहरु रहेकाछन जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

क्र स	पुल पुलेसाको नाम	खोला / नदी	पुलको प्रकार	निर्माण भएको साल	सहयोग
१	फतेपुर	खोला	झोलुङ्गे		
२	भेडावारी	खोला	झोलुङ्गे	२०७४	जिविस
३	अखुवा	खोला	झोलुङ्गे	२०७४	
४	हडग्रायो ३ वटा	खोला	झोलुङ्गे		नपाल सरकार
५	भिरकोट	खोला	झोलुङ्गे		नेपाल सरकार

श्रोत: वार्ड कार्यालय तथा पुल निर्माणमा काम गरेका गैसस हरु

३८. व्यापार व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिका भित्र रहेका प्रमुख व्यवसायहरुको विवरण संकलन गरिएकोछ । सामान्यतया निश्चित क्षेत्र भित्र आवश्यक पर्ने खालका व्यवसायहरुको सुची तयार पारी ती मध्ये कति व्यवसायहरु कतिको संख्यामा रहेका छन

भन्ने हिसावले विवरण संकलन गरिएकोछ । यो गाउँपालिका दुर्गम भएको हुनाले पनि त्यती धेरै व्यवसाय र व्यवसायीहरु देखिदैनन तैपनि केहि व्यवसायहरु निश्चित संख्यामा रहेकाछन । यहाँ पौवादुङ्गा गाउँपालिका भित्र नभएका व्यवसायको सुची समावेस गरिएको छ । यसले पाठकलाई त्यो व्यवसाय गर्ने मानिसहरु नभएको भन्ने सुनिश्चित गर्नका लागि सहयोग पुग्नेछ भने व्यवसायीलाई कति प्रतिस्पर्धी रहेकाछन भन्ने विषय बुझ्न सहज हुने साथै व्यवसाय स्थापनाका लागि सहयोग पुग्ने हुन्छ । हाल पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा संचालन भइरहेका व्यवसायहरुको गणितीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

क्र स	व्यापार व्यवसाय विवरण	संख्या	हालको अवस्था	कैफियत
१	दुग्ध व्यवसायी	१	संचालनमा रहेको	
२	टेलर्स	१५	संचालनमा रहेको	
३	सुनचाँदी व्यवसायी	१०	संचालनमा रहेको	
४	भाँडा व्यवसायी	५	संचालनमा रहेको	
५	होटल व्यवसायी	३०	संचालनमा रहेको	
६	फेन्सी व्यवसायी	४	संचालनमा रहेको	
७	क्लिनिक तथा औषधी व्यवसायी	६	संचालनमा रहेको	
८	तरकारी तथा फलफुल व्यवसायी	०	०	
९	इलेक्ट्रोनिक व्यवसायी	१०	संचालनमा रहेको	
१०	मासु व्यवसायी	५	संचालनमा रहेको	
११	सैलुन तथा व्युटीपार्लर व्यवसायी	२	संचालनमा रहेको	
१२	उद्योग	१	संचालनमा रहेको	
१३	आर्ट व्यवसायी	०	०	
१४	वेकरी तथा मिष्ठान्न व्यवसायी	२	संचालनमा रहेको	
१५	बोर्डिङ स्कुल संचालन	४	संचालनमा रहेको	
१६	ठेक्कापट्टा व्यावसायी	०	०	
१७	जुत्ता पसल	०	०	
१८	किराना पसल	१००	संचालनमा रहेको	

क्र स	व्यापार व्यवसाय विवरण	संख्या	हालको अवस्था	कैफियत
१९	फोटो स्टुडियो	१०	संचालनमा रहेको	
२०	फर्निचर व्यवसायी	४	संचालनमा रहेको	
२१	राइस मील	१०	संचालनमा रहेको	
२२	गाडी वर्कसप	२	संचालनमा रहेको	
२३	घडिरेडीयो टिभि मर्मत	१५	संचालनमा रहेको	
२४	पेट्रोल पम्प	०	०	
२६	चस्मा पसल उद्योग	०	०	
२७	ग्यास डिलर	०	०	
२८	पुस्तक व्यवसायी तथा फोटोकपी	१०	संचालनमा रहेको	
२९	सहकारी	१५	संचालनमा रहेको	
३०	मनि ट्रान्सफर	१	संचालनमा रहेको	
३१	वैक	४	संचालनमा रहेको	
३२	मदिरा व्यवसाय	०	०	
३४	कानून व्यवसायी परामर्श सेवा	०	०	
३५	खाजा घर तथा चिया पसल	०	०	
३६	ट्युसन सेन्टर	०	०	
३७	केवुल व्यवसाय	०	०	
३८	माटाका भाँडा बनाउने व्यवसाय	०	०	

श्रोत: प्रत्यक्ष अवलोकन तथा उद्योग वाणिज्य संघमा रहेको विवरण

३९. हवाई सेवा सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा हवाईसेवा सुविधा उपलब्ध छैन । भोजपुर जिल्लाको सदरमुकाम मा मात्र एक विमानस्थल रहेको छ । यहाँका मानिसहरू विशेषत काठमाडौं तथा विराट नगर तर्फ हवाई मार्ग बाट जानु परेमा यही विमान स्थल प्रयोग गर्नु पर्दछ । यो गाउँपालिका वाट भोजपुर विमानस्थल १ घण्टाको गाडिको यात्रा तथा ३ घण्टाको पैदल दुरीमा पुग्न सकिन्छ । ।

४०. पशुवधशाला सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा वार्षिक १ लाख केजी भन्दा बढी किलो मासु खपत हुने गरेको भएपनि यहाँ सुरक्षित वधशाला निर्माण गरिएको छैन । वजार केन्द्रहरूमा विक्रि गरिने भैसी सुगुर को मासु पनि खुल्ला ठाउमा मारेर विक्रि वितरण गर्ने गरिएकोछ । स्थानीय रुपमा गाउँमा मारिने पशुहरु घरधुरीमा नै मारिने गरेकोले यसको त्यती धेरै आवश्यक पनि देखीएको छैन तर वजार केन्द्रहरूमा विक्रि वितरण गरिने मासुको हकमा सुरक्षित वधशाला हुन जरुरी छ । हाल यो गाउँपालिकामा कुनै पनि पशुवधशाला नभएको हुनाले गणितीय विवरण प्रस्तुत गरिएको छैन ।

४१.शव दाह संस्कार सम्बन्धी विवरण

सामान्यतया शव दाह संस्कारका लागि २ वटा विधिहरु नेपालमा प्रचलित छन भने उच्च हिमाली क्षेत्रमा २ भन्दा बढी पनि प्रचलन मा रहेकाछन । मुख्य २ विधिमा जलाउने र गाड्ने पर्दछन । यो पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा पनि यीनै २ विधिहरु प्रचलनमा रहेकाछन । यो विधि प्रयोगमा धर्मका हिसावले बढी प्रभाव पारेको देखिन्छ । प्रमुख रुपमा हिन्दु धर्मावलम्बीहरुले शवलाई जलाउने र बौद्ध तथा इसाईहरुले गाड्ने गरेको पाइएको छ जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

क्रस	दाह संस्कारको तरिका	प्रमुख रुपमा संलग्न हुने जाती	प्रमुख रुपमा संलग्न हुने धर्म	दाह संस्कारका प्रमुख स्थानहरु
१	जलाउने	क्षेत्री, ब्राह्मण, नेवार, कामी, दमाइ, सार्की	हिन्दु	खेसाङखोला
२	गाड्ने	राई, तामाङ, शेर्पा, मगर, गुरुङ,	बौद्ध	हडग्रायो खोला

श्रोत: प्रत्यक्ष अवलोकन छलफल

४२.व्यवसायिक पकेटक्षेत्र सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा व्यवसायिक रुपमा अदुवा अम्रिसो एवम मह को व्यवसायिक संभावना रहेकोछ । खुल्ला चरन क्षेत्र र खोलाको किनार भएका कारण वाखापालनलाई पनि व्यवसायिक पकेट क्षेत्रको रुपमा विकास गर्न सकिन्छ । यहाँ उल्लेखित वालीहरुको पकेट क्षेत्र विकासको कुरा बहसमा आएपनि व्यवसायिक खेती र उत्पादन भने भएको छैन ।

४३. होटल सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा व्यवसायिक रुपमा तालीम हल समेत भएका होटलहरु छैनन तर खाना आवास सुविधा भएका होटलहरु भने रहेकाछन । यहाँका होटलहरु व्यवसायिक रुपमा खाने वस्ने भन्दा पनि बढी अर्डरका आधारमा खाने वस्ने सुविधा उपलब्ध गराइने गरेकोछ । होटल पसलहरुमा हाल वजार क्षेत्रमा प्रसस्त पाइने खानेकुरा हरु पानिपुरी चटपटे समेत पाइने गरेकोछ । यहका होटलहरु मुख्य रुपमा ४ प्रकारका रहेकाछन । खाना तथा आवासको सुविधा भएर तालिम हल समेत भएका , खाना तथा आवासको सुविधा भएका, खाना खाने मात्र

सुविधा भएका ,सामान्य चिया नास्ता मात्र खाने सुविधा भएका । उल्लेखित होटलहरु मध्ये ९५% भन्दा बढी दर्ता भएका छैनन । हाल यो गाउँपालिकामा रहेका होटल व्यवसाय सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

क्रस	होटलको किशिम	संख्या	स्थान
१	खाना आवास सहित तालीम हल समेत भएको		
२	खाना आवास को सुविधा भएको	५०	पौवादुम्मा - १ देखि ६ वटै वडाहरुमा
३	खानाको सुविधा भएको आवास नभएको	२०	पौवादुम्मा - १ देखि ६ वटै वडाहरुमा
४	गृहआवास (होम स्टे)		
	सामान्य चिया तथा नास्ता पसल	२००	पौवादुम्मा - १ देखि ६ वटै वडाहरुमा

श्रोत: गाउँपालिकामा रहेको अभिलेख तथा प्रत्यक्ष अवलोकन

४४. सुरक्षा निकाय सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा सुरक्षाका हिसावले जम्मा २ वटा प्रहरी निकायहरु रहेकाछन जसमध्ये एउटा इलाका प्रहरी कार्यालय र तीनवटा प्रहरी चौकी रहेकोछ । इलाका प्रहरी कार्यालयमा २९ जना र प्रहरी चौकीमा १३ जना गरी ४२ जना दरवन्दी रहेकोछ । पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा रहेका प्रहरी कार्यालयहरुको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ:

क्रस	सुरक्षा निकायको विवरण	रहेको स्थान	दरवन्दी संख्या	कार्यक्षेत्र
१	इलाका प्रहरी कार्यालय	पौवादुङ्मा -२	२९	
२	प्रहरी कार्यालय	पौवादुङ्मा -४	१३	

श्रोत: गाउँ/नगरपालिका / जिल्ला प्रहरी कार्यालय

४५. वन्य जन्तु तथा चराचुरुङ्गी सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा ४२ वटा सामुदायिक वन रहेका छन भने अन्य राष्ट्रिय वन पनि प्रसस्त रहेको छ । हाल यो गाउँपालिका भित्र मुख्य रूपमा १५ प्रकारका वन्य जन्तु र २४ प्रकारका चराचुरुङ्गीहरु पाइने गरेका छन । केहि प्रमुख वन्य जन्तु तथा चराचुरुङ्गीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ

क्रस	चराको नाम	क्रस	चराको नाम	क्रस	चराको नाम	कैफियत
१	मयुर	९	ढुकुर	१७	जुरेली	
२	वाँज	१०	तित्रा	१८	रुपी	
३	लुङ्गे	११	मैना	१९	धोविनी	
४	कालिज	१२	सुगा	२०	लाटोकोसेरो	

क्रस	चराको नाम	क्रस	चराको नाम	क्रस	चराको नाम	कैफियत
५	चील	१३	भंगेरा	२१	कोटेरो	
६	गिद्ध	१४	गौथली	२२	लामपुच्छे	
७	काग	१५	कोइली	२३	कोकले	
८	न्याउली	१६	च्याखुरा	२४	काकाकलु	

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय

यसैगरी यो गाउँपालिकामा पाइने प्रमुख वन्यजन्तुको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

क्रस	वन्य जन्तुको नाम	क्रस	वन्यजन्तुको नाम	क्रस	वन्य जन्तुको नाम	कैफियत
१	चरीवाघ	६	रतुवा	११	खरायो	
२	ढेडु	७	वनढाडे	१२	बदेल	
३	स्याल	८	दुम्सी	१३	न्यारो	
४	घोरल	९	थार	१४	फ्याउरो	
५	मृग	१०	वाँदर	१५	चितुवा	

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय

४६. रुख तथा जडिवुटी सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा प्रसस्त वन क्षेत्र रहेकोछ। यो गाउँपालिका पहाडी क्षेत्र परेको हुनाले विभिन्न वनस्पतीहरु पाईन्छ। सबै वनस्पतीको विवरण लिन कठिन हुने भएकोले प्रमुख रुपमा काठ उत्पादन हुने र जडिवुटीहरु को वारेमा विवरण संकलन गरिएकोछ। जस अनुसार हाल यो गाउँपालिकामा ३३ प्रजातिका रुख वन्ने वनस्पती रहेकाछन भने प्रमुख रुपमा ९ प्रजातीका जडिवुटीहरु रहेकाछन। हिमाली जडीवुटीहरु प्रसस्त पाइने हुनाले यसको व्यवसायिकतामा जोड दिन सके प्रसस्त आम्दानी हासिल गर्न सकिने अवस्थाछ। हाल यो गाउँपालिकाका रुख तथा जडीवुटीका प्रमुख प्रजाती सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ।

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा पाइने प्रमुख रुखजन्य वनस्पतीको विवरण

क्रस	वनस्पतीको नाम	क्रस	वनस्पतीको नाम	क्रस	वनस्पतीको नाम	कैफियत
१	चिलाउने	१२	टुनी	२३	सीमल	
२	साल	१३	गुराँस	२४	लेकसल्ला	
३	सल्ला	१४	काउलो	२५	जामुन	
४	ओखर	१५	गावा	२६	गुएलो	

क्रस	वनस्पतीको नाम	क्रस	वनस्पतीको नाम	क्रस	वनस्पतीको नाम	कैफियत
५	कटुस	१६	पैयौ	२७	मलायागिरी	
६	खयर	१७	लाँकुरी	२८	कानचिरो	
७	उत्तीस	१८	बर	२९	बाँस	
८	फलाँठ	१९	पिपल	३०	लौठ सल्ला	
९	खस्रु	२०	समी	३१	मेल	
१०	बाँझ	२१	काफल	३२	तुसारे	
११	पाङ्ग्रा	२२	मौवा	३३	पिपिरि	

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय भोजपुर

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा पाइने मुख्य मुख्य जडीवुटीहरू

क्रस	जडिवुटीको नाम	क्रस	जडिवुटीको नाम	क्रस	जडिवुटीको नाम	कैफियत
१	मजिटो	१३	वोझो	२५	पाखनवेद	
२	चिराइतो	१४	वनमारा	२६	हरो	
३	तितेपाती	१५	असुरो	२७	तेजपात	

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय भोजपुर

४८. जल सम्पदा सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा जल सम्पदाको प्रसस्त श्रोतहरू रहेकाछन् । उल्लेखनीय रूपमा यो गाउँपालिकाको २ वटा वार्डलाई अरुण नदीले नै छोएको छ भने यसका अतिरिक्त अन्य खोलाहरू पनि प्रसस्त रहेकाछन् । मुख्य गरी पानी वगीरहने खोलाहरूको विवरण संकलन गरिएको छ जस अनुसार कुल १६ वटा खोला तथा नदीहरू प्राकृतिक ताल र एउटा प्राकृतिक पोखरीहरू रहेकाछन् । जसको समुचित उपयोग गर्न सके सिंचाइ र विद्युतका लागि उपयोग गर्न सकिने देखिन्छ । यो गाउँपालिकामा रहेका नदी तथा खोला र अन्य जल सम्पदाको ववरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ

क्रस	जलसम्पदाको विवरण	संख्या	हालको प्रयोग	प्रयोग गर्न सकिने संभावना
१	हीम नदी	१	उपयोगमा नरहेको	जलविद्युत सिंचाइ (लिफ्ट)
२	वाह्रै महिना पानी बग्ने नदी	१	उपयोगमा नरहेको	सिंचाइ, माछापालन, हाइड्रोपावर
३	मौसमी पानी बग्ने नदी खोला	१४	सिंचाई	सिंचाइ, माछापालन, हाइड्रोपावर
४	ताल	०	०	०
५	पोखरी	१	माछापालन	माछापालन, डुङ्गा व्यावसाय

श्रोत: जनप्रतिनिधिहरू

४९. वाली प्रणाली सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिका पहाडी गाउँपालिका भएर पनि विभिन्न प्रकारको तापक्रम भएको हुनाले यहाँ एउटा वाली पाकन नै धेरै समय लाग्ने देखि छिटै पाकने सम्मको अवस्था छ । कतिपय क्षेत्रमा दोश्रो वाली लगाउन समय नै पुग्दैन । यो गाउँपालिकामा मुख्य गरी उच्च पहाडी क्षेत्रमा गहुँ जौ मकै कोदो फापर जस्ता वाली हरू लगाउने गर्छन भने वेसीमा धान मकै गहुँ जस्ता वालीहरु लगाउछन । हाल यो गाउँपालिकामा लगाइएको वाली प्रणाली तल प्रस्तुत गरिएकोछः

क्र स	जग्गा	बेशी मा खेती गरिने वाली			कछाड मा खेती गर्ने वाली			लेकमा खेती गर्ने वाली		
		पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो
१	खेत	धान	धान	०	धान	तोरी	०	धान	०	०
२	वारी	मकै	कोदो	०	मकै	कोदो	अदुवा	मकै	आलु	०
३	पाखो	मकै	दाल	०	मकै	कोदो	दाल	मकै	दाल	०

श्रोतः कृषि विकास कार्यालय भोजपुर

५०. स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण संकलन गरिएकोछ । जसअनुसार यो गाउँपालिकाका ६ वटा वडाहरु मध्ये सबैमा स्वास्थ्य चौकी रहेकोछ । दुर्गम क्षेत्र भएको हुनाले स्वास्थ्य चौकीहरुमा पनि आवश्यकता अनुसार औषधीहरु नपाइने तथा कर्मचारीहरु नहुने हुनाले खास सेवा पाउन सकेको अवस्था भने छैन । यो गाउँपालिकामा ६ वटा औषधी पसलहरु समेत संचालित रहेकाछन, हाल यो गाउँपालिकामा भएका स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछः

क्र स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	संख्या	क्र स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	संख्या
१	सरकारी अस्पताल	०	७	उपस्वास्थ्य चौकी	०
२	प्रसुती गृह	०	८	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०
३	वाल अस्पताल	०	९	नीजि अस्पताल	०
४	आयुर्वेद अस्पताल	०	१०	फार्मसी	०
५	प्राकृतिक चिकित्सा	०	११	क्लिनिक	६
६	स्वास्थ्य चौकी	६	१२	वर्धिड सेन्टर	२

श्रोतः गाउँपालिका कार्यालय पौवादुङ्गा

५१. रेडियो स्टेसन सम्बन्धी विवरण

यो गाउँपालिकामा हाल सम्म कुनैपनि रेडियो स्टेसन रहेको छैन तर यहाँ भोजपुर धनकुटा र संखुवासभा जिल्लामा स्थापना भएका विभिन्न रेडियोहरु (स्थानीय एफ एमहरु) सुन्ने गरिन्छ । यो गाउँपालिकाका सुचनाहरु यदि स्थानीय एफ एम रेडियो हरुमा प्रसारण गर्नु परेमा यीनै एफ एम हरु प्रयोग गर्ने गरेको अवस्था छ ।

५२. गाउँपालिकामा कार्यरत गैह्र सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा हाल सम्म विभिन्न गैह्रसरकारी संघ संस्था कार्यरत रहेकाछन ।सामाजिक परिचालन देखि स्वास्थ्य क्षेत्र,आयआर्जन,भौतिक पुर्वाधार लगायत विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिरहेकाछन । हाल यो गाउँपालिकामा कार्यरत गैह्र सरकारी संस्थाहरु तथा अन्य कम्पनी हरुको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ

क्र स	नाम	उदेश्य	पालिकामा दर्ता/सुचिकृत
१	गरिवी निवारण कोष	सामाजिक परिचालन र भौतिक पुर्वाधार	छैन
२	सुआहारा	सुनौला हजार दि व्यवस्थापन	छैन

श्रोत: गाउँपालिका कार्यालय

५३. सार्वजनिक शौचालय सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकाका पहाडि क्षेत्रको गाउँपालिका भएको र जनघनत्व पनि १२९ प्रति वर्ग किमि भएको हुनाले सार्वजनिक शौचालयहरु खासै आवश्यक देखिदैन । यद्यपी यो गाउँपालिका खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भई सकेकाले गाउँपालिका भित्रका साविकका गाविसहरुका आवश्यक स्थानहरुमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण भएको देखिन्छ हालसम्म यो गाउँपालिका भित्र जम्मा २ वटा सार्वजनिक शौचालयहरु निर्माण भएकाछन जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

क्रस	शौचालय रहेको स्थान	चर्पी संख्या	संचालनको अस्था	संचालक
१	श्यामशिला	१	संचालनमा रहेको	वडा कार्यालय
२	तिवारी भन्ज्याङ	२	संचालनमा रहेको	वडाकार्यलय

श्रोत: वार्ड कार्यालय

५४. गाउँपालिकामा कार्यरत राजनैतिक दल सम्बन्धी विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा हाल मुख्य रुपमा तीन वटा दलहरु रहेका छन । विगतमा ४ वटा दलहरु रहेकोमा नेकपा एमाले र नेकपा माओवादी केन्द्र एकिकृत भएपछि जम्मा ३ वटा दलहरु रहेकाछन जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

क्र स	राजनैतिक दलको नाम	कार्यालय रहको स्थान	प्रमुखको नाम	कैफियत
-------	-------------------	---------------------	--------------	--------

क्र स	राजनैतिक दलको नाम	कार्यालय रहको स्थान	प्रमुखको नाम	कैफियत
१	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी	पौवादुङ्गा ३	नरेन्द्र भुजेल	
२	नेपाली काँग्रेस	पौवादुङ्गा ३	हर्कराज राई	
३	संघीय समाजवादी	पौवादुङ्गा ३		

श्रोत: गाउँपालिका कार्यालय

५५. गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा हाल ... जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेको अवस्था छ । जसमा १ जना प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित ..... जना रहेकाछन जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ

क्रस	कर्मचारीको नाम	पद	कैफियत
१	सालिकराम भट्टराई	प्र.प्र.अ.	
२	सुरेन्द्र राई	शाखा अधिकृत	
३	बुद्धिमान तामाङ	ना.सु.	
४	वेग बहादुर श्रेष्ठ	लेखापाल	

श्रोत: पौवादुङ्गा गाउँपालिका प्रशासन शाखा

५६. गाउँपालिकामा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको विवरण

पौवादुङ्गा गाउँपालिकामा २०७४ को असारमा नेपालमा गणतन्त्र स्थापना पछिको पहिलो स्थानीय निर्वाचन भएको छ । यो गाउँपालिकामा कुल ६ वटा वार्डहरू रहेकाछन र हाल यो गाउँपालिकामा १ जना अध्यक्ष, १ जना उपाध्यक्ष, ६ जना वार्ड अध्यक्ष सहित कुल ३४ जना सदस्यहरू निर्वाचित भएकाछन । जसमा अध्यक्ष उपाध्यक्ष सहित २९ स्थानमा नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीले विजय गरेको छ भने ५ स्थानमा नेपाली कांग्रेसले विजय गरेको छ । निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ:

क्रस	जनप्रतिनिधिको नाम	पद	उमेर	लिंग	शैक्षिक योग्यता	चुनाव जितेको राजनैतिक दल
१	श्री किरण राई	अध्यक्ष		पु		नेकपा

क्रस	जनप्रतिनिधिको नाम	पद	उमेर	लिंग	शैक्षिक योग्यता	चुनाव जितेको राजनैतिक दल
२	श्री सम्झना राई	उपाध्यक्ष	३२	म	आइ. एड	नेकपा
३	श्री रुद्र बहादुर पाण्डे	वडा अध्यक्ष	७०	पु	साधरण	नेपाली काँग्रेस
४	श्री वम बहादुर राई	वडा अध्यक्ष	५०	पु	S.L.C	नेकपा
५	श्री तिर्थ बहादुर कार्की	वडा अध्यक्ष	४४	पु	S.L.C	नेकपा
६	श्री पूर्ण बहादुर राई	वडा अध्यक्ष	६०	पु	साधरण	नेकपा
७	श्री दल बदुर राई	वडा अध्यक्ष	६२	पु	साधरण	नेकपा
८	श्री दिपक राई	वडा अध्यक्ष	३२	पु	साधरण	नेकपा
९	श्री भगवती राई	सदस्य	३२	म	साधरण	नेपाली काँग्रेस
१०	श्री इन्दिरा तामाङ	सदस्य	३५	म	S.L.C	नेकपा
११	श्री पवित्रा कटुवाल	सदस्य	३५		७ कक्षा	नेकपा
१२	श्री विष्णु तामाङ	सदस्य	४५	म	साधरण	नेकपा
१३	श्री ओम प्रकाश भूजेल	सदस्य	५०	पु	S.L.C	नेकपा
१४	श्री पूर्ण माया विश्वकर्मा	सदस्य	५०	म	साधरण	नेकपा
१५	श्री टिकामाया कामी	सदस्य	३५	म	साधरण	नेकपा
१६	श्री निर बहादुर कार्की	सदस्य	३९	पु	१० कक्षा	नेपाली काँग्रेस
१७	श्री सन्जिव सुब्बा	सदस्य	३६	पु	S.L.C	नेपाली काँग्रेस
१८	दिपेन कुमार खत्री	सदस्य	३२	पु	S.L.C	नेकपा
१९	नारायण बाहादुर खत्री	सदस्य	६२	पु	८ कक्षा	नेपाली काँग्रेस
२०	मनिता दर्जी	सदस्य	३९	म	साधरण	नेकपा
२१	सिता देवि तिवारी	सदस्य	४६	म	१० कक्षा	नेकपा
२२	गोमा विश्वकर्मा	सदस्य	३४	म	S.L.C	नेकपा

क्रस	जनप्रतिनिधिको नाम	पद	उमेर	लिंग	शैक्षिक योग्यता	चुनाव जितेको राजनैतिक दल
२३	दुर्गा बहादुर कर्की	सदस्य	५२	पु	S.L.C	नेकपा
२४	रितुवर्ण राई	सदस्य	४८	पु	S.L.C	नेकपा
२५	अच्छाकुमारी विश्वकर्मा	सदस्य	५०	म	साधरण	नेकपा
२६	डिक बहादुर तामाङ	सदस्य	४८	पु	साधरण	नेकपा
२७	रमेश राई	सदस्य	२७	पु	८ कक्षा	नेकपा
२८	नारायण प्रसाद तामाङ	सदस्य	४७	पु	साधरण	नेकपा
२९	पूर्णमाया दर्जी	सदस्य	५१	म	साधरण	नेकपा
३०	बद्धिनाथ दाहाल	सदस्य	५३	पु	१० कक्षा	नेकपा
३१	ओम बहादुर राई	सदस्य	५८	पु	साधरण	नेकपा
३२	कमला राई	सदस्य	२६	म	साधरण	नेकपा
३३	कल्पना रम्टेल (सार्की)	सदस्य		म		नेकपा
३४	तलङ बहादुर तामाङ	सदस्य	५७	पु	साधरण	नेकपा

श्रोत: गाउँपालिका को अभिलेख

५७. समग्र अवस्था र निष्कर्ष

समग्रमा गाउँपालिकाको वर्तमान यथार्थता प्रस्तुत भएको छ । यो गाउँपालिकाको जीवन निर्वाहको अवस्था हेर्ने हो भने बैदेशिक रोजगारीमा आश्रित देखिन्छ । यहाको प्रकृतिलाई प्रचुर मात्रामा उपयोग गरी विभिन्न अवसरहरुको खोजी गर्दै व्यवसायिक रुपमा वाख्रा वंगुर पालन तथा विभिन्न कृषि वालीहरु मकै आलु लगायत महको पकेट क्षेत्रको रुपमा विकास गर्न सके यो पौवादुङ्गा गाउँपालिका आगामी ५ वर्षमा समृद्ध गाउँपालिका वन्न सक्नेछ । यसका लागि वर्तमान यथार्थता भित्र रहेर वृहत्तर गुरु योजना तयार गर्नु पर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाका समग्र जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको अतुलनीय सहयोग र समर्पणले यो वस्तुगत विवरण तयार भएको हो र यसको समुचित उपयोग गर्न आवश्यक देखिन्छ ।

